

บทที่ 4

ชีวประวัติของ สมบัติ เมทะนี และลักษณะตัวละครในบทบาทพระเอกของสมบัติ เมทะนี

การศึกษาถึงชีวประวัติและลักษณะตัวละครในบทบาทพระเอกของสมบัติ เมทะนี ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกภาพยนตร์จำนวน 17 เรื่อง โดยในแต่ละเรื่องผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ชีวประวัติของสมบัติ เมทะนี

ส่วนที่ 2 ลักษณะตัวละครในบทบาทพระเอกของสมบัติ เมทะนี ประกอบด้วยองค์ประกอบต่างๆ ดังนี้

เบื้องหน้าของตัวละคร (Foreground) ได้แก่

1. บทบาทพระเอกในภาพยนตร์ (The Hero Roles)
2. ความต้องการของตัวละคร (Dramatic Need)
3. ความขัดแย้งของตัวละคร (Conflict)
4. การบรรลุเป้าหมายของตัวละคร (Dramatic Action)
5. การเปลี่ยนแปลงของตัวละคร (Change)

ส่วนที่ 1 ชีวิตประวัติของสมบัติ เมทะนี

ภาพที่ 1 สมบัติ เมทะนี และ กาญจนา เมทะนี

สมบัติ เมทะนี เกิดในวันที่ 26 มิถุนายน พ.ศ. 2480 บิดาชื่อ นายเสนอ เมทะนี มารดาชื่อนาง บุญมี เมทะนี บิดานั้นมีอาชีพรับราชการกรมรถไฟ ส่วนมารดานั้นเป็นหลานสาวของเจ้าเมืองอุบล ในสมัยนั้นคือ พระอุบลศักดิ์ประชานาล เมื่อสมบัติ เมทะนี เกิดได้เพียง 7 วัน ทางกรมรถไฟได้มีคำสั่งย้ายบิดาให้มาประจำการที่สถานีรถไฟหัวลำโพง ทางครอบครัวทั้งหมดต้องย้ายตามมา และเมื่อสมบัติ เมทะนี อายุได้เพียง 1 ปี ต้องสูญเสียนางบุญมี เมทะนี ผู้เป็นมารดาไป ในส่วนของเส้นทางการศึกษาของสมบัติ เมทะนี นั้น สมบัติ เมทะนี ได้กล่าวไว้ดังนี้

“ได้เข้ามาเรียนหนังสือครั้งแรกในระดับชั้นประถมปีที่ 1 ที่โรงเรียนสีตบุตรบำรุง พอเรียนใกล้จะจบได้เกิดสงครามโลกครั้งที่สอง เมื่อสอบสำเร็จการศึกษาเรียบร้อยแล้วโรงเรียนก็โดนทิ้งระเบิดพังหมดเลย พอขึ้นประถมปีที่ 2 ได้อพยพมาเรียนที่โรงเรียนวัดชุมพลนิกายาราม เมื่อจบชั้นประถมปีที่ 2 ได้มาเรียนชั้นประถมปีที่ 3 ที่โรงเรียนอินทรีศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้ย้ายบ้านมาอยู่ที่บ้านพักของข้าราชการรถไฟที่อุรุพงษ์ และได้เข้ามาเรียนชั้นประถมปีที่ 4 ที่โรงเรียนสตรีประเทืองวิทย์ เมื่อจบชั้นประถมปีที่ 4 ได้ไปเรียนต่อที่โรงเรียนเทพศิรินทร์ ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-7 ปรากฏว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 7 สอบตกเนื่องจากว่าตนเองต้องการเป็นนักมวยจึงซ้อมมวยมากไปจนไม่มีเวลาอ่านหนังสือ จากนั้นได้มาเรียนวิชาชีพต่อที่อุเทนถวายเรียนปี 1 ถึง ปี 3 จบมาได้วุฒิอาชีวศึกษาชั้นสูงและไปเรียนต่อวิทยาลัยเทคนิคทุ่งมหาเมฆ 2 ปี ได้วุฒิเทียบเท่าอนุปริญญา สาขาก่อสร้าง” (สมบัติ เมทะนี, สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2553)

เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ได้เข้าทำงานที่บริษัท เอฟ ที เอนจิเนียริง คอนซัลแทน ได้เงินเดือนครั้งแรก 1,000 บาท ซึ่งในขณะนั้นได้เกิดความรักขึ้นกับคุณกาญจนาแล้ว เนื่องจากคุณกาญจนาเป็นเพื่อนของน้องสาวที่มักจะมาที่บ้านบ่อยๆ และมีรสนิยมที่คล้ายกัน ทั้งสองคนจึงตกลงที่จะใช้ชีวิตร่วมกันในขณะนั้นสมบัติ เมทะนี มีอายุ 23 ปี ส่วนคุณกาญจนา อายุ 18 ปี หลังจากการแต่งงานสมบัติ เมทะนี ต้องเข้ารับราชการทหารเป็นเวลา 6 เดือน เนื่องจากเรียนวิชารักษาดินแดน (รค.) เพียง 2 ปี เท่านั้น โดยได้ไปประจำอยู่ที่ทหารม้ายานเกราะ บริเวณเกียกกาย เมื่อออกจากกรับราชการแล้ว เส้นทางที่เป็นพระเอกของสมบัติ เมทะนี ได้เริ่มต้นขึ้นโดย สมบัติ เมทะนี ได้กล่าวถึงเส้นทางเข้าวงการภาพยนตร์ไว้ว่า

“เมื่อออกมาจากทหารแล้วได้มาหางานทำแต่มีคนบอกว่าให้มาเล่นหนังดีกว่าเพราะว่าหน้าตาและรูปร่างน่าจะมาเล่นหนัง จนได้มาเจอกับคุณนำดี วิตตะ ซึ่งเป็นเจ้าของพจนานุกรมการละคร อยู่ช่อง 7 โดยไปเจอคุณนำดีที่หน้าวังบูรพา โดยที่บริเวณนั้นมีโรงหนังคิง แกรนด์ ควีน คุณนำดีได้ยื่นนามบัตรให้แล้วขอเชิญให้ไปเป็นพระเอกซักเรื่องได้ไหม โดยได้ไปเล่นละครที่ช่อง 7 ก่อน 4 เรื่อง แล้วได้มาร้องเพลงจนมีคนบอกว่ามาเป็นนักร้องดีกว่าเพราะว่ามีเสียงดี แต่ในตอนนั้นคุณน้อย กมลวาทิน กับคุณรัตนภรณ์ อินทรกำแหง ได้ขอดูตัวเราเพราะว่าเห็นเราร้องเพลงในที่วิจนได้มาเป็นพระเอกหนังเรื่องแรกในปี 2504 เรื่อง “รุ่งเพชร” โดยที่มีหลักการในการเป็นพระเอกภาพยนตร์อยู่หลายข้อ คือ 1. ห้ามเล่นละครทีวี โดยให้เหตุผลว่าคนที่ตกจากตำแหน่งพระเอกแล้วจะไปเล่นละครทีวี 2. ไม่ปรากฏตัวในที่สาธารณะโดยไม่จำเป็น ต้องเก็บตัวอย่างเดียวและให้เหตุผลว่าต้องการให้คนดูกระหายที่จะดู ซ่อนี่เองที่ทำให้อยู่ได้นาน 3. ต้องครองตัวเป็น โสด” (สมบัติ เมทะนี, สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2553)

การเป็นพระเอกในยุคนั้นเป็นสิ่งที่ได้มาซึ่งความลำบาก เพราะว่าทางบริษัทกมลศิลป์ ภาพยนตร์ ที่สังกัดอยู่นั้นจะใช้รายได้จากภาพยนตร์เรื่องแรกที่แสดง ถ้ารายได้จากภาพยนตร์เรื่องแรกทำรายได้เกิน 7 แสนบาท จะได้แสดงเป็นพระเอกต่อ ถ้ามีรายได้ต่ำกว่านั้นจะถูกเปลี่ยนบทบาทไปเป็นพระรองหรือผู้ร้ายแทน ในส่วนรายได้จากภาพยนตร์เรื่อง “รุ่งเพชร” (2504) เป็นที่น่าพอใจกับทางบริษัท เพราะฉะนั้นทำให้สมบัติ เมทะนี ได้รับบทเป็นพระเอกในภาพยนตร์เรื่องต่อมาคือเรื่อง “สกาเวือน” (2505) โดยสมบัติ เมทะนี ได้กล่าวถึงภาพยนตร์เรื่องนี้ไว้ดังนี้

“พระเอกเรื่องที่สองตามมาเลยเรื่อง “สกาเวือน” ถ่ายทำอย่างรวดเร็วเมื่อต้นปี 2505 หนึ่งมาเข้าฉายที่แกรนด์เธียเตอร์ ได้กราบบังคมทูลในหลวงและพระราชินีเสด็จทอดพระเนตร และได้

ร้องเพลงต่อหน้าพระที่นั่ง 3 เพลง คือ เพลงสกาเวเดือน เพลงคัมแบ็กทู โขเรน โต้ และเพลงสุกียากี้ซึ่งตอนนั้นกำลังดัง” (สมบัติ เมทะนี, สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2553)

หลังจากนั้นสมบัติ เมทะนี ได้ถูกบริษัท กมลศิลป์ภาพยนตร์ ตัดขาดจากการเป็นพระเอก เนื่องจากมีปัญหากันใน เรื่องการนำสมบัติ เมทะนี แสดงภาพยนตร์เรื่อง “สิงห์ล่าสิงห์” (2507) คู่กับ มิตร ชัยบัญชา โดยคุณรัตนภรณ์ อินทรกำแหง จะไม่ยอมให้สมบัติ เมทะนี แสดงคู่กับมิตร ชัยบัญชา แต่ทางสมบัติ เมทะนี ต้องการจะแสดงเนื่องจากเป็นการตอบแทนบุญคุณของคุณนำดี วิดตะ ที่เป็นคนทำให้สมบัติ เมทะนี ได้ก้าวเข้ามาสู่การเป็นพระเอก ทำให้ช่วงเวลานั้นหนังสือพิมพ์ได้ลงข่าวที่บิดเบือนจากความเป็นจริงและทางบริษัท กมลศิลป์ภาพยนตร์ ประกาศตัดสมบัติ เมทะนี ออกจากการเป็นพระเอกกับทางบริษัท

หลังจากนั้นสมบัติ เมทะนี ได้แสดงภาพยนตร์มาเรื่อยๆ แต่จะเป็นภาพยนตร์บู๊เสียส่วนใหญ่จนได้รับฉายาอย่างมากมาย ตามที่สมบัติ เมทะนี ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

“เมื่อมาถึงหนังเรื่องที่ 3 กลายเป็นหนังบู๊แล้วเรื่อง “สิงห์สั่งป่า” ทำรายได้ดีมากตลอดแล้วก็ มีหนังเรื่อง “ตะวันหลังเลือด” ของมารุตฟิล์ม เป็นหนังระบบ 35 mm. แสดงกับบุศรา นฤมิตร ในขณะเดียวกันคุณวรุณ ฉัตรกุล ณ อยุธยา ได้ให้ไปเล่นเรื่อง “แก้มังกร” ด้วย ต่อมาเป็นเรื่อง “สมิงสาว” เรื่องนี้คนดูชอบมาเพราะว่ามีการควงปืน เราต้องหัดควงปืนไปมา เลยมีชื่อเป็นที่เรียกว่า พระเอกนักควงปืน ชื่อแรกคือ พระเอกรูปสำอางคนใหม่ ชื่อที่สอง พระเอกนักร้อง ชื่อที่สาม พระเอกจิตรกร เพราะว่าเราเขียนรูปได้เวลาไปถ่ายทำที่สถานที่ต่างๆ จะวาดรูปเก็บไว้ พระเอกกลัวน้ำหัว เพราะว่ามีก่อนกินกลัวน้ำหัววันละหัว จะกินตอนเวลาเดินกลับจากโรงเรียนจะเดินกินมาเรื่อยๆ พอเล่นหนังของอรุณ ฉัตรกุล ณ อยุธยา กลายเป็นพระเอกเจมส์ บอนด์ เพราะว่ามีการแต่งกายที่มีเสื้อนอกคล้ายๆ เจมส์ บอนด์” (สมบัติ เมทะนี, สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2553)

สมบัติ เมทะนี ได้แสดงภาพยนตร์เรื่อยมา จนกระทั่งปี พ.ศ. 2508 บริษัท ภาพยนตร์ สหนา วิไทย โดยคุณสุพรรณ พรหมพันธ์ ได้สร้างภาพยนตร์เรื่อง “ศึกบางระจัน” (2509) โดยสมบัติ เมทะนี ได้แสดงคู่กับ พิศมัย วิไลศักดิ์ จากฝีมือทางการแสดงภาพยนตร์เรื่องนี้เองทำให้ สมบัติ เมทะนี ได้รับรางวัลพระราชทานพระสุรัสวดี หรือ รางวัลตุ๊กตาทอง ปี พ.ศ. 2509 ในสาขานักแสดงนำชายยอดเยี่ยม จากพระหัตถ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

สมบัติ เมทะนี ได้รับงานแสดงภาพยนตร์ตลอดมา แต่ในขณะนั้นจำนวนภาพยนตร์ที่แสดง ยังมีไม่มากเท่ากับมิตร ชัยบัญชา เพราะเนื่องจากว่ามิตร ชัยบัญชา ได้เข้ามาในวงการภาพยนตร์ก่อน และในปี พ.ศ. 2506 เป็นต้นมา วงการภาพยนตร์ไทยมีความตื่นตัวอย่างมาก มีบริษัท และ ผู้อำนวยการสร้างภาพยนตร์เกิดขึ้นมาอย่างมากมาย ซึ่งงานแสดงภาพยนตร์ของสมบัติ เมทะนี มีมาอย่างต่อเนื่องแต่ยังไม่เท่ากับงานแสดงภาพยนตร์ของมิตร ชัยบัญชา จนเมื่อถึงเหตุการณ์ที่มิตร ชัยบัญชา เสียชีวิตจากอุบัติเหตุจากการถ่ายทำภาพยนตร์เรื่อง “อินทรีทอง” (2513) ทำให้มีพระเอกเกิดขึ้นในวงการภาพยนตร์อย่างมากมาย แต่สมบัติ เมทะนี ยังคงได้รับงานการแสดงภาพยนตร์มาอย่างต่อเนื่อง จากเหตุผลที่สมบัติ เมทะนี ได้กล่าวไว้ว่า

“เวลาเราแสดงเราจะไปทางไหนก็ได้และอยู่ได้หลายยุค แม้มิตรตายไปแล้วและมีพระเอกใหม่เข้ามาประมาณ 14 คน ไม่น้อยเลย เริ่มจากไพโรจน์ ใจสิงห์ กรุง ศรีวิไล สรพงศ์ ชาตรี มากมาย เป็นสิบสี่คนแต่เรายังยืนอยู่เพราะเราเล่น ได้หลายบท เราเป็นคนสนุก ตลก บู๊ได้ไม่กลัวเจ็บ เสียชีวิต ชีวิตเราก็แสดงได้ เช่น ศักดิ์บางระจัน เราก็เล่น ได้บู๊ได้ด้วย ฝรั่งบอกว่าบางคนไม่หล่อแต่มีเสน่ห์ในจอ Charisma ก็อยู่ในจอแล้วคนชอบ จริงจัง สมจริง อาจเป็นในแง่ตลาด หนังสือเราก็เล่น กู้การเวกเป็นผี ระยะเวลาเล่นเป็นตัวเอกเป็น พระเจ้าแผ่นดินหลายเรื่อง ระยะเวลาเป็นพระเอก เค่นเยอะมากเช่น พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช พระเจ้าตากสินมหาราช พ่อขุนเม็งราย พระเจ้าเสือ พระมหาจักรพรรดิ ร.5 พระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ รวมถึงละครเวทีด้วย” (สมบัติ เมทะนี, สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2553)

นอกจากบทบู๊ที่แสดงในภาพยนตร์ส่วนใหญ่แล้วสมบัติ เมทะนี ยังสามารถแสดง ภาพยนตร์เพลงได้อีก เนื่องจากว่าเป็นคนที่ชอบร้องเพลงมาตั้งแต่วัยเด็ก จากคำสัมภาษณ์ดังนี้

“ผมเป็นคนร้องเพลงได้ตั้งแต่เด็กๆ ร้องเพลงได้ตั้งแต่ยุคคุณพ่อจิบคุณแม่ ฟังคุณพ่อร้อง ยุคพรานบูรพ์ ฟังคุณจรัส สุวคนธ์ ที่เป็นพระเอกหนังคนแรกของไทยที่ร้องเพลงเพราะ เราจึงร้องได้หมด ร้องเพลงปลุกใจได้ก่อนเพลงชาติ ปี 2485 ห้าขวบก็ร้องเพลงได้ตอนน้ำท่วมกรุงเทพ เช่น เพลงริมฝั่งน้ำ พออายุของสมัยศ ก็ร้องได้ เพลงของคำรามซึ่งยังไม่ตั้งเลยว่าเป็นลูกทุ่งหรือลูกกรุง ในเพลงมีให้ด้วยเราก็ร้องได้หมด พอโตจึงหันมาสนใจเพลงฝรั่ง พ่อพาไปฟังเพลง The great console ซึ่งร้อง Mariolunza อยู่โรงเรียนครูก็สอนเพลงไทยเดิมที่โรงเรียนเทพศิรินทร์ เราก็ร้องได้หมด เพลงไทยก็ชอบ เพลงไทยเดิมก็ชอบ” (สมบัติ เมทะนี, สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2553)

จากความสามารถในการแสดงภาพยนตร์ที่แสดงได้ทุกบทบาทไม่ว่าจะเป็น บทบู๊ บทตลก บทชีวิต หรือแม้กระทั่งร้องเพลงในภาพยนตร์ มีอีกสิ่งหนึ่งที่ทำให้สมบัติ เมทะนี สามารถแสดงภาพยนตร์ได้ในทุกบทบาท สิ่งนั้นคือ ประสบการณ์ชีวิตที่ได้ผ่านสิ่งต่างๆ มาอย่างมากมาย ซึ่งประสบการณ์ต่างๆ ในชีวิตนั้นสามารถนำมาปรับใช้ในงานแสดงภาพยนตร์ได้ในทุกเรื่อง ดังคำกล่าวของสมบัติ เมทะนี ดังนี้

“ โชนก็ขอบคุณ ลีเก็กดู ได้ เราก็เอาสิ่งที่เราพบเห็นเหล่านี้ เป็นประสบการณ์มาใช้ในหนัง รวมถึงการสังเกตคนรอบข้าง มีเรื่องหนึ่งหนังของคุณเปี้ยก ให้เล่นเป็นจำ กินหมากและสูบยานัตถุ์ เราจึงนึกถึงคุณย่าตอนคุณย่ากินหมาก ก็มันอยู่ในหัว เราก็จำได้หมด ที่เป็นมาได้เพราะเราสังเกตสิ่งรอบข้าง รวมถึงการดูหนังฝรั่ง หนังไทย หนังจีน หนังอินเดีย วัยรุ่นวัยคะนอง แอนนากับพระเจ้ากรุงสยามตอนยังเป็นหนังขาวดำ ฉายเฉลิมกรุง จนมาดู จีน เคลลีนักฟันดาบ เล่นเรื่องโรบินฮู้ด ฟันดาบและเดินรำเก่งมาก เฟรด แอสแตร์ จนมาดูภาพยนตร์ควาบอย ดอร์จ สจ๊วต จอห์น เวนย์ ชอบหนังฝรั่งเพราะได้ดูที่ท่าของเค้าด้วย แล้วก็เอามาใส่เป็นตัวของเรา” (สมบัติ เมทะนี, สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2553)

ด้วยความสามารถทางการแสดงที่มีอย่างมากมาย ทำให้สมบัติ เมทะนี มีงานแสดงภาพยนตร์เข้ามาอย่างต่อเนื่อง โดยได้รับบทบาทพระเอกที่เป็นนักแสดงภาพยนตร์เป็นจำนวนมากที่สุดในโลกจนได้รับการบันทึกสถิติในหนังสือ Guinness Book of World Records ในฐานะนักแสดงที่มีผลงานการแสดงในภาพยนตร์เรื่องต่างๆ เป็นจำนวนมากที่สุดในโลก 617 เรื่อง ในปี พ.ศ. 2538 และยังได้รับรางวัลทางการแสดงในสถาบันต่างๆ ดังนี้

- รางวัลเกียรติคุณชีวิตสูงสุด หรือ รางวัล Lifetime Achievement Award ในงานเทศกาลภาพยนตร์นานาชาติกรุงเทพฯ ประจำปี พ.ศ. 2549
- รางวัลชมรมวิจารณ์บันเทิงจากภาพยนตร์เรื่อง “ฟ้าทะลายโจร” (2543) ในสาขานักแสดงสมทบชายยอดเยี่ยม
- รางวัลผู้กำกับภาพยนตร์ที่ทำหนังทำเงิน
- รางวัลตุ๊กตาทอง ในสาขานักแสดงสมทบชายยอดเยี่ยม จากภาพยนตร์เรื่อง “มือขวาอาถรรพ์” (2534)

นอกจากผลงานการแสดงที่เป็นที่หนึ่งของโลกแล้ว ในเรื่องการศึกษา นั้นสมบัติ เมทะนี ได้หาเวลาเพื่อที่จะศึกษาต่อให้ได้สูงที่สุดจน ณ ปัจจุบันนี้สมบัติ เมทะนี ได้สำเร็จการศึกษาระดับคุณวุฒิ

บัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย และได้ลงสมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการเลือกตั้งปรากฏว่าสมบัติ เมทะนี ได้รับการเลือกตั้งให้เข้ามาดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2549 (ลำดับที่ 6 ของ กทม. ด้วยคะแนน 53,526)

จากความสำเร็จทางการแสดง การศึกษา การทำงานและความรักนั้น สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องยืนยันได้ว่าสมบัติ เมทะนี ได้ดำรงตนเพื่อเป็นคนดีของสังคมและเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เยาวชนตลอดจนนักแสดงในรุ่นหลังได้เป็นอย่างดี จะเห็นได้ว่าในตลอดชีวิตของสมบัติ เมทะนี นั้นจะไม่เคยได้ยินข่าวในทางเสียหายแม้แต่ครั้งเดียว ซึ่งสมบัติ เมทะนี ได้กล่าวถึงการใช้ชีวิตในช่วงท้ายของการสัมภาษณ์ไว้ดังนี้

“เราเอาอุปนิสัยแท้จริงของเราเป็นหลัก เป็นมิตร ไม่หยิ่งผยอง ไม่วางท่า ไม่ลืมหูลืมตาเพราะเราเป็นคนของประชาชนการหยิ่งผยองไม่ใช่สิ่งที่คุณพ่อสอน เราต้องอ่อนน้อมถ่อมตน มือไหว้ จะชนะทุกที่ แข็งแรงแต่ไม่แข็งกระด้าง อ่อน โยนแต่ไม่อ่อนแอ คุณพ่อจะสอนตลอดให้เป็นสุภาพบุรุษ ช่วยเหลือหลอมเรา ขึ้นรถเมล์ก็ต้องให้เด็กนั่ง เราก็ปฏิบัติตามนั้น และรวมถึงอุปนิสัยที่เราอ่อนน้อม ไม่กึกกัก เป็นแฟมิลี่แมน รักครอบครัว มีคนเดียว แต่งงานแล้วไม่ไปยุ่งกับผู้หญิงอื่นคนเห็นภาพนี้พอไปสมัคร สว. ก็สบาย ดังนั้นคนเราถ้าปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบแบบที่คนเห็นก็จะดัง คนก็จะดีด้วย คนก็รู้จัก เหมือนคนโพกส้มอมมาตลอด โดยทั่วไปพระเอกสมัยก่อนพอดังแล้วจะลืมหูลืมตาไปหากคนรุ่นคนนี้ แต่ผมไม่ทำและสงวนท่าที จนหนังสือพิมพ์นี้ก็ว่าผมเป็นกระเทย” (สมบัติ เมทะนี, สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2553)

ภาพที่ 2 สมบัติ เมทะนี

ส่วนที่ 2 เรื่องย่อและลักษณะตัวละครในบทบาทพระเอกของสมบัติ เมทะนี

1. ภาพยนตร์เรื่อง ทอง (2516)

ประเภทของภาพยนตร์ บู้ (Action)
กำกับภาพยนตร์โดยฉลอง ภักดีวิจิตร
บทประพันธ์โดย พ.ต.ต.ประชา พูนวิวัฒน์
บทภาพยนตร์โดย ส. อาสนจินดา
นักแสดงนำ

สมบัติ เมทะนี

กรุง ศรีวิไล

เกร็ก มอริส

ตามพ์ คัสกร

กฤษณะ อำนวยพร

สมชาย สวามิภักดิ์

เวลาฉาย 112 นาที

ภาพที่ 3 ใบปิดภาพยนตร์เรื่อง ทอง

1.1 ลักษณะตัวละครในบทบาทพระเอก

ภาพที่ 4 พระเอกในภาพยนตร์คือ ชาตี รับบทโดย สมบัติ เมทะนี

1.1.2 บทบาทพระเอกในภาพยนตร์ (The Hero Roles) บทบาทพระเอกในภาพยนตร์เรื่องนี้แสดงให้เห็นถึงความสามัคคีในการทำงานเป็นทีม โดยจะขาดใครคนใดคนหนึ่งไม่ได้ เพราะตัว

ละครแต่ละตัวมีความสามารถที่แตกต่างกันและมีความสำคัญที่เท่าเทียมกัน ซึ่งตัวละครเอกในภาพยนตร์เรื่อง ทอง มาในลักษณะเป็นกลุ่มของตัวละครเอก แต่ตัวละครที่มีความโดดเด่นคือ ชาติ โดยที่ภารกิจของกลุ่มตัวละครเอกเป็นไปในลักษณะที่เรียกว่า Plural-Protagonist คือ กลุ่มของพระเอกมีความปรารถนาในภารกิจร่วมกันในการกู้ทองกลับมา หากคนใดคนหนึ่งในกลุ่มปฏิบัติภารกิจสำเร็จก็ถือว่าทั้งกลุ่มประสบความสำเร็จ แต่หากคนใดคนหนึ่งปฏิบัติภารกิจล้มเหลวก็ถือว่าภารกิจนั้นล้มเหลวตามไปด้วย (ธิดา ผลิตผลการพิมพ์, 2550: 84) ตัวละครหลักในภาพยนตร์นั้นมีลักษณะเป็นกลุ่มบุคคล ได้แก่ ชาติ ฮิลล์ ศาสตรา จังเฟ ซินตาโร และชูผิง ซึ่งตัวละครแต่ละตัวนั้นมีความสำคัญเท่าเทียมกันตามความสามารถของแต่ละคน กล่าวคือ ชาติจะมีความสามารถในการกู้ระเบิดและเป็นคนคอยเตือนเพื่อน ไม่ให้เกิดการทะเลาะกัน ฮิลล์มีความสามารถในการวางระเบิดและยังมีลักษณะเป็นคนสุขุมเยือกเย็น ศาสตรามีความสามารถในการขับเครื่องบินจึงสามารถนำเครื่องบินพร้อมทองคำกลับมายังประเทศไทยได้ จังเฟเป็นคนที่เดินทางโดยรถจักรยานยนต์และมีความสามารถในการขับจักรยานยนต์ผาดโผน ซึ่งความสามารถด้านนี้ของจังเฟมีประโยชน์ในช่วงที่ต้องขับจักรยานยนต์ข้ามห้วยไปทำการระเบิดต้นไม้ทำสะพานข้ามห้วย ซินตาโรเป็นผู้ประดิษฐ์มีดซ่อนปลายในรองเท้าจึงช่วยให้เพื่อนๆ ที่ถูกจับแขวนอยู่นั้นหนีรอดออกมาได้ ส่วนชูผิงนั้นเป็นผู้นำในการเดินทางมายังสนามบินฆ่าทองและยังใช้ความสามารถในการหลอกเอาความลับจากนายพันแคม เรื่องการมาสนามบินฆ่าทองของนายพลสุรสิงห์ ซึ่งความสามารถทางด้านต่างๆ ของตัวละครทำให้ภาพยนตร์สามารถดำเนินเรื่องไปได้ และทำให้ผู้ชมเกิดความต้องการที่จะติดตามมากยิ่งขึ้น

เหล่าตัวละครยังมีลักษณะเป็นผู้กระทำ (Active) และผู้ถูกกระทำ (Passive) ควบคู่กันไปตามสถานการณ์ที่กลุ่มของตัวละครต้องพบเจอ ซึ่งเรื่องราวทั้งหมดในภาพยนตร์เกิดจากความขัดแย้งที่เครื่องบินของกองบินตำรวจไทยที่บรรทุกทองคำมูลค่ามหาศาลของสหรัฐอเมริกาถูกจี้จากทหารอาร์กษาและบังคับให้ไปลงที่สนามบินฆ่าทอง ประเทศลาว จากความขัดแย้งดังกล่าวส่งผลให้เกิดการรวมตัวกันขึ้นของขบวนการกู้ทองอันประกอบด้วย ฮิลล์ ชาติ ศาสตรา ซินตาโร จังเฟและชูผิง นอกจากการส่งผลให้เกิดการรวมตัวกันขึ้นแล้วยังส่งผลให้เกิดความขัดแย้งภายในกลุ่มคือ ความขัดแย้งระหว่างศาสตรากับซินตาโร ความขัดแย้งระหว่างชูผิงกับซินตาโร ความขัดแย้งระหว่างซินตาโรกับชาติ จันท์แรมและชูผิง ความขัดแย้งระหว่างชูผิงกับบุคคลภายในกลุ่มเรื่องความเข้าใจผิดที่คิดว่าชูผิงเป็นสายลับให้ทางทหารฝ่ายคอมมิวนิสต์ ส่วนความขัดแย้งภายนอกกลุ่มคือ ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มขบวนการกู้ทองกับกลุ่มของทหารคอมมิวนิสต์ ซึ่งความขัดแย้งดังกล่าวทำให้ภาพยนตร์มีความเข้มข้นและดำเนินเรื่องไปได้ โดยเหตุการณ์ในภาพยนตร์เกิดขึ้นเมื่อศตวรรษที่ 70 ในภาวะสงครามเย็น จากประเทศมหาอำนาจสองประเทศคือ สหรัฐอเมริกาและรัสเซีย โดยสงครามเวียดนามได้กลายมาเป็นสมรภูมิที่มีสองประเทศนี้อยู่เบื้องหลัง และได้ลุกลามมายังประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยประเทศไทยได้ตกเป็นเป้าหมายของการทำลายจากพรรคคอมมิวนิสต์

ด้วย (วิศิษฐ์ พันธุมกุล, 2550: 27) ส่วนเหตุการณ์ในภาพยนตร์เกิดขึ้นบริเวณสนามบินท่าอากาศยานนานาชาติของประเทศไทยที่ตั้งของเครื่องบินบรรทุกทองคำที่ขบวนการกู้ทองต้องนำกลับมาให้ได้ โดยการเล่าเรื่องในภาพยนตร์เป็นไปตามลำดับเวลาที่เกิดขึ้นจริง (Chronological)

1.1.3 ความต้องการของตัวละคร (Dramatic Need) ในตอนต้นเรื่องความต้องการของชาตินั้นยังไม่ชัดเจน แต่เมื่อฮิลล์ได้มอบหมายภารกิจให้ชาติได้มาร่วมงานด้วยแล้ว ความต้องการของชาติมีความชัดเจนมากขึ้นคู่ได้จากการมีการวางแผนเพื่อการหลบหนีจากการจับกุมของตำรวจบนขบวนรถไฟ คือ ความต้องการอิสรภาพและเข้าร่วมขบวนการปฏิบัติการกู้ทองกลับสู่ประเทศไทย และเมื่อชาติได้เข้าร่วมงานแล้ว ความต้องการของชาติได้เกิดขึ้นอีกคือ ความต้องการความรักจากจันทร์แรม เห็นได้จากคำพูดของชาติที่บอกกับจันทร์แรมหลังเหตุการณ์ที่ชาติช่วยจันทร์แรมจากการเหยียบกับระเบิดว่า “เสียงเพื่อเธอก็อพค้อม แต่เสียความสวยของเธอถึงแม้ว่าเธอเป็นศัตรูก็ไม่ควรให้ลูกระเบิดนั้นฆ่า ฉันอยากเก็บความสวยของเธอเอาไว้ฆ่าซะเอง”

1.1.4 ความขัดแย้ง (Conflict) ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในตัวของชาติแบ่งได้ดังนี้

- ความขัดแย้งระหว่างบุคคล เกิดขึ้นระหว่างชาติกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยชาติพยายามหนีการจับกุมในขณะที่การเข้าห้องน้ำภายในขบวนรถไฟ ทำให้เกิดการชกต่อยกันขึ้น ผลสุดท้ายชาติสามารถหนีรอดออกมาได้จากการช่วยเหลือของซินตาริ ความขัดแย้งระหว่างชาติกับทหารคอมมิวนิสต์เป็นความขัดแย้งหลักภายในภาพยนตร์ที่ก่อให้เกิดเป็นภารกิจในการรวมตัวของขบวนการกู้ทองขึ้นมา
- ความขัดแย้งกับพลังภายนอก (สภาพแวดล้อมของธรรมชาติ) จากการที่กลุ่มของขบวนการกู้ทองเดินทางมาเจอกับเหวลึกที่ไม่สามารถข้ามไปได้ ทำให้การช่วยเหลือจึงตกอยู่ที่พึ่งในการขับจักรยานยนต์ข้ามเหวไประเบิดดิน ไมให้ล้มลงมาเป็นสะพานทำให้ชาติกับสมาชิกในกลุ่มสามารถข้ามฝั่งมาได้
- ความขัดแย้งภายในจิตใจ ชาติได้เก็บเรื่องราวความแค้นที่ภรรยาตนเองลักลอบมีชู้กับชายอื่นมาตลอดการเดินทาง อาการความแค้นของชาตินั้นได้เปิดเผยให้เห็นในขณะที่ศาสตราจารย์ทำการฆ่าซูผิงโดยชาติได้ตะโกนคำว่า “ฆ่า” ออกมาหลังจากภาพเหตุการณ์การฆ่าแล้วเผากราชาตนเองได้ผ่านพ้นไป ความขัดแย้งภายในจิตใจอีกประการของชาติ คือ การที่ตนเองหลงรักจันทร์แรม แต่ยังไม่ไว้วางใจเนื่องจากชาติกลัวว่า จันทร์แรมจะเป็นสายลับ จึงไม่กล้าที่จะทำอะไรมากเพราะด้วยภารกิจหลักของชาติด้วยแล้วเรื่องความรักจึงตามมาทีหลัง

1.1.5 การบรรลุเป้าหมายของตัวละคร (Dramatic Action) จากความต้องการที่จะกู้ทองกลับมาทำให้ชาติได้ฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ กับเพื่อนสมาชิกไม่ว่าจะยากเย็นแค่ไหน ในขณะที่เดียวกันชาติได้เก็บความรู้สึกของตนเองที่มีต่อจันทร์แรมไว้ภายในจิตใจด้วย จนเมื่อชาติได้เข้ามาทำลายสนามบินข้าทอและทำการล่ำเลียงทองกลับสู่ประเทศไทยได้สำเร็จ จากนั้นชาติก็ได้สมหวังในความรักกับจันทร์แรม หลังจากที่ทราบว่จันทร์แรมเป็นตำรวจแห่งกองปราบปรามพิเศษที่แฝงตัวเข้ามาเพื่อปฏิบัติการกึ่งนี้ นับได้ว่าเป้าหมายของชาตินั้นได้บรรลุตามความต้องการของจนเองอย่างพร้อมๆ กัน

1.1.6 การเปลี่ยนแปลงของตัวละคร (Change) ในตอนต้นเรื่องใบหน้าของชาตินั้นเหมือนว่าเป็นคนที่มีความอึดอัดภายในจิตใจจากเหตุการณ์การฆ่ากรรยตนเอง จนเมื่อชาติได้มาพบกับจันทร์แรมใบหน้าของชาติเริ่มมีรอยยิ้มขึ้นมาบ้าง แต่ชาติยังไม่เชื่อใจเต็มร้อยว่ จันทร์แรมไม่ได้เป็นสายลับของทหารคอมมิวนิสต์ จนมาในตอนท้ายเรื่องว่ชาติทราบความจริงทั้งหมดและสมหวังในความรักกับจันทร์แรมแล้ว จากใบหน้าที่มีหมองกลับกลายเป็นใบหน้าว่แปดเปื้อนไปด้วยรอยยิ้ม จะเห็นการเปลี่ยนแปลงในตัวของชาติได้จากคำพูดในตอนต้นเรื่องว่เป็นคำพูดว่ใส่อารมณ์ว่ “ผิวของเมีย เมียของอ๊วะ อ๊วะฆ่าคนว่เป็นคู่กับเมียของอ๊วะยังงัเงเล่า” ส่วนน้ำเสียงของคำพูดในตอนท้ายเรื่องได้เปลี่ยนไปจากการพูดระหว่างชาติกับจันทร์แรมว่ “ทองคือยอดปรารถนาของมนุษย์ แต่สิ่งว่ประเสริฐสุดยิ่งกว่าทองคือความรัก” อาจกล่าวได้ว่าความรักนั้นมึผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงของคนๆ หนึ่ง

1.2 องค์ประกอบด้านอื่นๆ ในภาพยนตร์

1.2.1 แก่นความคิด (Theme) อาจกล่าวได้ว่าแก่นความคิดของภาพยนตร์เรื่องนี้มาจากคำพูดของชาติในตอนว่จับถูกจับแวนว่ “ไชนันยอมรับว่ฉัน โลก อยากกระโดดเครื่องบินแล้วเตลิดไปพร้อมกับทองซักแท่ง แต่ทำไม่ได้เพราะบังเอิญมาพบเพื่อนตายอย่างแก อย่างพวกเราเนี่ยเวลานี้ไม่มีอะไรสำคัญมากกว่าเพื่อน” ภาพยนตร์เรื่องนี้จึงแสดงให้เห็นว่เพื่อนหรือการทำงานเป็นทีมนั้นมีความสำคัญกับทุกภารกิจของคนในสังคม จะเห็นว่ถ้าในกลุ่มปฏิบัติการกู้ทองขาดคนใดคนหนึ่งแล้วภารกิจนี้อาจไม่สำเร็จ

1.2.2 มุมมอง (Point of View) มุมมองในการเล่าเรื่องของภาพยนตร์เรื่อง ทอง มีลักษณะการใช้มุมมองการเล่าเรื่องในลักษณะจุดยืนแบบรอบด้าน (The Omniscient Point of view) เป็นการเล่าเรื่องให้ผู้ชมติดตามการปฏิบัติการกิจของขบวนการกู้ทองตั้งแต่ว่ก่อนการรวมตัว จนรวมตัว

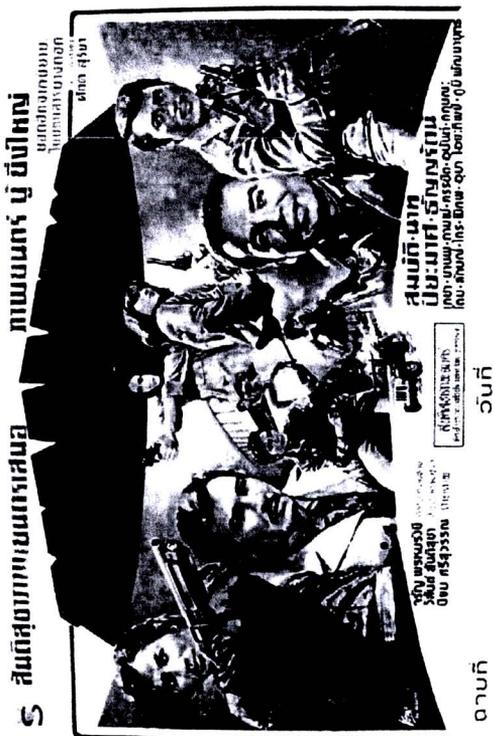

ตลอดจนการปฏิบัติการที่สำเร็จลงด้วยดี ในส่วนของขอบเขตการเปิดเผยเรื่องราวในภาพยนตร์มีการใช้ขอบเขตการเปิดเผยเรื่องราวในแบบที่เรียกว่า “Unrestricted narration” หรือเป็นการเปิดเผยเรื่องราวให้ผู้ชมรับรู้เรื่องราวมากกว่าตัวละคร เนื่องจากว่าเป็นภาพยนตร์เรื่อง ทอง เป็นภาพยนตร์ที่ต้องมีการเผชิญหน้าบ่อยครั้งระหว่างกลุ่มของพระเอกกับกลุ่มของผู้ร้าย ขอบเขตการเปิดเผยเรื่องราวในลักษณะนี้สามารถทำให้ผู้ชมมีความต้องการที่จะติดตามดูว่ากลุ่มของพระเอกจะมีวิธีการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าอย่างไรในส่วนที่ผู้ชมรับรู้มากกว่าตัวละคร นอกจากนี้ยังมีการเล่าเรื่องในรูปแบบการเล่าเรื่องย้อนหลัง (Flash back) ผ่านทางความคิดของตัวละคร เห็นได้จากช่วงที่ศาสตราเดินคุยอยู่กับชาติ ภาพได้ตัดมาเป็นภาพความคิดของศาสตราในการเล่าเรื่องย้อนหลัง (Flash back) ให้เห็นถึงความหลังของศาสตรากับชูผิง พร้อมกับเสียงบรรยายของศาสตรา (Voice over) ว่า “ซักปีหนึ่งที่ผ่านมานี้เองที่พัทธา เป็นครั้งแรกที่ฉันพบกับชูผิง โดยบังเอิญ” และอีกเหตุการณ์หนึ่งคือ ในตอนที่ชาตินั้นจับได้ว่าชูผิงเป็นสายลับ ภาพในความคิดของชาติได้ปรากฏขึ้น (Flash back) ถึงเหตุการณ์ที่ชาติจับได้ว่าภรรยาตนเองลักลอบมีชู้กับชายอื่น ชาติจึงทำการฆ่าภรรยาตนเองแล้วเผาจากเหตุการณ์ของศาสตราและชาติทำให้ผู้ชมทราบความหลังของตัวละครทั้งสองคนผ่านทางความคิดของตัวละคร

1.2.3 ฉาก (Setting) ฉากในภาพยนตร์เรื่องนี้ หากพิจารณาโดยรวมแล้วจะเป็นฉากในการเดินทางและอุปสรรคต่างๆ ที่ตัวละครต้องพบได้แก่

- ฉากป่าและภูเขา เป็นฉากที่กลุ่มตัวละครใช้เดินทางไปยังสนามบินชำทองและพบเจอกับอุปสรรค คือ การพบกับระเบิด การปะทะกับเหล่าทหารคอมมิวนิสต์เป็นระยะๆ การพบกับเหวลึกที่ไม่สามารถข้ามไปได้
- ฉากสนามบินชำทอง ประเทศลาว เป็นการบอกถึงเป้าหมายของกลุ่มตัวละครได้ใกล้สิ้นสุดลงแล้ว แต่ได้มีอุปสรรคมาต่อต้านไว้คือ กองพลทหารของนายพลสุรสิงห์ แต่กลุ่มตัวละครสามารถฟันฝ่าได้ไป
- ฉากสภาพภายในเครื่องบินลำเลียง เป็นอุปสรรคอย่างสุดท้ายที่เกิดจากความโลภในตัว ของซินดาโรทำให้เกิดความขัดแย้งกับเพื่อนร่วมงานจนตัวเองต้องจบชีวิตลง

2. ภาพยนตร์เรื่อง ชุมแพ (2519)

ประเภทของภาพยนตร์ บู๊ (Action)
กำกับภาพยนตร์โดย จรัญ พรหมรังษี
บทภาพยนตร์โดย ศักดิ์ สุริยา
นักแสดงนำ

สมบัติ เมทะนี

นาท ภูวนัย

เกชา เปลี่ยนวิถี

คามพ์ คัสกร

มานพ อัสวเทพ

ปิยะมาศ โมณะะกุล

ลักษณะ อภิชาติ

เวลาฉาย 146 นาที

ภาพที่ 5 ใเปิดภาพยนตร์เรื่อง ชุมแพ

2.1 ลักษณะตัวละครในบทบาทพระเอก

ภาพที่ 6 พระเอกในภาพยนตร์คือ เฟิก รับบทโดย สมบัติ เมทะนี

2.1.1 บทบาทพระเอกในภาพยนตร์ (The Hero Roles) บทบาทพระเอกภาพยนตร์ในเรื่องนี้แสดงถึง การปฏิบัติภารกิจของเฟิก ชุมแพ ในรูปแบบโจรลึกลับ โดยพระเอกจะมีความสามารถในทุกๆ ด้าน รู้เท่าทันคนร้ายทั้งหมดไม่ว่าคนร้ายจะมาในรูปแบบใด โดยพระเอกนั้น ได้ยึดถือความถูกต้อง และข้อปฏิบัติของกฎหมายเป็นหลักในการปฏิบัติภารกิจ ซึ่งตัวละครในบทบาทพระเอกมี

ลักษณะดังนี้ ตลอดทั้งเรื่องจะเห็นตัวละครหลักอย่างเพิก ชุมแพ สืบหาความจริงเรื่องการทำธุรกิจ ผิดกฎหมายของจำดม และการถูกตามล่าตัวจากผู้กอง ไซโย เพราะความเข้าใจผิดคิดว่า เพิกได้เข้ามา ปล้นชาวบ้าน เนื่องจากจำดมได้ใช้ลูกสาวตนเองที่ผู้กอง ไซโยหลงรักอยู่เป็นเครื่องมือบังหน้าให้ผู้กองจับตัวเพิกให้ได้ นอกจากนี้เพิกยังถูกการนำชื่อไปแอบอ้างในการออกปล้นชาวบ้านของทาง ผู้ใหญ่เสืออีกด้วย หรืออาจกล่าวได้ว่าตัวละครหลักอย่าง เพิก เป็นตัวละครที่เป็นผู้กระทำ (Active) และผู้ถูกกระทำ (Passive) ในเวลาเดียวกัน โดยภารกิจหลักของเพิก ชุมแพ นั่นคือ การเข้ามาปราบปรามผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น และเข้ามาเป็นนายอำเภอคนใหม่ ซึ่งต้นเหตุของเหตุการณ์เกิดจากการร่วมมือกันฆ่า นายพัน พ่อของเพิก ชุมแพ จากความร่วมมือกันของจำดมกับผู้ใหญ่เสือ เมื่อสิบปีที่แล้ว ซึ่งความขัดแย้งนี้ได้ส่งผลไปยังบุคคลหลายฝ่ายคือ ผู้กอง ไซโยกับจำดม ดวงสมรกับภูน้าพอง พิงกุยเดียวกับจำดม เป็นต้น โดยในเนื้อเรื่องของภาพยนตร์ที่ความขัดแย้งเพียงอย่างเดียวสามารถส่งผลให้เกิดความขัดแย้งขึ้นกับบุคคลหลายฝ่ายได้นั้นทำให้ภาพยนตร์มีเนื้อหาที่เข้มข้นและมีความ น่าติดตามอย่างยิ่ง เหตุการณ์ทั้งหมดของภาพยนตร์ล้วนเกิดที่เมืองใหญ่ในภูมิภาค ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย 2 เมืองด้วยกันคือ เมืองชุมแพและเมืองขอนแก่น เมื่อปี พ.ศ. 2519 อันเป็นยุคสมัยที่ภาพยนตร์เรื่องนี้ออกฉาย และสามารถแสดงให้เห็นถึงเหตุการณ์ความไม่สงบภายในประเทศจากเหตุการณ์ 16 ตุลาคม 2516 ได้เป็นอย่างดี โดยภาพยนตร์มีการดำเนินเรื่อง ไปตามลำดับเวลาที่เกิดขึ้นจริง (Chronological) (วิศิษฐ์ พันธมกุล, 2550: 87)

2.1.2 ความต้องการของตัวละคร (Dramatic Need) ความต้องการที่ชัดเจนที่สุดของเพิก คือ การกลับมาแก้แค้นให้พ่อของตนเองที่ถูกพวกของจำดมฆ่าตาย แต่ด้วยภารกิจที่ทางการ มอบหมายให้ปลอมตัวเข้ามาปราบปรามผู้มีอิทธิพล ทำให้เพิกต้องการที่จะมาสืบหาความจริงใน เรื่องการทำธุรกิจผิดกฎหมายของจำดม และตามหาคนที่แอบอ้างชื่อของตนเองในการออกปล้นให้ ได้ และเมื่อเพิกออกปฏิบัติภารกิจไปซักระยะหนึ่งทำให้เพิกพบกับแหวดาว เพิกจึงรู้สึกชอบแหวดาว ขึ้นมา สังเกตได้จากเมื่อเพิกมาพบกับแหวดาว เพิกจะไม่ใช้ความรุนแรงแต่กลับพูดคำหวานใส่เสีย มากกว่า

2.1.3 ความขัดแย้ง (Conflict) ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในตัวเพิกเป็นความขัดแย้งระหว่าง บุคคลโดยแบ่งได้ดังนี้

- ความขัดแย้งระหว่างเพิกกับจำดม เกิดจากการที่จำดมได้ฆ่า นายพันซึ่งเป็นพ่อของนาย เพิกที่ผิดใจกันเรื่องการทำธุรกิจ ทำให้เพิกโกรธแค้นจำดมอย่างมาก และด้วยภารกิจที่

ต้องเข้ามาปราบปรามผู้มีอิทธิพลในเมืองชุมแพด้วยแล้ว ทำให้เพิกมีความขัดแย้งกับจำ
ดมเพิ่มขึ้นด้วยอีกประการ

- ความขัดแย้งระหว่างเพิกกับผู้กองไซโย เนื่องจากผู้กองไซโยเข้าใจผิดคิดว่าเพิกกลับมา
ยังเมืองชุมแพเพื่อมาปล้นชาวบ้าน ทำให้ผู้กองไซโยต้องทำตามหน้าที่ในการตามล่า
เพิกมาดำเนินการตามกฎหมายให้ได้
- ความขัดแย้งระหว่างเพิกกับผู้ใหญ่เสือ มีสาเหตุสำคัญ 2 ประการคือ ประการแรก
ผู้ใหญ่เสือเคยร่วมมือกับจำดมในการฆ่าพ่อของนายเพิก ประการที่สอง ผู้ใหญ่เสือได้
แอบอ้างชื่อเสือเพิก ในการออกปล้นชาวบ้าน ซึ่งทำให้ชาวบ้านกับทางตำรวจเกิดความ
เข้าใจผิด
- ความขัดแย้งระหว่างเพิกกับภู น้ำพอง เกิดจากการที่จำดมไม่สามารถจัดการกับเพิกได้
จำดมจึงเรียก ภู น้ำพอง ให้เข้ามาช่วยอีกแรงหนึ่ง
- ความขัดแย้งระหว่างเพิกกับแหวดาว เกิดขึ้นเพราะทางแหวดาวได้เป็นตำรวจปลอมตัว
มาเพื่อทำการปราบปรามผู้มีอิทธิพลในเมืองชุมแพ ส่วนเพิกได้ปลอมตัวมาเป็นโจรใน
การปราบปรามผู้มีอิทธิพลด้วยเช่นกัน ซึ่งทั้งสองคนต่างไม่ทราบความจริงในจุดนี้ ทำ
ให้แหวดาวคิดว่าเพิกเป็นโจรที่มาออกปล้นชาวบ้าน แหวดาวจึงร่วมมือกับผู้กองไซโย
ในการออกตามจับตัวเพิก
- ความขัดแย้งระหว่างเพิกกับลูกน้องของจำดม โดยเพิกต้องการจับตัวลูกน้องจำดม
รวมทั้งมาสอบสวนหาความจริงเกี่ยวกับการทำธุรกิจผิดกฎหมาย และเพิกได้บอกกับ
ลูกน้องจำดมที่จับตัวมาได้ว่า ให้เลิกอาชีพการเป็นลูกน้องจำดม ซึ่งคอนเป็นลูกน้องจำ
ดมคนหนึ่งได้เลิกอาชีพนี้ เพิกจึงให้การเลี้ยงดูเป็นอย่างดี ส่วนบางคนที่ไม่ยอมเลิกทำ
กลับหนีออกไปและนำความต่างๆ ไปบอกกับจำดมเรื่องการกระทำของเพิกที่ทำต่อ
ตนเอง

2.1.4 การบรรลุเป้าหมายของตัวละคร (Dramatic Action) จากความต้องการที่จะกลับมา
แก้แค้นจำดมกับผู้ใหญ่เสือของเพิก เพิกได้ทำการวางแผนในการหาความจริงของการค้าธุรกิจผิด
กฎหมายของจำดมไปด้วย จนในที่สุดเมื่อถึงคราวที่ต้องเผชิญหน้ากัน เพิกได้ทำการจับตัวผู้ใหญ่เสือ
ผูกมัดกับรถแล้วลากมาตามถนน จนสุดท้ายเพิกได้ยิงผู้ใหญ่เสือเสียชีวิตในระหว่างที่ผู้ใหญ่เสือจะ
ขับรถบรรทุกมาชนเพิก นับว่าเป็นการบรรลุเป้าหมายของเพิกในขั้นแรก ส่วนการแก้แค้นจำดมนั้น
เพิกได้ปล่อยให้เป็นที่ของตำรวจในการดำเนินการตามกฎหมาย ส่วนเพิกนั้นจะเป็นผู้ที่ช่วย
รวบรวมพยานหลักฐานส่งให้ทางตำรวจอีกแรงหนึ่ง ส่วนเป้าหมายอย่างสุดท้ายของเพิกคือ การ
พิชิตใจของแหวดาว โดยเนื้อหาในภาพยนตร์ไม่มีความชัดเจนในเรื่องนี้ แต่สามารถรับรู้ได้ว่าเพิก

นั้นประสบความสำเร็จในด้านความรักจากคำพูดของผู้กองไซโยในตอนท้ายเรื่องที่ว่า “นายอำเภอคนใหม่ดูแลคนของนายอำเภอให้ดีนะครับ”

2.1.5 การเปลี่ยนแปลงของตัวละคร (Change) จะเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของเพิกในด้านความคิดในการวางแผนการต่างๆ กล่าวคือ เมื่อเพิกต้องการจับตัวจำมแต่แผนการล่วงรู้ถึงจำม ทำให้เพิกต้องมาปรับแผนการใหม่ในการเข้าจับกุม และการเปลี่ยนแปลงในเรื่องความมื่อคติกับคอนที่คอยรับใช้จำมตลอดมา เมื่อเพิกได้ขอร้องให้คอนกลับตัวกลับใจและมาร่วมมือกับตนเอง จนเมื่อคอนสำนึกในบุญคุณของเพิก จากคนที่มีมื่อคติกับคอนกลับกลายเป็นคนที่คอยให้ความช่วยเหลือคอนเป็นอย่างดี จะเห็นได้จากเพิกได้คอยดูแลครอบครัวของคอนเป็นอย่างดี

2.2 องค์ประกอบด้านอื่นๆ ในภาพยนตร์

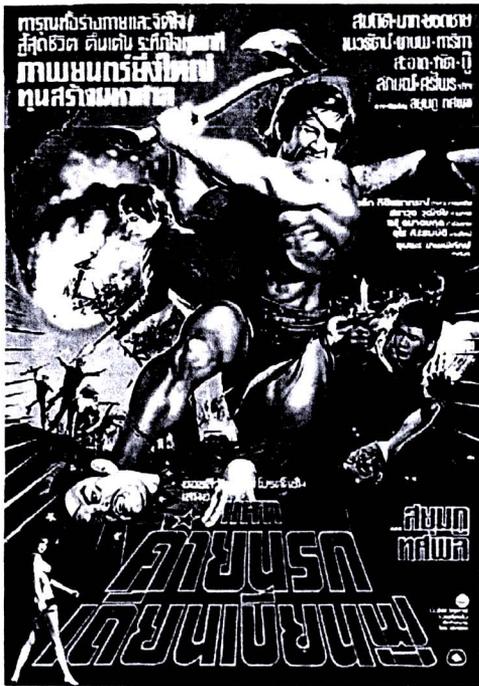
2.2.1 แก่นความคิด (Theme) ภาพยนตร์เรื่องชุมแพ เป็นการนำเสนอการมีอิทธิพลของผู้มีอิทธิพลในต่างจังหวัดที่หากิน โดยการรีดไถชาวบ้าน จนทางการต้องส่งผู้กล้าเข้ามาปราบปรามโดยการปลอมตัวและได้รับการเปิดเผยตัวในที่สุด และเป็นภาพยนตร์ที่สะท้อนปัญหาสังคมที่เต็มไปด้วยอาชญากรรมและการทุจริตคอร์รัปชันของข้าราชการในยุคต่อเนื่องตั้งแต่ 14 ตุลาคม พ.ศ.2516 ถึง 6 ตุลาคม พ.ศ.2519 (วิศิษฐ์ พันธมกุล, 2550: 87)

2.2.2 มุมมอง (Point of View) ภาพยนตร์เรื่องนี้มีการใช้มุมมองการเล่าเรื่องในลักษณะจุดยืนแบบรอบด้าน (The Omniscient Point of view) ให้เห็นถึงการปฏิบัติการกิจของเพิก ชุมแพ นับตั้งแต่การกลับมาที่ยังบ้านเกิดของตนเอง การสืบหาความจริง การวางแผนในการจับตัวจำม ซึ่งผู้ชมสามารถรับรู้เหตุการณ์ได้โดยไม่จำกัดสถานที่และเวลา ส่วนในด้านขอบเขตการเปิดเผยเรื่องราวในภาพยนตร์ได้ใช้ ขอบเขตการเปิดเผยเรื่องราวแบบให้ผู้ชมรู้เท่ากับตัวละคร (restricted narration) อื่นๆ ที่ไม่ใช่เพิก ชุมแพ ในด้านการเข้ามารับตำแหน่งนายอำเภอคนใหม่ กล่าวคือ ตัวละครอื่นๆ รับทราบถึงการกลับมาที่ยังเมืองชุมแพของเพิก แต่ไม่ทราบได้ว่าการกลับมาครั้งนี้ของเพิกนั้นกลับมาในฐานะอะไร จนในตอนท้ายของเรื่องผู้ชมได้ทราบพร้อมๆ กับตัวละครอื่นๆ ว่านายเพิกชุมแพ มีภารกิจในการปราบโจรแบบโจรล้างโจร และเข้ามาเป็นนายอำเภอคนใหม่ของเมืองชุมแพ

2.2.3 ฉาก (Setting) ฉากในภาพยนตร์เรื่องชุมแพ เป็นฉากที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งของตัวละครต่างๆ ซึ่งแบ่งได้ดังนี้

- ฉากบ้านของจำดม บ่งบอกถึงความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างเพิกกับจำดมและเพิกกับผู้กองไชโย ในช่วงต้นเรื่องที่เพิกได้บุกเข้ามายังบ้านจำดม ทำให้เห็นถึงการกลับมาแก้แค้นจำดมของเพิก ที่จำดมฆ่าพ่อของตนเอง และผู้กองไชโยได้เข้ามาส่งดวงพรที่บ้าน และต้องการที่จะจับตัวเพิกให้ได้
- ฉากภายในโรงแรมที่เป็นที่พักของแหวดาว บอกถึงความขัดแย้งระหว่างเพิกกับแหวดาว ในช่วงที่เพิกได้บุกขึ้นมาที่ห้องพักและมีเรื่องกับผู้กองไชโย จากนั้นแหวดาวจะเข้าทำการจับกุมตัวเพิก แต่เพิกรู้ทันจึงหลบหนีไปได้
- ฉากบนสถานีตำรวจ บอกถึงความขัดแย้งระหว่างผู้กองไชโยกับจำดม เนื่องจากผู้กองไชโยจะไม่ยอมตกเป็นเครื่องมือในการช่วยจำดมทำอาชีพที่ผิดกฎหมาย
- ฉากพื้นที่ที่เกิดการยิงต่อสู้กันระหว่างกลุ่มของผู้มีอิทธิพลกับกลุ่มของเพิก
- ฉากโรงโม่หินหนองเรือ เป็นการบอกถึงความขัดแย้งของกลุ่มบุคคลที่ประกอบด้วยกลุ่มของเพิก กลุ่มของผู้กองไชโย กลุ่มของจำดม กลุ่มของภู น้ำพอง และกลุ่มของผู้ใหญ่เสือ
- ฉากศาลากลางจังหวัดขอนแก่น ฉากนี้บอกถึงความขัดแย้งทั้งหมดได้คลี่คลายลงเมื่อทุกคนทราบความจริงว่านายเพิก ชุมแพ ปลอมตัวเข้ามาปราบปรามผู้มีอิทธิพลและเข้ารับตำแหน่งนายอำเภอคนใหม่ของเมืองชุมแพ

3. ภาพยนตร์เรื่อง แหกค่ายนรกเดียนเบียนฟู (2520)

ประเภทของภาพยนตร์ บู้ (Action)

กำกับภาพยนตร์โดย ชุมพร เทพพิทักษ์

บทภาพยนตร์โดย พงศ์อำมาตย์

นักแสดงนำ

สมบัติ เมทะนี

มานพ อิศวเทพ

สะอาด เปี่ยมพงษ์สานต์

ยอดชาย เมฆสุวรรณ

นาท ภูวนัย

เนาวรัตน์ ยุกตะนันท์

บู้ วิบูลย์นันท์

เวลาฉาย 95 นาที

ภาพที่ 7 ใบปิดภาพยนตร์เรื่อง แหกค่ายนรกเดียนเบียนฟู

3.1 ลักษณะตัวละครในบทบาทพระเอก

ภาพที่ 8 พระเอกในภาพยนตร์คือ บิ๊กแมน รับบทโดย สมบัติ เมทะนี

3.1.1 บทบาทพระเอกในภาพยนตร์ (The Hero Roles) บทบาทพระเอกในภาพยนตร์เรื่องนี้ แสดงให้เห็นถึงความอดทน อดกลั้นต่อแรงกดดันต่างๆ ที่ตัวพระเอกต้องประสบหลังจากการตกเป็นเชลย และเมื่อได้ผ่านพ้นเหตุการณ์อันเลวร้ายต่างๆ ไปได้จะพบแต่ความสุขที่รออยู่ข้างหน้า ตลอดจนการสะท้อนถึงการเป็นผู้นำที่ดีของลูกน้องในทุกสถานการณ์ไม่ว่าจะเป็น สถานการณ์ก่อนการตกเป็นเชลย กับสถานการณ์ในระหว่างการเป็นเชลย ซึ่งตัวละครในภาพยนตร์เรื่อง “แหกค่าย

นรกเดียนเบียนฟู” แบ่งออกเป็น 2 ฝ่ายคือ ตัวละครฝ่ายชเลย กับตัวละครฝ่ายทหารเวียดนาม โดยตัวละครฝ่ายชเลยนั้นจะได้รับความกดขี่ข่มเหง ถูกใช้แรงงานต่างๆ นานา เรียกได้ว่า เป็นตัวละครฝ่ายถูกกระทำ (Passive) ส่วนตัวละครฝ่ายทหารเวียดนามเป็นตัวละครที่ทำการปกครองชเลย ใช้แรงงาน ลงโทษชเลยด้วยวิธีการต่างๆ ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นตัวละครฝ่ายกระทำ (Active) ส่วนตัวละครหลักคือ บิ๊กแมนเป็นตัวละครที่มีความเป็นผู้นำตั้งแต่ก่อนเป็นชเลย จนมาถึงการเป็นชเลยและมีลักษณะเป็นตัวละครฝ่ายถูกกระทำ (Passive) ตลอดทั้งเรื่อง ต้นเหตุของเหตุการณ์ในภาพยนตร์เกิดจากสงครามเวียดนาม ที่เวียดนามทำสงครามกับสหรัฐอเมริกา ซึ่งสหรัฐอเมริกาได้ส่งกองกำลังทหารมาตั้งฐานทัพอยู่ที่ในจังหวัดทางภาคอีสานของประเทศไทย และทางสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นพันธมิตรกับประเทศไทยได้ขอกำลังทหารไทยไปร่วมรบในสงครามเวียดนาม (วิศิษฐ์ พันธุมกุล, 2550: 66) เมื่อทางทหารไทยรบแพ้ในสงครามเวียดนาม จึงถูกทหารเวียดนามจับตัวไปเป็นชเลย ส่งผลเป็นความขัดแย้งระหว่างกองกำลังทหารไทยกับกองกำลังทหารเวียดนาม เหตุการณ์โดยรวมนั้นเกิดขึ้นในช่วงศตวรรษที่ 60 สหรัฐอเมริกาได้ส่งกองทัพเข้ามาแทรกแซงการเมืองในเวียดนามได้เพื่อหยุดยั้งขยายทางการเมืองการทหารของโฮจิมินห์ ผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามเหนือที่หวังจะรวมชาติเป็นหนึ่งเดียว โดยเหตุการณ์ได้เกิดขึ้นในแถบจังหวัดภาคอีสานของประเทศไทย โดยเฉพาะในจังหวัดอุดรธานีอันเป็นที่ตั้งของฐานทัพ (วิศิษฐ์ พันธุมกุล, 2550: 66) โดยเหตุการณ์ในภาพยนตร์นั้นดำเนินมาตามลำดับของเวลา (Chronological) นับตั้งแต่สงคราม การแพ้สงคราม การตกเป็นชเลยจนถึงการคืนรนสู่อิสรภาพของชเลย

3.1.2 ความต้องการของตัวละคร (Dramatic Need) ในระหว่างการทำสงครามบิ๊กแมนนั้นเป็นผู้บัญชาการฐานสายลับที่ต้องทำการรบกับทหารเวียดนามเพราะฉะนั้น ความต้องการของบิ๊กแมนในช่วงแรก คือ ต้องการจะรบให้ชนะฝ่ายเวียดนามให้ได้ แต่เมื่อตนเองได้ตกอยู่ในสถานะชเลยความต้องการของบิ๊กแมนเปลี่ยน ไปเป็นความต้องการที่จะหลุดพ้นจากค่ายกักกันชเลยเพื่อความอิสระ และความต้องการในขณะที่บิ๊กแมนถูกกักขังอยู่ในค่ายคือ บิ๊กแมนต้องการที่จะอยู่ในค่ายอย่างสงบสุขไม่ต้องการที่จะมีเรื่องกับใคร เห็นได้จากเหตุการณ์ในภาพยนตร์ คือ เหตุการณ์ที่บิ๊กแมน มีเรื่องทะเลาะวิวาทกับสปอตไลท์ภายในโรงนอน เกิดจากการที่สปอตไลท์พูดจาดูหมิ่น บิ๊กแมนก่อน ทำให้บิ๊กแมนทนไม่ได้จึงเกิดการทะเลาะวิวาทกันขึ้น และเหตุการณ์ที่บิ๊กแมนถูกลงโทษให้อยู่ในหลุมกลางแดดจัดนั้นเกิดจาก ทหารเวียดนามเข้ามาทำร้ายบิ๊กแมนก่อน ในขณะที่บิ๊กแมนกำลังยืนคุ้ยกับปองภายในไร่ข้าวโพด ทำให้บิ๊กแมนตอบโต้ทหารเวียดนามไปหลายคน ผู้กองทหารเวียดนามจึงทำการลงโทษบิ๊กแมน ฐานความผิดที่มาทำร้ายร่างกายทหารในปกครองของตนเอง

3.1.3 ความขัดแย้ง (Conflict) ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในตัวของ บิ๊กแมน แบ่งได้ดังนี้

- ความขัดแย้งระหว่างบุคคล เป็นความขัดแย้งระหว่างบิ๊กแมนกับสปอตไลท์ที่เกิดจากการที่ทั้งสองคนขัดแย้งกันในระหว่างการรบจาก เรื่องการส่งกองกำลังทหารมาสนับสนุนในฝ่ายของ บิ๊กแมนจะเห็นได้จากคำพูดของบิ๊กแมนที่บอกกับสปอตไลท์ว่า “จะส่งกองกำลังที่ที่ฐาน 642 ไม่ได้ เพราะกำลังส่วนใหญ่ของมันอยู่ที่นั่น ลือต้องไปที่ 641 อ๊ะวะสั่งลือในฐานะผู้บังคับบัญชา” จากความขัดแย้งดังกล่าวในตอนต้นเรื่องได้ส่งผลมายังตอนกลางของเรื่อง และความขัดแย้งระหว่างบิ๊กแมนกับผู้กองทหารเวียดนาม จากการที่ผู้กองทหารเวียดนามลงโทษพิณท์ ที่ทำการหลบหนีออกจากค่าย โดยการใช้ปืนยิงศีรษะ สร้างความโกรธแค้นต่อบิ๊กแมน จากนั้นบิ๊กแมนได้บอกกับผู้กองทหารเวียดนามว่า “เหตุการณ์ในวันนี้ทั่วโลกจะต้องรับรู้”
- ความขัดแย้งกับพลังภายนอก เกิดจากการที่บิ๊กแมนถูกกักขังอยู่ในหลุมกลางแดด หลังจากเกิดเหตุทะเลาะวิวาทกับทหารเวียดนาม ทำให้บิ๊กแมนต้องต่อสู้กับสภาพอากาศที่ร้อนจัดและอาการขาดน้ำเนื่องจากหลุมนั้นถูกปิดด้วยสังกะสี นอกจากสภาพอากาศที่ร้อนจัดแล้วยังต้องต่อสู้กับสภาพฝนที่ตกหนักอีกด้วย หลังจากที่บิ๊กแมนถูกกักขังอยู่ในหลุมหลายวัน ก็ได้รับการปลดปล่อยจากนายพลทหารเวียดนาม
- ความขัดแย้งภายในจิตใจ จากความต้องการของบิ๊กแมนที่จะอยู่ในค่ายกักกันเชลยอย่างสงบ แต่บิ๊กแมนต้องพบเจอกับแรงกดดันต่างๆ เช่น แรงกดดันจากการที่สปอตไลท์พูดจาถูกทำให้บิ๊กแมนต้องข่มใจตนเองเพื่อไม่ให้เกิดเรื่องขึ้นมาและเมื่อความอดทนของบิ๊กแมนถึงที่สุดแล้วทำให้บิ๊กแมนมีเรื่องทะเลาะกับ สปอตไลท์

3.1.4 การบรรลุเป้าหมายของตัวละคร (Dramatic Action) เป้าหมายของบิ๊กแมนนั้นอาจกล่าวได้ว่ามาจากการพุดกันระหว่างบิ๊กแมนกับพิณท์ ที่พิณท์บอกกับบิ๊กแมนว่า “เราจะอยู่อย่างทาสหรือว่าหนีอย่างไทย คิดเอาซิเพื่อน” แต่เป้าหมายของบิ๊กแมนนั้นเกิดความชัดเจนขึ้นเมื่อพิณท์ถูกยิงตาย จากการหลบหนีออกจากค่ายกักกันเชลย ทำให้บิ๊กแมนเป็นผู้นำในการวางแผนการหลบหนีและสามารถหลบหนีออกมาจากค่ายกักกันได้สำเร็จ

3.1.5 การเปลี่ยนแปลงของตัวละคร (Change) เหตุการณ์ต่างๆ ที่ตัวละครเอกต้องพบเจอส่งผลถึงการเปลี่ยนแปลงในตัวพระเอกดังนี้ นับตั้งแต่เปิดเรื่องจะเห็นได้ว่าบิ๊กแมนไม่ชอบสปอตไลท์ตลอดเวลา แต่เมื่อทั้งสองคนต้องเผชิญกับเหตุการณ์อันเลวร้ายมาด้วยกัน ความโกรธแค้นกันได้เปลี่ยนเป็นความรัก ความสามัคคี จะเห็นได้ในตอนท้ายของเรื่องที่ทั้งสองคนได้

ช่วยเหลือซึ่งกันและกันจนสามารถเอาชีวิตรอดมาได้ และการเปลี่ยนแปลงจากการถูกขังอยู่ในหลุม และเห็นพิศมัยถึงตาย จากความต้องการที่จะอยู่ในค่ายอย่างสงบได้เปลี่ยนเป็นความโกรธแค้น ทหารเวียดนามยิ่งนัก การเปลี่ยนแปลงในตัวบิกแมนอีกประการคือ จากคนที่ไม่เคยมีบทบาท ภายในค่ายเปลี่ยนเป็นคนที่ทำการปลุกระดมเหล่าเชลยและเป็นผู้วางแผนในการหลบหนีออกจาก ค่าย

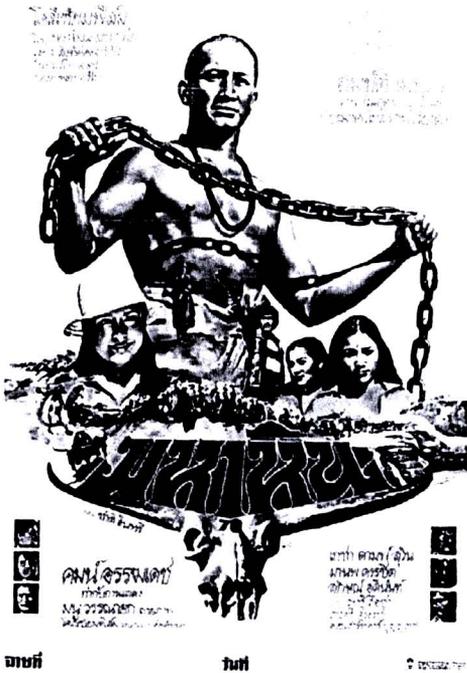
3.2 องค์ประกอบด้านอื่นๆ ในภาพยนตร์

3.2.1 แก่นความคิด (Theme) จากคำกล่าวของนายพลทหารเวียดนามที่บอกกับบิกแมน หลังจากได้รับการปล่อยตัวออกมาจากหลุมกลางแดดที่ว่า “บางครั้งการพ่ายแพ้ ก็อาจนำมาซึ่งชัยชนะที่คาดไม่ถึงก็ได้ อย่างเช่นวันนี้” อาจเป็นแก่นความคิดของภาพยนตร์เรื่องนี้ เพราะภาพยนตร์เรื่องนี้แสดงให้เห็นถึงการพ่ายแพ้สงครามของทหารไทยจนถูกจับตัวเป็นเชลยและสามารถหนีรอดออกมาได้

3.2.2 มุมมอง (Point of View) มุมมองในการเล่าเรื่องของภาพยนตร์เรื่องนี้ เป็นการใช่มุมมองการเล่าเรื่องในลักษณะจุดยืนแบบรอบด้าน (The Omniscient Point of view) โดยหนังได้นำเสนอเรื่องราวของเหล่าทหารไทยที่ตกเป็นเชลยของฝ่ายทหารเวียดนาม และในช่วงกลางเรื่องได้ให้ความสนใจไปที่พระเอก เพราะพระเอกในเรื่องเป็นตัวละครที่มีบทบาทในการเป็นผู้นำทั้งทางทหารและการเป็นเชลย ส่วนในด้านขอบเขตของการเปิดเผยเรื่องราวนั้นเป็นไปในลักษณะที่เรียกว่า การเปิดเผยเรื่องราวให้ผู้ชมรู้เท่ากับตัวละคร เพื่อติดตามอุปสรรคและแรงกดดันต่างๆ ที่ตัวละครฝ่ายเชลยต้องประสบ นอกจากนี้ยังมีการใช้การเล่าเรื่องแบบย้อนหลัง (Flash Back) ให้เห็นถึงความคิดของสปอตไลท์ ที่คิดถึงคูครองของตนเองกับบรรยากาศในสวนสาธารณะ

3.2.3 ฉาก (Setting) ฉากในภาพยนตร์เรื่องนี้ แบ่งออกเป็น 3 ฉากใหญ่ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของตัวละคร คือ ฉากภายในค่ายกักกันเชลย ฉากนี้แสดงถึงวิถีชีวิตประจำวันที่เชลยทุกคนต้องเผชิญและให้เห็นถึงระบบการปกครองของทหารเวียดนามที่มีการใช้ความรุนแรงต่อเชลย ฉากบ้านกลางทุ่งของชาวฝรั่งเศสซึ่งเป็นที่พักชั่วคราวของ บิกแมน สปอตไลท์และปอง ฉากนี้เป็นการแสดงว่าชาวต่างประเทศซึ่งไม่มีความเกี่ยวข้องกับการทำสงครามในครั้งนี้ แต่ได้เข้ามาทำการช่วยเหลือคนทั้งสามคนไว้ เท่ากับว่าหนังได้บอกว่าชาวต่างประเทศได้มีการต่อต้านสงครามและอยากให้ทุกคนอยู่อย่างสันติ และฉากสุดท้ายคือ ฉากเนินเขาริมแม่น้ำจิม ฉากนี้เป็นการบ่งบอกถึงจุดจบของผู้กองทหารเวียดนามและการได้รับอิสรภาพของเชลยที่สามารถหนีออกมาได้

4. ภาพยนตร์เรื่อง มหาหิน (2521)

ประเภทของภาพยนตร์ บู๊ (Action)
กำกับภาพยนตร์โดยคมนัน อรรถมเดช
บทภาพยนตร์โดย ส. อาสนจินดา
ชาลี อินทรวิจิตร

นักแสดงนำ

สมบัติ เมทะนี

มานพ อัสวเทพ

เกชา เปลียนวิดี

ปิยะมาศ โมณะะกุล

วิยะดา อุมารินทร์

ไพโรจน์ ใจสิงห์

เวลาฉาย 115 นาที

ภาพที่ 9 ใบปิดภาพยนตร์เรื่อง มหาหิน

4.1 ลักษณะของตัวละครในบทบาทพระเอก

ภาพที่ 10 พระเอกในเรื่องคือ หิน รับบทโดย สมบัติ เมทะนี

4.1.1 บทบาทพระเอกในภาพยนตร์ (The Hero Roles) บทบาทพระเอกในภาพยนตร์เรื่องนี้เปรียบได้กับ “กฏแห่งกรรม” โดยจะเห็นว่าการกระทำของพระเอกในการแก้แค้นผู้มีอิทธิพลต่างๆ นั้น เป็นผลกรรมที่ผู้มีอิทธิพลเหล่านั้นล้วนแล้วแต่เคยก่อมาแล้วทั้งสิ้นกับครอบครัวของ

พระเอก ไม่ว่าจะเป็นการใช้โชคกลับมาฆ่าคนที่ฆ่าน้องสาวตนเอง การเสียชีวิตของพ่อเลี้ยงเกียรติ เป็นต้น โดยพระเอกอย่างหิวนั้นมีลักษณะตัวละครดังนี้ บุคลิกและลักษณะภายนอกนั้นมีความขัดแย้งกับสภาพสังคมในเรื่อง กล่าวคือ หิวนั้นเป็นคนที่รักความสงบ ไม่ชอบหาความเดือดร้อนใส่ตัว แต่สังคมกลับไม่ใช่เช่นนั้น ซึ่งลักษณะดังกล่าวช่วยกระตุ้นให้เรื่องราวดำเนินไปบนความขัดแย้งต่างๆ ที่หิวนั้นต้องพบเจอ อีกทั้งตัวละครอย่างหิวนั้นมีลักษณะที่เป็นผู้กระทำ (Active) และเป็นผู้ถูกกระทำ (Passive) ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในภาพยนตร์ ซึ่งความตั้งใจหลักของหิวนั้น คือ การกลับมาดูแลน้องสาวและหลานชายให้มีความสุขมากที่สุด ส่วนที่ทำให้พระเอกมีบทบาทคือ ความขัดแย้งที่เกิดจากกลุ่มผู้มีอิทธิพลในท้องที่ 2 กลุ่มด้วยกันคือ กลุ่มของกำนันล่อยกับกลุ่มของพ่อเลี้ยงเกียรติ ซึ่งความขัดแย้งระหว่างบุคคล 2 กลุ่มนี้ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งกับตัวละครที่ชื่อ หิวนั้น เพราะกลุ่มของพ่อเลี้ยงเกียรติคิดว่าเมื่อหิวนั้นกลับมาบ้านเกิดแล้วตนเองจะตกเป็นฝ่ายที่สูญเสียผลประโยชน์จากการทำธุรกิจที่ผิดกฎหมาย จากความขัดแย้งดังกล่าวส่งผลให้เกิดเป็นความขัดแย้งภายในจิตใจของตัวละครของหิวนั้นเองด้วย เหตุการณ์ทั้งหมดโดยรวมเกิดขึ้นที่จังหวัดพะเยา ซึ่งในสมัยนั้นยังเป็นช่วงที่บุคคลที่มีอิทธิพลกำลังแผ่อำนาจและมีการกดขี่ข่มเหงชาวบ้าน โดยกลุ่มบุคคลดังกล่าวจะมีการทำธุรกิจที่ผิดกฎหมายต่างๆ เช่น การค้าของเถื่อน การปล้นสัตว์เลี้ยงชาวบ้าน ตลอดจนการทุจริตในวงการข้าราชการ เป็นต้น ส่วนของพื้นที่ในภาพยนตร์นั้นจะเห็นได้ชัดว่าจะวนเวียนอยู่กับท้องนา ท้องไร่ การเลี้ยงสัตว์ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ห่างไกลความเจริญ ทำให้ระบอบการปกครองของทางราชการไม่สามารถเข้าถึง จึงส่งผลให้ตัวละครภายในเรื่องจะต้องดำเนินการปกครองและตัดสินใจความผิดกันเอง โดยเนื้อเรื่องในภาพยนตร์มีการดำเนินเรื่องไปตามลำดับเวลาที่เกิดขึ้นจริง (Chronological)

4.1.2 ความต้องการของตัวละคร (Dramatic Need) ความต้องการที่ชัดเจนที่สุดของหิวนั้น คือ การที่ได้กลับมาดูแลน้องสาวและหลานชาย ดังคำพูดในตอนต้นเรื่องที่ว่า “เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร พี่สี่ก็ออกมาเพื่อมาดูแลทนายกับหนึ่งไม่ได้สี่ก็ออกมาเพื่อแก้แค้น” แต่ความต้องการของหิวนั้นได้เปลี่ยนไปเมื่อทนายถูกกลุ่มของพ่อเลี้ยงเกียรติจับตัวไปข่มขืนแล้วฆ่า จากความต้องการที่จะอยู่กับน้องสาวและหลานชายอย่างสงบสุขกลับกลายเป็นความต้องการที่จะทำการล้างแค้นให้กับน้องสาว ความต้องการในตอนต้นเรื่องเป็นความต้องการที่ตรงข้ามกับความต้องการในตอนท้ายเรื่องอย่างสิ้นเชิง แต่สามารถสรุปได้เป็นประโยชน์เดียวกัน โดยคนพูดในตอนท้ายเรื่องเป็นสามเณรที่ว่า “เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร”

4.1.3 ความขัดแย้ง (Conflict) ความขัดแย้งของตัวละครเอกในภาพยนตร์เรื่องนี้ แบ่งได้ 2 ลักษณะ กล่าวคือ

- ความขัดแย้งระหว่างตัวละครเอกกับตัวละครอื่น เห็นได้ชัดว่าพ่อเลี้ยงเกียรติหัวนเกรงว่าหินนั้นจะทำให้ธุรกิจของตนเองสูญเสียผลประโยชน์ จึงได้มีการวางแผนลอบทำร้ายหิน และความขัดแย้งระหว่างหินกับกำนันลอยที่ทำให้เกิดความเข้าใจผิดกัน จนส่งผลให้เกิดความขัดแย้งกับตัวละครอื่นๆ ตามมา เช่น ความขัดแย้งระหว่างหินกับฝนหลวง และความขัดแย้งระหว่างหินกับลมเหนือ เป็นต้น
- ความขัดแย้งภายในจิตใจของตัวละครเอก จะเห็นได้จากการที่เมื่อหินมีเรื่องกับบุคคลอื่นนั้น หินจะพยายามข่มใจ อุดทนอดกลั้น โดยการบอกคู่ต่อสู้ว่า “กูไม่สู้มึงหรอก” “คนเราย่ำทำบาปเพราะเห็นแก่กิน” เป็นต้น แต่เมื่อฝ่ายตรงข้ามกลั่นแกล้งหินจนสุด ความอดทนที่หินจะกลั่นเอาไว้ได้ หินจึงได้ปลดปล่อยพลังออกมาให้ฝ่ายตรงข้ามได้เห็นและเกิดความเกรงกลัวในที่สุด

4.1.4 การบรรลุเป้าหมายของตัวละคร (Dramatic Action) จากความต้องการที่จะอยู่กับน้องสาวและหลานชายอย่างสงบสุข หินจึงได้รับทราญและหนึ่งออกมาจากบ้านพ่อแสนไปใช้ชีวิตตามลำพัง หลังจากนั้นครอบครัวของหินมีความสุขและไม่ยุ่งเกี่ยวกับบุคคลภายนอก นับว่าเป็นการบรรลุเป้าหมายตามความตั้งใจที่หินตั้งไว้ตั้งแต่แรก ภาพยนตร์ได้เพิ่มเป้าหมายที่ตัวละครเอกต้องการที่จะบรรลุให้อีก คือ เป้าหมายในการตามล้างแค้นบุคคลที่มาทำลายความสุขชีวิตครอบครัวของหิน และในท้ายที่สุดเป้าหมายอย่างที่สองนี้ได้สำเร็จลงจากความพยายามในการตามหาบุคคลนั้นและได้ทำการล้างแค้นได้สำเร็จในที่สุด

4.1.5 การเปลี่ยนแปลงของตัวละคร (Change) นับตั้งแต่เปิดเรื่องผู้ชมจะเห็นว่าตัวละครเอกอย่างหินต้องการที่จะมีชีวิตอยู่อย่างสงบ หลังจากนั้นเรื่องราวได้ดำเนินไปให้หินได้ประสบกับเหตุการณ์ต่างๆ จากความสงบภายในจิตใจ กลับกลายเป็นความอาฆาตแค้นต่อบุคคลที่มาก่อความไม่สงบในตอนท้ายเรื่อง หรืออาจจะดูจากคำพูดในตอนต้นเรื่องกับในตอนท้ายเรื่องของหินที่เปลี่ยนไปและมีความตรงข้ามกันอย่างสิ้นเชิง ดังนี้

คำพูดในตอนต้นเรื่อง	คำพูดในตอนท้ายเรื่อง
1. การฆ่าสัตว์นั้นเป็นบาป	1. ผมต้องฆ่ามันก่อน ก่อนที่มันจะมาฆ่าผม
2. เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร พี่สี่ก็ออกมาเพื่อที่จะมาดูแลทราญและหนึ่ง	2. อ่างอย่าตามกูมาเลย กูได้ฆ่าคนไปแล้ว เพราะฉะนั้น พี่สี่ขาดแล้ว

ตารางที่ 1 บทพูดที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของตัวละคร

4.2 องค์ประกอบอื่นๆ ในภาพยนตร์

4.2.1 แก่นความคิด (Theme) อาจกล่าวได้ว่า แก่นความคิดของภาพยนตร์เรื่องนี้อยู่ที่ประโยคคำพูดจากพระภิกษุในตอนต้นเรื่องที่ว่า “ภิกษุเอ๋ย จงสดับและวางเฉยต่อสิ่งแปรปรวนอันเป็นอนิจจังและอนัตตาเถิด ทุกสิ่งที่เกิดขึ้นย่อมเป็นไปตามกฎแห่งกรรม” หนังสืจึงพูดถึงเรื่องราวของกฎแห่งกรรม ซึ่งจะเห็นได้ว่าใครประพฤติตนเช่นใดย่อมได้รับผลเช่นนั้น

4.2.2 มุมมอง (Point of View) ในภาพยนตร์เรื่องนี้มีความชัดเจนในการใช้มุมมองการเล่าเรื่องในลักษณะจุดยืนแบบรอบด้าน (The Omniscient Point of view) ในลักษณะมีขอบเขตของการเปิดเผยเรื่องราวแบบผสม (Mixed Narration) เป็นการเล่าเรื่องที่ผสมผสานแนวทางการเปิดเผยเรื่องราวระหว่าง การเปิดเผยเรื่องราวให้ผู้ชมรู้มากกว่าตัวละคร (Unrestricted Narration) คือ การที่หนังสือบอกให้ผู้ชมทราบว่ากลุ่มบุคคลใดที่ทำการฆ่ากำนันลอยและหนังสือได้โยนการกระทำความคิดนี้ให้ไปตกอยู่ที่การกระทำของหิน กับการเปิดเผยเรื่องราวให้ผู้ชมรู้เท่ากับตัวละคร (restricted Narration) คือ การที่หนังสือค่อยๆ ดำเนินเรื่องไปเรื่อยๆ เพื่อที่จะบอกว่าในที่สุดแล้วกลุ่มบุคคลที่มีความขัดแย้งกับหินจริงๆ แล้วก็คือ กลุ่มของพ่อเลี้ยงเกียรติ

4.2.3 ฉาก (Setting) โดยภาพรวมแล้วฉากที่ปรากฏในภาพยนตร์จะเป็นฉากที่ดำเนินไปบนความขัดแย้งต่างๆ และเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของตัวละคร คือ ฉากบ้านสวน ฉากที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงสัตว์ ซึ่งฉากเหล่านี้จะแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของตัวละครในภาพยนตร์ได้เป็นอย่างดี ในส่วนของฉากที่เป็นส่วนบ่งบอกถึงความขัดแย้งของตัวละคร คือ ฉากบ้านของกำนันลอยเป็นฉากเปิดให้เห็นถึงความขัดแย้งระหว่างหินกับกลุ่มกำนันลอย ฉากภายในสถานที่เล่นการพนันโดยฉากนี้หินได้เข้ามาเพื่อที่จะทำการล้างแค้นลูกน้องของพ่อเลี้ยงเกียรติ และเสือกิมได้เข้ามาบอกถึงการต่อสู้ที่เป็นลูกผู้ชาย คือ ไม่มีการใช้ปืน

5. ภาพยนตร์เรื่อง ผ่าปิ่น (2523)

บนที่

บนที่

ประเภทของภาพยนตร์ บู้ (Action)
กำกับภาพยนตร์โดยฉลอง ภักดีวิจิตร
บทภาพยนตร์โดย ส. อาสนจินดา
ประชา พูนวิวัฒน์ บรรเจิด ทวี
นักแสดงนำ

สมบัติ เมทะนี

มานพ อิศวเทพ

สะอาด เปี่ยมพงษ์สานต์

ฤทธิ์ ลือชา

เนาวรัตน์ ยุกตะนันท์

บู้ วิบูลย์นันท์

เวลาฉาย 98 นาที

ภาพที่ 11 ใบปิดภาพยนตร์เรื่อง ผ่าปิ่น

5.1 ลักษณะของตัวละครในบทบาทพระเอก

ภาพที่ 12 พระเอกในภาพยนตร์คือ สารวัตรกำปั่น รับบทโดย สมบัติ เมทะนี

5.1.1 บทบาทพระเอกภาพยนตร์ (The Hero Roles) อาจกล่าวได้ว่าบทบาทพระเอก ภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นภาพตัวแทนของตำรวจไทยที่มีอุดมการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่อย่างสูงดังคำกล่าวอุดมคติของตำรวจที่ว่า “เคารพเอื้อเฟื้อต่อหน้าที่ กรุณาปราณีต่อประชาชน อดทนต่อความเจ็บใจ ไม่หวั่นไหวต่อความยากลำบาก ไม่มกมากในลาภผล มุ่งบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่

ประชาชน ดำรงตนในยุติธรรม กระทำการด้วยปัญญา รักษาความไม่ประมาทเสมอชีวิต” (ภานุวัฒน์ ไชยชรัตน์, สัมภาษณ์, 16 กุมภาพันธ์ 2553) ตัวละครหลักในภาพยนตร์เรื่องนี้มีลักษณะเป็นตำรวจที่มีอุดมการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ในการรักษากฎหมาย แต่ด้วยหน้าที่ของเขาส่งผลให้เกิดความขัดแย้งกับกลุ่มบุคคลต่างๆ ขึ้น ซึ่งลักษณะดังกล่าวช่วยให้เรื่องราวดำเนินไปตามที่ตัวละครเอกอย่างสารวัตรกำป็นต้องพบเจอ อาจกล่าวได้ว่าลักษณะตัวละครของสารวัตรกำป็น จากเดิมเป็นตัวละครที่ เป็นผู้กระทำ (Active) เปลี่ยนเป็นตัวละครที่ เป็นผู้ถูกกระทำ (Passive) โดยสาเหตุของการเกิดเหตุการณ์ในภาพยนตร์นั้นมาจากการที่สารวัตรกำป็น ได้ทำการวิสามัญฆาตกรรมน้องชายทั้งสองคนของช้วนนั้น ส่งผลให้เกิดเป็นความขัดแย้งระหว่างสารวัตรกำป็นกับช้วนขึ้นมา ซึ่งความขัดแย้งนี้ส่งผลให้เกิดเป็นความขัดแย้งระหว่างกลุ่มบุคคลอื่นๆ ตามมา คือ ความขัดแย้งระหว่างช้วนกับชาตรี เป็นความขัดแย้งที่เกิดจากการที่ช้วนขับรถโรงเรียนซึ่งมีลูกสาวของชาตรีอยู่ด้วยมาเป็นตัวประกัน และความขัดแย้งระหว่างตำรวจกองปราบปรามกับกลุ่มของชาตรี โดยที่เหตุการณ์ในภาพยนตร์นั้นเกิดขึ้นในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ในช่วงปี พ.ศ. 2523 เป็นยุคสมัยที่ภาพยนตร์เรื่องนี้ออกฉาย โดยเนื้อเรื่องในภาพยนตร์มีการดำเนินเรื่องตามลำดับของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (Chronological)

5.1.2 ความต้องการของตัวละคร (Dramatic Need) เนื่องจากอาชีพของตัวละครเอกนั้นคือตำรวจ ความต้องการที่ชัดเจนที่สุดของตัวละครก็คือ การได้ปฏิบัติหน้าที่ในการรักษากฎหมายให้ดีที่สุดไม่ว่าตนเองจะเป็นอย่างไร และความต้องการอีกอย่างของสารวัตรกำป็นคือ ความต้องการที่จะลืมความหลังอันโหดร้ายของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับภรรยาของตนเองให้ได้ จะเห็นได้จากคำพูดของสารวัตรกำป็นว่า “ปิ่นกระบอกนี่คือ ชีวิตผม ถ้าผ่านมันออกได้จะเห็นอะไรหลายๆ อย่างในนั้น ความรัก ความแค้น ความหลัง มันอยู่ในปิ่นกระบอกนี้ทั้งหมด”

5.1.3 ความขัดแย้ง (Conflict) ความขัดแย้งของตัวละครเอกในเรื่องนี้ เป็นความขัดแย้งระหว่างบุคคลกับบุคคล คือ

- ความขัดแย้งระหว่างสารวัตรกำป็นกับช้วน เหตุเกิดมาจากที่สารวัตรกำป็นได้ปฏิบัติหน้าที่โดยการวิสามัญคนร้ายทั้งสามคน โดยที่คนร้ายสองคนนั้นเป็นน้องชายของช้วน จึงทำให้ช้วนเกิดความโกรธแค้นสารวัตรกำป็นอย่างมาก
- ความขัดแย้งระหว่างสารวัตรกำป็นกับ ร.ต.ท. หญิง ดวงสมร จะเห็นได้จากคำพูดของทั้งสองคนที่พูดกันในห้องของผู้การดวงที่มีอยู่ว่า ดวงสมรได้บอกกับสารวัตรกำป็นว่า “เป็นอันว่าเราได้คำตอบแล้ว ว่าญาติของคนที่ถูกคุณยิงตาย เขารู้สึกยังไงกันบ้าง”

จากนั้นสารวัตรกำปั่นได้ตอบกลับไปว่า “ถ้าผมกลับไปอยู่ในเหตุการณ์เช่นนั้น ผมก็ต้องทำเช่นนั้นอีก”

5.1.4 การบรรลุเป้าหมายของตัวละคร (Dramatic Action) เป้าหมายของตัวละครเอกนั้น ได้ถูกวางมาจาก การที่ช้วนได้ทำการจับกลุ่มของเด็กนักเรียนอนุบาลเป็นตัวประกัน ทำให้หน้าที่ของการช่วยเหลือตัวประกันตกเป็นของสารวัตรกำปั่นจากคำพูดของผู้การดวงที่บอกกับดวงสมรว่า “กำปั่นต้องรับผิดชอบชีวิตของเด็กนักเรียนทั้งหมด” และเป้าหมายที่เกิดขึ้นนั้น สารวัตรกำปั่นได้ทำการช่วยเหลือตัวประกันออกมาได้ทั้งหมดอย่างปลอดภัย เป็นการบรรลุเป้าหมายที่ประสบความสำเร็จได้ด้วยดี

5.1.5 การเปลี่ยนแปลงของตัวละคร (Change) นับตั้งแต่เปิดเรื่อง ผู้ชมจะเห็นว่าตัวละครเอกอย่างสารวัตรกำปั่นมีความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ให้ดีที่สุด แต่สิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปในตัวของสารวัตรกำปั่นนั้นก็คือ สภาพจิตใจ สภาพจิตใจของสารวัตรกำปั่นนั้นมีความบอบช้ำมาจากเหตุการณ์ในอดีต หลังจากเหตุการณ์นั้นผ่านพ้นมาได้สารวัตรกำปั่นได้เจอกับเหตุการณ์ต่างๆ ทั้งเหตุการณ์อันเลวร้ายและเหตุการณ์อันดี แต่ในท้ายที่สุดเหตุการณ์ที่สามารถเปลี่ยนแปลงสภาพจิตใจของสารวัตรกำปั่นได้นั้นก็คือ การที่ได้ช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่ถูกจับเป็นตัวประกันไว้ได้ทั้งหมด เปรียบเหมือนกับว่าได้ช่วยเหลือลูกของตนเองจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตได้ ประกอบกับการที่มี ร.ต.ท. หญิง ดวงสมร เข้ามาในชีวิต ทำให้สภาพจิตใจของสารวัตรกำปั่นเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นจากแต่ก่อน

5.2 องค์ประกอบอื่นๆ ในภาพยนตร์

5.2.1 แก่นความคิด (Theme) อาจกล่าวได้ว่าแก่นความคิดของภาพยนตร์เรื่องนี้อยู่ที่คำพูดของสารวัตรกำปั่นที่บอกกับ ร.ต.ท. หญิง ดวงสมร ว่า “ถ้าผมกลับไปอยู่ในเหตุการณ์เช่นนั้น ผมก็ต้องทำเช่นนั้นอีก” เป็นการบ่งบอกถึงความตั้งใจแน่วแน่ของการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจที่ต้องการรักษาความถูกต้องของกฎหมายให้ได้ถึงที่สุด หนังสือจึงแสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจตลอดจนวิธีการต่างๆ ที่นำมาซึ่งการจับกุมตัวคนร้าย

5.2.2 มุมมอง (Point of View) มุมมองเล่าเรื่องภาพยนตร์เรื่องนี้ เป็นการใช่มุมมองการเล่าเรื่องในลักษณะจุดยืนแบบรอบด้าน (The Omniscient Point of view) โดยไม่จำกัดสถานที่และเวลา กล่าวคือ เหตุการณ์ในภาพยนตร์ดำเนินไปให้ผู้ชมได้ติดตามการปฏิบัติหน้าที่และเหตุการณ์ต่างๆ ที่

ตัวละครเอกต้องเผชิญ ซึ่งเป็นมุมมองที่ทำให้ผู้ชมรับรู้เหตุการณ์ต่างๆ มากกว่าตัวละคร (Unrestricted narration) เช่น ผู้ชมทราบว่าซุ่นมีความโกรธแค้นสารวัตรกำปั่นจากการที่น้องชายทั้งสองคนถูกสารวัตรกำปั่นวิสามัญ แต่สารวัตรกำปั่นยังไม่รู้ตัว เป็นต้น และมีการเล่าถึงเหตุการณ์ย้อนความหลังของสารวัตรกำปั่น (Flash back) ถึงการสูญเสียภรรยาและลูกของตนเอง ซึ่งเป็นมุมมองที่ทำให้ผู้ชมรับรู้เหตุการณ์ต่างๆ เท่ากับตัวละคร (restricted narration)

5.2.3 ฉาก (Setting) ฉากที่ปรากฏในภาพยนตร์เป็นการบ่งบอกถึงอาชีพและความมีเล่ห์เหลี่ยมของตัวละครได้เป็นอย่างดี คือ ฉากกองปราบปราม เป็นการบอกถึงอาชีพของตัวละครเอกว่าเป็นตำรวจ ฉากคลับ เป็นการบอกถึงอาชีพของชาตรีว่าเป็นการทำธุรกิจที่แอบแฝงไว้ด้วยความไม่บริสุทธิ์ไว้ข้างใน ฉากของสนามกีฬาแห่งชาติที่มีการแข่งขันฟุตบอลเป็นการบอกถึงเล่ห์เหลี่ยมของคนร้ายในการที่จะทำให้ตำรวจทำการติดตามตัวได้ยาก

6. ภาพยนตร์เรื่อง รักนิรันดร์ (2513)

ประเภทของภาพยนตร์ ชีวิต (Drama)
กำกับภาพยนตร์โดย ภรณี สุวรรณทัต
บทภาพยนตร์โดย นายเยาว์ สุวรรณทัต
นักแสดงนำ

สมบัติ เมทะนี

เพชรรา เชาวราชกูร์

ชินกร ไกรลาศ

พิภพ ภูภัยโย

วิจิต ไวกาน

อบ บุญติด

ถวัลย์ ศิริรัตน์

เวลาฉาย 113 นาที

ภาพที่ 13 ใบปิดภาพยนตร์เรื่อง รักนิรันดร์

6.1 ลักษณะตัวละครในบทบาทพระเอก

ภาพที่ 14 พระเอกในภาพยนตร์คือ รัก รับบทโดย สมบัติ เมทะนี

6.1.1 บทบาทพระเอกในภาพยนตร์ (The Hero Roles) บทบาทพระเอกในเรื่องนี้ แสดงถึงผู้ชายที่บูชาความรัก โดยสามารถที่จะกระทำทุกอย่างทุกอย่างเพื่อที่จะให้ได้มาซึ่งความรักและได้อยู่กับคนที่ตนเองรักไม่ว่าจะด้วยวิธีใดก็ตาม โดยพระเอกนั้นมีลักษณะเป็นตัวละครที่มีอิทธิพลกับชีวิตของระทมอย่างมาก จะคอยให้ความรัก ความช่วยเหลือกับระทมตลอดเวลา แต่ในขณะที่เดียวกันรักได้ถูกการตามล่าจากเจ้าพ่อไปด้วย กล่าวได้ว่ารักนั้นเป็นตัวละครฝ่ายกระทำ (Active) และตัวละคร

ฝ่ายถูกกระทำ (Passive) ควบคู่กันไปตามสถานการณ์ในภาพยนตร์ โดยภาพรวมแล้วการดำเนินชีวิตของพระเอกนั้นเกิดจากรักได้พบกับพระธิดา ทั้งสองคนจึงได้รักกันและต้องการที่จะอยู่ด้วยกัน แต่ถูกทางเจ้าพ่อกีดกัน เจ้าพ่อจึงพาพระธิดามาอยู่ที่ค่ายทหารหลวงของตนเองบริเวณชายแดนประเทศลาว ทำให้เกิดเป็นเรื่องราวของความขัดแย้งระหว่างทางทหารหลวงของฝ่ายเจ้าพ่อ กับฝ่ายท้าวหาญ โดยทางฝ่ายทหารหลวงนั้นต้องการที่ทำลายฝ่ายท้าวหาญให้ได้ เพราะฝ่ายท้าวหาญนั้นได้ทำอาชีพที่ทุจริตอันมากมาย ซึ่งความขัดแย้งนี้ได้ส่งผลถึงความขัดแย้งระหว่างความรักของพระธิดากับรัก ซึ่งเหตุการณ์ทั้งหมดนั้นเกิดขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2513 อันเป็นยุคสมัยที่ภาพยนตร์เรื่องนี้ออกฉาย โดยเนื้อเรื่องในภาพยนตร์ได้ดำเนินไปตามลำดับของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง (Chronological) ในส่วนของพื้นที่นั้นได้เกิดขึ้นบริเวณชายแดนประเทศลาว ที่มีพรมแดนติดกับประเทศจีน จะเห็นได้ว่าตัวละครสามารถเดินทางด้วยเท้าข้ามพรมแดนระหว่างสองประเทศนี้ได้ จากเหตุการณ์ในภาพยนตร์ทำให้ทราบว่าเหตุการณ์ในประเทศลาวนั้นยังไม่สงบ เนื่องจากมีทหารของชาวต่างชาติเข้ามาตั้งฐานทัพภายในประเทศ ซึ่งลาวได้กลายเป็นสมรภูมิของสงครามเวียดนาม และเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดการรัฐประหารตลอดจนสงครามกลางเมือง เหตุการณ์ทางการเมืองของประเทศลาวได้ดำเนินเรื่อยมา จนกระทั่งมีการสถาปนาประเทศลาวเป็น “สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว” ในวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2518 (ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน, 2553: ออนไลน์)

6.1.2 ความต้องการของตัวละคร (Dramatic Need) เมื่อรักได้พบกับพระธิดาจากเหตุการณ์ที่พระธิดามาเที่ยวที่หาดคลื่นใหญ่ ทำให้รักเข้าไปช่วยพระธิดาจากการที่ถูกเมมปล้น เมื่อทั้งสองคนได้พูดคุยทำความรู้จักกัน จึงได้เกิดความรักต่อกันและต้องการที่จะใช้ชีวิตอยู่ด้วยกัน รักจึงได้ทำทุกวิถีทางเพื่อที่จะได้อยู่ร่วมกับพระธิดา จนเมื่อถึงเหตุการณ์ที่รักตามหาพระธิดา และได้พบกับเมมโดยบังเอิญ รักได้เข้าไปทวงเงินที่ร่วมปล้นมากับเมมพร้อมกับจี้สร้อยคอของพระธิดากิน แต่ได้รับการปฏิเสธ เหตุการณ์ได้ดำเนินมาถึงที่เจ้าพ่อกับรักถูกทหารของฝ่ายท้าวหาญตามล่า รักจึงต้องการที่จะช่วยชีวิตของเจ้าพ่อไว้ให้ได้ สังเกตได้ว่าความต้องการของรักนั้นล้วนแล้วแต่เป็นความต้องการที่จะทำทุกอย่างเพื่อพระธิดาทั้งสิ้น

6.1.3 ความขัดแย้ง (Conflict) ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในตัวรักมีสาเหตุที่สำคัญ 2 ประการ คือ ความขัดแย้งจากการเสียผลประโยชน์ในการทำอาชีพที่ผิดกฎหมายกับเมม ประการที่สอง คือ ความขัดแย้งที่เกิดจากอุปสรรคของความรัก ซึ่งสามารถแบ่งได้ดังนี้

- ความขัดแย้งระหว่างบุคคล เกิดขึ้นเมื่อรักไม่ได้รับเงินส่วนแบ่งจากการร่วมมือกับเมฆ ในการออกปล้น ทำให้รักได้ไปทวงส่วนแบ่งที่ตนเองสมควรจะได้รับ แต่กลับถูกปฏิเสธ ทั้งสองคนจึงมีเรื่องกัน ถัดมาเป็นการขัดแย้งระหว่างรักกับเจ้าพ่อ เกิดขึ้นเมื่อเจ้าพ่อรู้ว่าระทมนั้น ไปมีความรักกับรักที่เป็นคนที่เคยติดคุกมาแล้ว ทำให้เจ้าพ่อมองรักในทางที่ไม่ดี ดังจะได้ยินคำพูดของเจ้าพ่อที่ต่อว่ารักอย่างเสมอว่า “จู้ซ่า ซาดิ โพร”
- ความขัดแย้งกับสภาพแวดล้อม เป็นอุปสรรคที่รักต้องเผชิญในขณะที่ได้ร่วมหลบหนีไปกับระทม ซึ่งมีดังนี้ เส้นทางกำบังเพื่อหลบหนีการจับตัวของเจ้าพ่อ โดยเส้นทางกำบังนั้นเป็นไปด้วยความยากลำบากเนื่องจากมีทั้งป่ารกทึบ ถนนไม่เรียบ อีกทั้งยังต้องข้ามรถผ่านช่องเขาขาดจนทำให้ยางรถแตก จนเมื่อมาถึงชายหาดแล้วยังต้องพายเรือที่รั่วข้ามทะเลมายังอีกเกาะหนึ่ง ซึ่งความขัดแย้งนี้เป็นการทดสอบพลังความรักของทั้งสองคนนี้ได้เป็นอย่างดี

6.1.4 การบรรลุเป้าหมายของตัวละคร (Dramatic Action) จากความต้องการที่รักจะใช้ชีวิตร่วมกับระทม รักได้พยายามฟันฝ่าอุปสรรคครั้งแล้วครั้งเล่า เพื่อที่จะตามหาระทม จนสุดท้ายถึงแม้ตนเองจะได้รับบาดเจ็บจากการปะทะกับฝ่ายที่ว้าวหาญ รักได้พาตัวเองกลับมายังเกาะที่ระทมคอยอยู่ จึงทำให้รักได้อยู่ร่วมกับระทม นับว่ารักได้บรรลุเป้าหมายหลักของตนเอง ในส่วนของการช่วยเหลือชีวิตของเจ้าพ่อนั้นรักไม่สามารถช่วยชีวิตเจ้าพ่อไว้ได้เนื่องจากตนเองได้รับบาดเจ็บที่ขา และเจ้าพ่อพลาดท่าถูกยิงจนเสียชีวิต นับว่ารักได้บรรลุเป้าหมายของตนเองเพื่อความรักโดยแท้จริง

6.1.5 การเปลี่ยนแปลงของตัวละคร (Change) ในช่วงแรกของการใช้ชีวิตของรัก รักได้ทำอาชีพโดยการเป็นโจรที่ออกปล้นชาวบ้านบริเวณหาดคลื่นใหญ่ แต่เมื่อรักได้พบกับระทม รักได้กลับกลายเป็นโจรที่คอยให้ความช่วยเหลือระทมเป็นอย่างดี และหันมาประกอบอาชีพที่สุจริตจากการชักชวนของระทม ดังจะเห็นได้คือ ระทมได้บอกกับรักว่าให้เลิกทำอาชีพปล้นชาวบ้านและมาทำอาชีพที่หากิน โดยทางที่ชอบและระทมจะอยู่กับรักไปตลอด ทั้งสองคนจึงได้ตกลงทำอาชีพเป็นคนไล่เรือส่งผู้โดยสาร จึงนับว่ารักนั้นได้เปลี่ยนแปลงตนเองเพื่อความรักและคนที่ตนเองรักให้มีความสุขมากที่สุด

6.2 องค์ประกอบอื่นๆ ในภาพยนตร์

6.2.1 แก่นความคิด (Theme) อาจกล่าวได้ว่าแก่นความคิดของภาพยนตร์เรื่องนี้ อยู่ที่ชื่อเรื่อง คือ รักนิรันดร์ โดยในภาพยนตร์จะเห็นถึงความรักของระทมกับรัก ที่ต้องการจะใช้ชีวิตร่วมกัน ไม่ว่าจะมียุบสรรคใดๆ มาขัดขวาง ทั้งสองคนก็ได้ร่วมต่อสู้ฟันฝ่าอุปสรรคเหล่านั้นมาด้วยกันทั้งหมด จึงทำให้ระทมกับรักนั้นได้ใช้ชีวิตร่วมกันดังความปรารถนาของทั้งสองคนในที่สุด

6.2.2 มุมมอง (Point of View) ภาพยนตร์เรื่องนี้ใช้มุมมองการเล่าเรื่องในลักษณะจุดยืนแบบรอบด้าน (The Omniscient Point of view) เพื่อให้ผู้ชมสามารถติดตามและรับรู้ถึงอุปสรรคทางความรักของระทมกับรักได้โดยไม่จำกัดสถานที่และเวลา นอกจากนี้ภาพยนตร์ยังใช้เทคนิคอื่นๆ ในการเล่าเรื่องเพื่อให้ผู้ชมรับทราบถึงสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในภาพยนตร์อีกด้วย ยกตัวอย่างคือ การใช้ภาพโทนสีน้ำตาล (Sepia) เพื่อเป็นการบอกว่า เหตุการณ์ในขณะนั้นเป็นภาพในความฝันของระทม การใช้เสียงของแคนเพื่อบอกให้รู้ว่าลักได้เดินทางมาถึงยังชายแดนประเทศลาวแล้ว และการใช้เทคนิคซ้อนภาพซึ่งเป็นภาพในความคิดของระทมว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อหน้าระทมนั้นเป็นเหตุการณ์ที่คล้ายความฝันของระทม เป็นต้น

6.2.3 ฉาก (Setting) ฉากในภาพยนตร์เรื่องนี้ เป็นการบอกถึงอุปสรรคต่างๆ ที่รักกับระทมต้องพบเจอด้วยกันก่อนที่จะทั้งสองคนจะได้รักกัน ซึ่งมีดังนี้

- ฉากบ้านของระทม เป็นการบอกถึงความเสียใจที่เกิดขึ้นกับระทมอย่างแรก ที่ต้องทำใจให้ยอมรับได้ว่าพ่อของตนเองนั้นได้มีภรรยาใหม่
- ฉากหาดคลื่นใหญ่ เป็นฉากที่ระทมได้พบกับรัก ทำให้ทั้งสองคนได้รักกัน และเรื่องราวของอุปสรรคความรักของทั้งสองคนได้เกิดขึ้น ณ ที่แห่งนี้
- ฉากบาร์ แสดงให้เห็นถึงการทำอาชีพนักร้องของระทมที่ตนเองมีความรังเกียจ แต่ด้วยสถานการณ์ทำให้ระทมต้องหาเงินมาเลี้ยงชีพ ระทมจึงจำเป็นต้องทำงานในอาชีพนี้
- ฉากค่ายทหารหลวง เป็นที่อยู่ของระทมชั่วคราว ที่ต่อมารักได้เข้ามาพาระทมหนีออกไปใช้ชีวิตร่วมกัน
- ฉากกระท่อมร้างบนเกาะ เป็นฉากที่ระทมใช้ชีวิตกับรักก่อนที่รักจะออกไปหาเสบียงอาหาร และเมื่อรักออกไปจากเกาะแล้ว ระทมได้เกิดความไม่สบายใจอย่างมากจนเมื่อรักกลับมา ระทมพบว่ารักได้รับบาดเจ็บสาหัส แต่ทำให้ทั้งคู่ได้ใช้ชีวิตร่วมกันต่อไป

7. ภาพยนตร์เรื่อง แผ่นดินของเรา (2519)

ประเภทของภาพยนตร์ ชีวิต (Drama)
กำกับภาพยนตร์โดย ส. อาสนจินดา
บทประพันธ์โดย แม่เอื้องนงค์
บทภาพยนตร์โดย พร น้ำเพชร
นักแสดงนำ

สมบัติ เมทะนี

เนาวรัตน์ ยุกตะนันท์

นัยนา ชีวานันท์

นิรุทธ์ ศิริจรรยา

ส. อาสนจินดา

ช่อเพชร ชัยเนตร

เวลาฉาย 146 นาที

ภาพที่ 15 ใบปิดภาพยนตร์เรื่อง แผ่นดินของเรา

7.1 ลักษณะตัวละครในบทบาทพระเอก

ภาพที่ 16 พระเอกในภาพยนตร์คือ ช่าง รับบทโดย สมบัติ เมทะนี

7.1.1 บทบาทพระเอกในภาพยนตร์ (The Hero Roles) อาจกล่าวได้ว่าพระเอกในภาพยนตร์เรื่องนี้ แสดงถึงความสุขของการใช้ชีวิตที่เรียบง่ายบนแผ่นดินเกิดของตัวเอง มีความพอใจกับสิ่งที่เป็นอยู่ ไม่โลภ มีความพอดีและพอเพียงในชีวิต ไม่ว่าผู้ใดที่เข้ามาใช้ชีวิตกับช่างแล้วผู้นั้นจะมีความสุขเสมอ โดยลักษณะตัวละครอย่างช่างนั้น ภาพยนตร์ได้แสดงให้เห็นชีวิตของ

ธำรง 3 ช่วงเวลาด้วยกันคือ ช่วงแรกเป็นช่วงชีวิตที่แต่งงานกับภักคินี ทำให้ธำรงมีความสุขอย่างมาก ช่วงที่สองเป็นช่วงเวลาแห่งความทุกข์เมื่อภักคินีได้หนีไปอยู่กับนเรนทร์ ช่วงสุดท้ายเป็นช่วงเวลาที่ทำให้ธำรงมีความสุขอีกครั้งเมื่อได้มาใช้ชีวิตอยู่กับใหญ่ จะเห็นได้ว่าตัวละครอย่างธำรงเปลี่ยนจากตัวละครผู้กระทำ (Active) เป็นตัวละครผู้ถูกกระทำ (Passive) ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วเหตุการณ์ในภาพยนตร์ได้เกิดขึ้นที่บ้านไร่ของธำรง บริเวณทุ่งวัวแล่น ตำบลสะพลี อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร อันเป็นสถานที่ที่มีแต่ความสุขจนเรียกได้ว่าเป็น แผ่นดินของเรา ในปี พ.ศ. 2519 อันเป็นยุคสมัยที่ภาพยนตร์เรื่องนี้ออกฉาย โดยเรื่องราวในภาพยนตร์เกิดขึ้นตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง (Chronological) อันเป็นช่วงหนึ่งของชีวิตและความสัมพันธ์ของตัวละครต่างๆ ในภาพยนตร์ ซึ่งเรื่องราวทั้งหมดนั้นเกิดจากนเรนทร์กลับมาจากประเทศฝรั่งเศส เมื่อนเรนทร์ได้พบกับภักคินีจึงเกิดความชอบขึ้นมาทั้งๆ ที่ภักคินีได้แต่งงานกับธำรงแล้วแต่นเรนทร์ไม่สนใจในจุดนี้ของภักคินี นเรนทร์จึงได้พาภักคินีหนีไปอยู่กับตนเองเพียงลำพังทำให้ทุกคนเกิดความเสียใจและโกรธแค้นต่อภักคินีและนเรนทร์เป็นอย่างมาก

7.1.2 ความต้องการของตัวละคร (Dramatic Need) ความต้องการของธำรง ก่อนที่จะเจอกับภักคินีนั้น คือ การได้ใช้ชีวิตในการทำไร่ ทำนา บนเนื้อที่ของตนเองอย่างมีความสุข แต่เมื่อธำรงได้มาพบกับภักคินี ทำให้ธำรงมีความใกล้ชิดสนิทสนมจนเกิดเป็นความรักขึ้นมา ธำรงจึงต้องการที่จะแต่งงานกับภักคินีและอยู่กินกันอย่างมีความสุข จะเห็นได้จากคำพูดของธำรงที่กล่าวกับภักคินีว่า “เธอเป็นผู้หญิงที่ทำให้รู้ว่าตนเองมีค่ามาก ฉะนั้นจะรักเธอตลอดไปชั่วชีวิต” แต่ความต้องการของธำรงได้เปลี่ยนไปเมื่อทราบว่าภักคินีได้หนีตามนเรนทร์ไป และธำรงได้รู้ความจริงว่าใหญ่นั้นได้ตั้งครภักกับนเรนทร์ก่อนหน้าที่จะแต่งงานแล้ว ทำให้ธำรงต้องการช่วยให้ใหญ่พ้นจากการถูกนิทาของคนในสังคม ทำให้ธำรงต้องพาใหญ่ไปพักอยู่ที่บ้านไร่ของตนเอง อาจกล่าวได้ว่าความต้องการของธำรงนั้นเป็นความต้องการที่เกิดจากตนเองและผู้คนรอบข้างทำให้ธำรงต้องเป็นอย่างนี้

7.1.3 ความขัดแย้ง (Conflict) ความขัดแย้งในตัวธำรง เกิดจากการที่นเรนทร์เข้ามาในชีวิตของภักคินี ทำให้ธำรงต้องสูญเสียภักคินีผู้ซึ่งเป็นภรรยาที่รักไป ซึ่งอาจแบ่งความขัดแย้งในตัวธำรงได้ดังนี้

- ความขัดแย้งระหว่างบุคคล เกิดขึ้นระหว่างธำรงกับนเรนทร์ เมื่อธำรงทราบว่าภักคินีได้หนีตามนเรนทร์ไป ธำรงเกิดความโกรธแค้นกับนเรนทร์อย่างมาก แต่ธำรงไม่สามารถที่จะทำอะไรได้จึงปล่อยให้ทุกอย่างเป็นไป และความขัดแย้งของธำรงกับลูกน้องของคนที่เป็นเจ้าของโรงแรมที่ภักคินีไปขายตัว โดยบุคคลเหล่านั้นพยายามที่

จะขัดขวางไม่ให้ธำรงขึ้นไปบนห้องของภักคินีได้ ทำให้เกิดการต่อสู้ระหว่างธำรงกับกลุ่มบุคคลเหล่านั้น

- ความขัดแย้งภายในจิตใจ เกิดขึ้นเมื่อธำรงได้รับและอ่านจดหมายที่ภักคินีที่ส่งมาให้ ธำรงในพิธีงานแต่งงานของใหญ่กับนเรนทร์ เมื่อธำรงอ่านจบได้เกิดความเสียใจมากที่สุด เพราะคนที่ตนเองรักมากที่สุดกลับทำให้ตนเองเสียใจมากที่สุด และธำรงยังได้คิดถึงเรื่องราวในอดีตระหว่างตัวเองกับภักคินี จะเห็นได้ว่าภาพมีการใช้โทนสีน้ำตาล (Sepia) ที่เป็นภาพระหว่างธำรงกับภักคินีนั่งคุยกันที่ม้าหินได้ต้นไม้ ซึ่งภาพนี้เป็นภาพภายในความคิด (Flash back) ของธำรง

7.1.4 การบรรลุเป้าหมายของตัวละคร (Dramatic Action) อาจกล่าวได้ว่าธำรงได้บรรลุเป้าหมายเพียงหนึ่งอย่างเท่านั้น คือ จากความต้องการที่จะใช้ชีวิตร่วมกับภักคินีไปตลอดนั้น ธำรงต้องผิดหวังจากการกระทำของนเรนทร์และภักคินี ทำให้การบรรลุเป้าหมายของธำรงในอีกสิ่งหนึ่งมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นคือ เมื่อธำรงทราบว่าใหญ่ได้ตั้งครรภกับนเรนทร์แล้ว ธำรงจึงต้องการช่วยเหลือใหญ่ให้พ้นจากการถูกนิโทษ โดยการพาใหญ่ไปพักที่บ้านไร่ของตนเอง จากนั้นธำรงได้ดูแลใหญ่เป็นอย่างดีจนเมื่อเวลาได้ล่วงเลยไป ทำให้ธำรงกับใหญ่มีความรักต่อกันและตกลงที่จะใช้ชีวิตร่วมกันในที่สุด

7.1.5 การเปลี่ยนแปลงของตัวละคร (Change) ธำรงได้ใช้ชีวิตภายในบ้านไร่ทุ่งวัวแล่นอย่างมีความสุขมาโดยตลอด จนเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ภักคินีหนีตามนเรนทร์ไป ทำให้เพทายซึ่งเป็นแม่ของภักคินีลี้ภัยอย่างหนัก ธำรงจึงได้ออกตามหาภักคินีเพื่อมาดูแลเพทายก่อนที่จะเสียชีวิต จนมาพบภักคินีที่สถานที่ขายตัว ทำให้ธำรงจ้องพบกับกลุ่มลูกน้องของเจ้าของห้อง จากคนที่ต้องการมาตามหาภักคินีอย่างเดียวกลับกลายเป็นนักสู้ที่ต้องต่อสู้กับลูกน้องของเจ้าของห้องจนสามารถเข้ามาถึงตัวของภักคินีได้

7.2 องค์ประกอบอื่นๆ ในภาพยนตร์

7.2.1 แก่นความคิด (Theme) อาจกล่าวได้ว่าแก่นความคิดของภาพยนตร์เรื่องนี้อยู่ที่ชื่อของภาพยนตร์ ซึ่งหมายความว่า ที่อยู่ของมนุษย์ที่มีความสุขที่สุดคือ บ้านซึ่งเป็นแผ่นดินของเรา จะเห็นได้จากเมื่อตัวละครที่ชื่อภักคินี ออกจากบ้าน ไปเผชิญชีวิตตามลำพังกับนเรนทร์แล้วนั้น ชีวิตจะพบแต่ความทุกข์ แต่เมื่อกลับมาอยู่ที่บ้านไร่แล้ว ชีวิตจะพบกับความสุขเสมอ

7.2.2 มุมมอง (Point of View) ภาพยนตร์เรื่องนี้แสดงให้เห็นถึงชีวิตของภักคินีตั้งแต่เริ่มต้นจนเสียชีวิต ทำให้ผู้ชมสามารถเห็นเหตุการณ์ได้รอบด้าน ซึ่งจัดเป็นมุมมองการเล่าเรื่องในลักษณะจุดยืนแบบรอบด้าน (The Omniscient Point of view) โดยสามารถติดตามเรื่องราวได้ไม่จำกัดสถานที่และเวลา และเนื่องจากชื่อของภาพยนตร์คือ แผ่นดินของเรา จึงมีการใช้บทเพลงพระราชนิพนธ์ คือ เพลงแผ่นดินของเรา ในการใช้เป็นตัวละครเรื่อง จะเห็นจากการใช้ตัวอักษรเพื่อบอกว่า “ทรงพระกรุณาธิคุณ โปรดเกล้าฯ พระราชทานเพลงพระราชนิพนธ์ แผ่นดินของเรา แก่ภาพยนตร์เรื่องนี้” โดยเพลงแผ่นดินของเรา ได้ถูกใช้เป็นดนตรีประกอบภาพยนตร์เกือบตลอดทั้งเรื่องและเห็นได้ชัดในช่วงที่ธำรงกับภักคินีกำลังมีความสุขกับการใช้ชีวิตคู่อยู่ที่บ้านไร่

7.2.3 ฉาก (Setting) ฉากในภาพยนตร์เรื่องนี้ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะเพื่อสื่อแทนถึง 2 ความหมายที่แตกต่างกันตามความรู้สึกของตัวละคร คือ ฉากในบริเวณพื้นที่เปิดกว้าง เช่น ภายในไร่ของธำรง เป็นการบอกถึงความรู้สึกของตัวละครที่กำลังมีความสุขกับสิ่งที่เป็นอย่างหรือมีความสุขกับการใช้ชีวิต และฉากในอีกลักษณะหนึ่งคือ ฉากในพื้นที่ที่มีลักษณะคับแคบ ได้แก่ ฉากภายในห้องพักย่านสลัมของภักคินีที่มาอยู่กับบนเรนทร์ ฉากภายในโรงพักเครื่องสูบน้ำ ฉากบนเรือโดยสารที่ภักคินีโดยสารมาที่บนเรนทร์ ฉากภายในสถานที่ที่ภักคินีมาขายตัว เป็นต้น ฉากดังกล่าวเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงสภาวะความเครียด ความกดดัน ความขัดแย้งที่ตัวละครอย่างบนเรนทร์และภักคินีต้องพบเจอ

8. ภาพยนตร์เรื่อง สลักจิต (2522)

ประเภทของภาพยนตร์ ชีวิต (Drama)

กำกับภาพยนตร์โดยสมบัติ เมทะนี

บทประพันธ์โดย บุญยมาศ

บทภาพยนตร์โดย พันคำ

นักแสดงนำ

สมบัติ เมทะนี

จารุณี สุขสวัสดิ์

ส. อาสนจินดา

มานพ อิศวเทพ

กำธร สุวรรณปิยะศิริ

รัตนาภรณ์ อินทรกำแหง

เวลาฉาย 119 นาที

ภาพที่ 17 ใเปิดภาพยนตร์เรื่อง สลักจิต

8.1 ลักษณะของตัวละครในบทบาทพระเอก

ภาพที่ 18 พระเอกในเรื่องคือ อาเดี๋ยว รับบทโดย สมบัติ เมทะนี

8.1.1 บทบาทพระเอกภาพยนตร์ (The Hero Roles) บทบาทพระเอกภาพยนตร์ในเรื่องนี้แสดงให้เห็นถึงความรัก ความห่วงใยที่ผู้ใหญ่มีต่อเด็ก จากในฐานะอาภักชลาน เปลี่ยนเป็นคู่สามีภรรยา แสดงให้เห็นว่าในเรื่องของความรักนั้นไม่สามารถจำกัดอายุ และสถานภาพได้ ในส่วนของลักษณะของตัวละครในบทบาทพระเอกอาจกล่าวได้ดังนี้ อาเดี๋ยวเป็นตัวละครที่มีบทบาทที่ไม่โดดเด่น

เด่น แต่มีความสำคัญกับสลักจิตอย่างยิ่ง กล่าวคือ เป็นคนที่ให้ความรักกับสลักจิต คอยดูแล คอยห่วงใยสลักจิตแม้ตัวเองจะอยู่ต่างประเทศ ทำให้สลักจิตสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข ภายใต้อารมณ์ต่าง ๆ ภายในบ้านภักดีบดินทร์ หรืออาจกล่าวได้ว่าตัวละครอย่าง อาเดี๋ยวเป็นตัวละครฝ่ายกระทำ (Active) โดยที่เรื่องราวของภาพยนตร์เกิดจากพระยาภักดีบดินทร์ต้องการให้ภักดีบดินทร์ทำงานกับจันทรา แต่ภักดีบดินทร์ปฏิเสธการทำงาน เพราะตนเองได้มีบุตรสาวกับมาราเร็ดแล้ว พระยาภักดีบดินทร์จึงมีความโกรธต่อภักดีบดินทร์อย่างมาก และเมื่อสลักจิตเข้ามาอยู่ในบ้านภักดีบดินทร์ สลักจิตได้ประพฤตินอนอยู่บนความถูกต้อง เหมาะสมตามกาลเทศะ ทำให้พระยาภักดีบดินทร์มีความเมตตาต่อบุตรสลักจิต แต่ความประพฤติของสลักจิตเช่นนี้ ได้เกิดเป็นความขัดแย้งกับคนในบ้านภักดีบดินทร์หลายคนด้วยกันคือ จันทรพิมพ์ พริ้มพราย พรพจน์ จันทราและเพียงเพ็ญ ด้วยความที่บุคคลดังกล่าวกลัวว่าสลักจิตจะเข้ามาแย่งสมบัติและคนรักไป ซึ่งเหตุการณ์ทั้งหมดเกิดขึ้นใน พ.ศ. 2507 ตั้งแต่ภักดีบดินทร์ปฏิเสธการทำงานกับจันทรา หลังจากนั้นเวลาในภาพยนตร์ได้ขึ้นมาโดยใช้ตัวอักษรบรรยายว่า “15 ปีต่อมา” เป็นอันว่าเหตุการณ์ต่อมาเกิดใน พ.ศ.2522 เป็นเวลาที่เกิดเหตุการณ์ในปัจจุบันอันเป็นยุคสมัยที่ภาพยนตร์นี้ออกฉาย โดยภาพยนตร์ได้มีการดำเนินเรื่องไปตามลำดับเวลาที่เกิดขึ้นจริง (Chronological) ในส่วนของพื้นที่นั้นเรื่องราวได้เกิดขึ้นใน 2 ที่หลักๆ คือ ประเทศไทยและประเทศอังกฤษ

8.1.2 ความต้องการของตัวละคร (Dramatic Need) ในช่วงแรกความต้องการของอาเดี๋ยวยังไม่ชัดเจนนัก แต่เมื่อเรื่องราวดำเนินไปเรื่อยๆ อาเดี๋ยวได้มีความใกล้ชิดกับสลักจิตมากขึ้น ถึงแม้ว่าตนเองจะต้องไปศึกษาต่างประเทศ แต่ก็ยังได้มีการติดต่อกับสลักจิตอยู่ตลอดเวลา ส่งผลให้เกิดเป็นความรักสลักจิตในตัวของอาเดี๋ยวขึ้นมา ทำให้อาเดี๋ยวต้องการที่จะเป็นเจ้าของสลักจิตแต่เพียงผู้เดียว และความต้องการอีกประการหนึ่ง คือ อาเดี๋ยวนั้นมีผู้หญิงที่ทางพระยาภักดีบดินทร์ให้แต่งงานด้วยคือ เพียงเพ็ญ แต่ทางอาเดี๋ยวนั้นรักสลักจิตอยู่แล้ว อาเดี๋ยวจึงมีความต้องการที่จะไม่แต่งงานกับเพียงเพ็ญ ดังคำพูดที่อาเดี๋ยวบอกกับแม่ว่า “ผมรักเพียงเพ็ญแบบน้องสาว”

8.1.3 ความขัดแย้ง (Conflict) ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในตัวของอาเดี๋ยวเกิดจากการที่มีผู้คนรอบข้างสลักจิตมาชอบสลักจิตเรื่อยมา ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งโดยตรงกับอาเดี๋ยว ซึ่งสามารถแบ่งได้ดังนี้

- ความขัดแย้งระหว่างบุคคล เกิดขึ้นระหว่างอาเดี๋ยวกับสลักจิต จะเห็นได้ว่าอาเดี๋ยวมีเรื่องกับสลักจิตบ่อยครั้ง ทั้งในด้านการอบรมสั่งสอนให้เป็นคนดี และเมื่อถึง

เหตุการณ์ที่สลักจิต ออกไปเที่ยวข้างนอกกับเกริก อาเดีวจะเกิดความไม่พอใจสลักจิต และทำให้เกิดการทะเลาะกันทุกครั้ง

- ความขัดแย้งภายในจิตใจ เกิดขึ้นเมื่อธเนศเพื่อนรักของอาเดีวเกิดรักสลักจิตขึ้นมา ธเนศจึงขอร้องให้อาเดีวนำความที่ตนเองรักสลักจิตมาบอกกับสลักจิต จากเหตุการณ์นี้ทำให้อาเดีวสับสนภายในจิตใจ เพราะว่าตนเองได้แอบรักสลักจิตอยู่ และถ้านำความมาบอกกับสลักจิตก็เกิดความกลัวว่าตนเองจะผิดหวังในเรื่องความรัก

8.1.4 การบรรลุเป้าหมายของตัวละคร (Dramatic Action) จากความต้องการที่จะแต่งงานกับสลักจิต อาเดีวได้ผ่านเรื่องราวต่างๆ มาจนกระทั่งตนเองประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์ หลังจากกลับมาจากการบอกความในใจต่อสลักจิต ทำให้อาเดีวต้องนอนพักรักษาตัวที่โรงพยาบาล และแม่ของอาเดีวได้นำความเรื่องที่อาเดีวพัวเพื่อถึงสลักจิตตลอดคืนมาบอกกับสลักจิต ทำให้อาเดีวทราบว่าอาเดีวรักตนเองมาก สลักจิตจึงไปขอร้องให้เกริกถอนหมั้นกับตนเอง ทำให้อาเดีวได้แต่งงานกับสลักจิตในที่สุด ส่งผลให้ความต้องการที่จะไม่แต่งงานกับเพียงเพ็ญของอาเดีวได้บรรลุตามความต้องการของตนเอง

8.1.5 การเปลี่ยนแปลงของตัวละคร (Change) ด้วยความที่อาเดีวมีความเป็นผู้ใหญ่จึงสามารถเก็บความรู้สึกไว้ได้ แต่จะแสดงออกมาทางสีหน้า และมีเพียงสลักจิตเท่านั้นที่สามารถรับรู้ได้ จะสามารถเห็นการเปลี่ยนแปลงของอาเดีวได้เมื่อ สลักจิตมีความประพฤติที่ไม่เหมาะสม กล่าวคือ เมื่อสลักจิตมีความประพฤติดี อาเดีวจะให้ความรักความอบอุ่นกับสลักจิตมาตลอด แต่เมื่อสลักจิตมีความประพฤติที่ไม่ถูกต้อง เช่น การกลับบ้านดึกจนผิมนัดกับตัวเอง การไปเที่ยวเล่นบ้านเกริกบ่อยครั้ง เป็นต้น อาเดีวจะใช้ความเป็นผู้ใหญ่เข้ามาอบรมสั่งสอน ว่ากล่าวตักเตือนสลักจิต เพื่อให้มีความประพฤติที่ดีตลอดมา อาจกล่าวได้ว่า การเปลี่ยนแปลงในตัวของอาเดีวนั้น เป็นการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสมในฐานะผู้ใหญ่ที่ต้องให้คำสั่งสอนแก่ผู้ที่เล็กกว่า

8.2 องค์ประกอบอื่นๆ ในภาพยนตร์

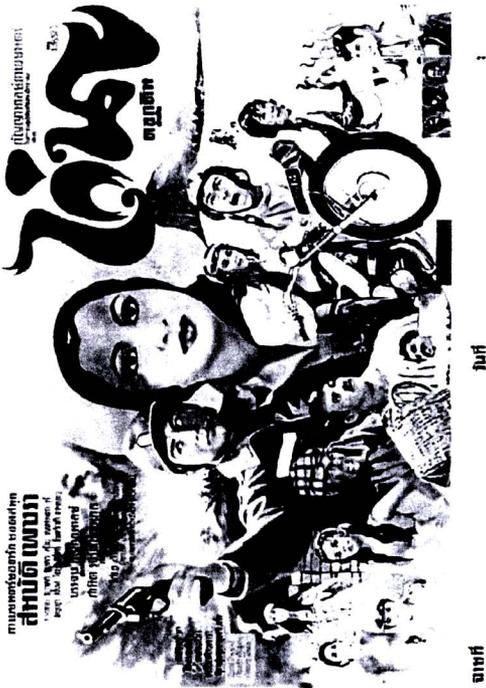
8.2.1 แก่นความคิด (Theme) แก่นความคิดของภาพยนตร์เรื่องนี้ แสดงให้เห็นถึงความรักที่ต่างวัยกันของอา กับ หลาน และสภาพครอบครัวที่มีแต่ความอิจฉาริษยากันทุกๆ ที่เป็นคนในครอบครัวเดียวกัน ส่งผลให้ครอบครัวนั้นไม่มีความสุข และจากความอิจฉาตัวเองได้ส่งผลถึงแก่ชีวิต ยกตัวอย่างคือ เพียงเพ็ญมีความอิจฉาในตัวสลักจิตมาก จึงคิดที่จะทำทุกวิถีทางในการกำจัดสลักจิตให้ได้ แต่ตนเองกลับต้องมาจบชีวิตในระหว่างการฆ่าสลักจิต

8.2.2 มุมมอง (Point of View) ภาพยนตร์เรื่องนี้มีความชัดเจนในการใช้มุมมองการเล่าเรื่อง ในลักษณะจุดยืนแบบรอบด้าน (The Omniscient Point of view) ผู้ชมสามารถติดตามการกระทำของตัวละครได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ ดังจะเห็นว่าในภาพยนตร์นั้นจะให้เห็นถึงการดำเนินชีวิต เหตุการณ์ต่างๆ ทั้งในประเทศไทยและประเทศอังกฤษของสลักจิตและอาเดียว และมีการใช้เสียงบรรยาย (Voice Over) ที่สื่อออกมาทางความคิดของตัวละครในขณะนั้น ประกอบการเล่าเรื่องแบบย้อนหลัง (Flash back) ถึงความสุขของสลักจิตขณะกำลังใช้ชีวิตอยู่กับพ่อ ส่วนขอบเขตของการเปิดเผยเรื่องราวในนั้น ภาพยนตร์ใช้ขอบเขตการเปิดเผยเรื่องราวให้ผู้ชมรับรู้ได้มากกว่าตัวละครในด้านความรักระหว่างอาเดียวกับสลักจิต เพื่อให้ผู้ชมดูว่าเมื่อเหตุการณ์ต่างๆ เกิดขึ้นกับทั้งสองคนนี้แล้วสองคนนี้จะมีการกระทำและปฏิกริยาต่อกันอย่างไร

8.2.3 ฉาก (Setting) ฉากในภาพยนตร์เรื่องนี้แสดงให้เห็นถึงความขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในตัวละครของครอบครัวภักดีดินทร์ และเป็นฉากที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของตัวละคร ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้

- ฉากบ้านภักดีดินทร์ เป็นฉากที่สลักจิตดำเนินชีวิตตามปกติหลังจากกลับมาจากประเทศอังกฤษ และเกิดความขัดแย้งขึ้นระหว่างสลักจิต กับ จันทรพิมพ์ พรหมพราย พรพจน์ จันทราและเพียงเพ็ญ
- ฉากในประเทศอังกฤษ ทำให้เห็นถึงความสุขที่เกิดขึ้นของสลักจิตขณะอาศัยอยู่กับพ่อของตนเอง และในเวลาต่อมาฉากนี้ได้บอกถึงการไปดำเนินชีวิตของอาเดียว คือ การไปเรียนต่อเป็นเวลา 5 ปี
- ฉากชายหาดที่พัทยา เป็นการบอกถึงความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในตัวของอาเดียวหลังจากเรนศได้มาขอร้องให้อาเดียวช่วยนำความที่ตนเองหลงรักสลักจิตมาบอกกับสลักจิต

9. ภาพยนตร์เรื่อง ไก่ฟ้า (2513)

ประเภทของภาพยนตร์ ตลก (Comedy)
กำกับภาพยนตร์โดยคอกคิน กัญญามาลย์
บทภาพยนตร์โดยคอกคิน กัญญามาลย์
นักแสดงนำ

สมบัติ เมทะนี

เพชรรา เชาวราชฎ์

คอกคิน กัญญามาลย์

ประจวบ ฤกษ์ยามดี

จูรี โอศิริ

เวลาฉาย 135 นาที

ภาพที่ 19 ใบปิดภาพยนตร์เรื่อง ไก่ฟ้า

9.1 ลักษณะตัวละครในบทบาทพระเอก

ภาพที่ 20 พระเอกในภาพยนตร์คือ ร.ต.อ. ตะวัน วรรณฤทธิ์ รับบทโดย สมบัติ เมทะนี

9.1.1 บทบาทพระเอกในภาพยนตร์ (The Hero Roles) บทบาทพระเอกภาพยนตร์เรื่องนี้แสดงให้เห็นว่าภารกิจที่สำคัญในอาชีพที่เกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศนั้นมีความสำคัญเหนือสิ่งอื่นใด จะเห็นว่าอาชีพของตะวันคือ ตำรวจที่สังกัดหน่วยงานตำรวจตระเวนชายแดนที่ได้รับภารกิจในการปราบปรามการค้าอาวุธเถื่อน และเมื่อภารกิจสำเร็จตามเป้าหมายแล้วความรักของตะวันจึง

ตามมา ซึ่งตัวละครในบทบาทพระเอกมีลักษณะดังนี้โดยเนื้อเรื่องจะมุ่งความสนใจไปที่พระเอก กล่าวคือ ตัวของพระเอกนั้นจะมีปัญหาเข้ามาในชีวิตตลอดทั้งในด้านการงานและด้านความรัก ทำให้พระเอกอย่างตะวันต้องทำการแก้ปัญหาไปที่ละอย่าง คือ ตะวันจะแก้ปัญหาในด้านการงานก่อน จึงค่อยทำการแก้ปัญหาในด้านความรัก อาจกล่าวได้ว่าในตอนต้นเรื่องพระเอกอย่างตะวันเป็นตัวละครฝ่ายถูกกระทำ (Passive) และเปลี่ยนเป็นตัวละครฝ่ายกระทำ (Active) ในตอนท้ายของเรื่อง โดยภารกิจหลักของพระเอก คือ การเข้ามาปราบปรามการค้าอาวุธเถื่อนตามชายแดนของประเทศไทย อันเกิดจากความขัดแย้งที่สายสวาททำการสมรู้ร่วมคิดกับชาดาเรื่องการฆ่าชิงทรัพย์สมบัติ นอกจากนี้เรื่องนี้แล้วชาดายังสามารถทำการค้าอาวุธเถื่อนในต่างจังหวัดอีกด้วย เรื่องการทำผิดกฎหมายทั้งหมดของชาดานี้จึงตกอยู่ในความรับผิดชอบของตะวัน ส่วนการทำผิดกฎหมายของชาดาได้ส่งผลไปถึงชัชวาลย์อีกด้วย เนื่องจากชัชวาลย์ต้องทำการเป็นสายลับให้กับทางตำรวจในการล่อให้ชาดาออกมา ทำให้ชัชวาลย์ได้รับบาดเจ็บถึงสองครั้ง ซึ่งความขัดแย้งดังกล่าวนี้ส่งผลให้เรื่องราวในภาพยนตร์สามารถดำเนินไปได้ ซึ่งสถานที่เกิดเหตุการณ์นั้น ดอกดิน กัญญามาลย์ได้กล่าวไว้ว่า “เหตุการณ์ในภาพยนตร์เกิดขึ้นที่แถบจังหวัดสระบุรี บริเวณสวนพฤกษศาสตร์” (ดอกดิน กัญญามาลย์, สัมภาษณ์, 4 มีนาคม 2553) ส่วนเวลานั้นอยู่ในช่วง พ.ศ. 2514 อันเป็นยุคสมัยที่ภาพยนตร์เรื่องนี้ออกฉาย ภาพยนตร์เรื่องนี้มีการดำเนินเรื่องไปตามลำดับของเวลา (Chronological) นับตั้งแต่ตะวันได้พบกับไถ่ณา การห่างกันของทั้งสองคนและได้กลับมาพบกันใหม่

9.1.2 ความต้องการของตัวละคร (Dramatic Need) ความต้องการของตะวันในตอนต้นเรื่องคือ ความต้องการที่จะทำการจับตัวคนร้ายให้ได้ เห็นได้จากหน้าเปิดเรื่องให้ตะวันทำการยิงต่อสู้กับคนร้าย และเมื่อตะวันขับรถมาเจอไถ่ณา ตะวันจึงมีความต้องการที่จะเอาชนะไถ่ณาให้ได้จากการมีปากมีเสียงกันเรื่องใครผิดใครถูก โดยตะวันกล่าวว่าวาระของไถ่ณามาขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ทำให้ตะวันจึงขับรถเฉี่ยวรถของไถ่ณาตบหน้าไป ไถ่ณาจึงทำการเรียกร้องค่าเสียหายโดยกล่าวกับตะวันว่า “ถ้าเรื่องนี้ไม่ได้รับความยุติธรรมจะร้องเรียนถึงอธิบดีกรมตำรวจ” เมื่อเหตุการณ์นี้ยุติลงได้ตะวันจึงเกิดอาการชอบไถ่ณาขึ้นมาทำให้เกิดความต้องการของตะวันขึ้นอีกคือ ความต้องการที่จะเอาชนะใจของไถ่ณาให้ได้

9.1.3 ความขัดแย้ง (Conflict) ความขัดแย้งในตัวของตะวันนั้น แบ่งได้ดังนี้

- ความขัดแย้งระหว่างบุคคล โดยบุคคลที่มีความขัดแย้งกับตะวันได้แก่ พ่อของตะวัน หรือนายวงศ์ เกิดจากการที่วงศ์ได้ติดต่อผู้หญิงให้มาแต่งงานกับตะวันแต่ทางตะวันทำการปฏิเสธไปเพราะอ้างว่ายังไม่เคยรู้จักกับผู้หญิงคนที่พ่อติดต่อมาให้โดย

ตะวันบอกกับพ่อว่า “แต่งงานเรื่องใหญ่ คุณพ่อไม่เคยได้ยินสุภายศว่าปลุกเรือนผิดคิดจนเรือนทลาย แต่งงานผิดคิดจนตัวตาย” บุคคลอีกคนหนึ่งที่มีความขัดแย้งกับตะวันคือน้องชายของตะวันชื่อทิวา เนื่องจากทิวาได้ทำการแต่งงานกับไถ่नाแทนตะวัน เมื่อตะวันรู้ความจริงแล้วจึงทำการชดเชวงทิวาทุกประการเพื่อไม่ให้ทิวาเข้าหอกับไถ่ना โดยการนอนขวางประตูหน้าห้องหอ และสามารถดูได้จากคำพูดของตะวันกับทิวาคือ ตะวันบอกกับทิวาว่า “เจ้าสาวของแกลคนี่นี้แหละคือผู้หญิงที่พี่รักจริง” ทิวาจึงถามว่า “แล้วพี่จะให้ฉันช่วยยังไง” ตะวันตอบกลับไปว่า “แกลเป็นสามีจินทนาแกลนามได้ไหม แล้วเรื่องจะไปยุ่งไปยุ่งทำไมคิดแก้ไขในวันข้างหน้า” บุคคลสุดท้ายที่มีความขัดแย้งกับตะวันคือ ธาดา ผู้ที่ทำการค้าอาวุธเถื่อนและด้วยหน้าที่ของตะวันในการเป็นตำรวจแล้วทำให้ตะวันต้องทำการจับกุมธาดาให้ได้

- ความขัดแย้งภายในจิตใจ เห็นได้ชัดจากเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์ โดยเหตุการณ์ที่หนึ่งนั้นเป็นเหตุการณ์ที่ตะวันเห็นไถ่नाอยู่ในพิธีแต่งงานกับน้องชายตนเอง ตะวันเกิดอาการตกใจมากแต่ไม่สามารถทำอะไรได้จึงระบายออกมาเป็นคำพูดในตอนที่ไถ่नाนำดอกไม้มาติดที่หน้าอกของตะวันว่า “ให้มันดำหัวใจพี่ซะเลย ให้มันตายไปซะเลย” อีกเหตุการณ์หนึ่งคือ เหตุการณ์ที่ตะวันปลอมตัวเป็นชาวเขาเข้าไปทำการจับกุมขบวนการค้าอาวุธเถื่อนที่จังหวัดทางภาคเหนือ ทำให้ตะวันพบกับไถ่नाอีกครั้ง แต่ต้องแกล้งทำเป็นว่าตนเองเป็นชาวเขาธรรมดาคนหนึ่งทั้งๆ ที่ตะวันเองอยากที่จะเปิดเผยตัวตน แต่ด้วยภาระหน้าที่แล้วทำให้ตะวันต้องปฏิบัติตัวเช่นนั้น

9.1.4 การบรรลุเป้าหมายของตัวละคร (Dramatic Action) เป้าหมายของตะวันแบ่งได้เป็น 2 อย่างคือ เป้าหมายในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ตะวันได้รับมอบหมายให้ไปปฏิบัติหน้าที่ในการจับกุมขบวนการการค้าอาวุธเถื่อนของธาดา ยังแฉบชายแดนภาคเหนือ ตะวันจึงทำการปลอมตัวเพื่อทำการสืบเรื่องราวของขบวนการนี้ จนสามารถพาลูกน้องเข้าไปทำลายแหล่งค้าอาวุธเถื่อนและฆ่านายธาดาได้ในที่สุดจนได้รับการชมเชยจากนายพล เป้าหมายอย่างที่สองคือ การเอาชนะใจไถ่नाให้ได้ เห็นได้ชัดว่าตะวันมีความรักต่อไถ่नाตั้งแต่ต้นเรื่องหลังจากนั้นตะวันได้ทำทุกวิถีทางเพื่อให้ตนเองได้เจอกับไถ่ना จนในที่สุดด้วยภาระหน้าที่ของตะวันทำให้ตะวันได้พบกับไถ่नाอีกครั้งและได้รักกันอย่างมีความสุข

9.1.5 การเปลี่ยนแปลงของตัวละคร (Change) จากเนื้อเรื่องในภาพยนตร์จะเห็นถึงลักษณะนิสัยในด้านความเจ้าชู้ของตะวันในเหตุการณ์ที่พ่อของตะวันได้มาขอเรื่องให้ตะวันแต่งงานกับผู้หญิงที่พ่อส่งขอมาให้จากคำพูดที่ว่า “แม่หนูจินทนาสวยกว่าทุกคนที่แกลเคยควงมาแล้ว” แต่เมื่อ

ตะวัน ได้พบกับไถ่ทำให้ตะวันนั้นเลิกนิสัยความเจ้าชู้ลงไป เห็นได้จากคำสนทนาที่ตะวันบอกกับ ทิวว่า “เจ้าสาวของแกลคนี่แหละคือผู้หญิงที่พี่รักจริง” อีกเหตุการณ์หนึ่งที่บ่งบอกถึงว่าตะวัน ได้เลิกนิสัยความเจ้าชู้คือ การที่อิมี่ ซึ่งเป็นผู้หญิงชาวเขาทำการบังคับให้ตะวันมีอะไรกับตนเองแต่ ตะวัน ไม่ยอมจึงบอกอิมี่ออกไปว่า “ข้ามีเมียแล้ว อยู่กรุงเทพฯ” อาจกล่าวได้ว่าการเปลี่ยนแปลงใน ตัวตะวันคือ การเปลี่ยนแปลงทางด้านลักษณะนิสัย

9.2 องค์ประกอบด้านอื่นๆ ในภาพยนตร์

9.2.1 แก่นความคิด (Theme) แก่นความคิดของภาพยนตร์เรื่องนี้ ดอกคิน ักญญาบาลย์ ได้กล่าวไว้ว่า

“ไถ่มาเป็นเด็กที่ถูกกีดกันให้ไปอยู่ที่นา ที่จริงเป็นเด็กที่มีฐานะเหมือนกัน ส่วนคนที่มา ช่วยเขาไว้ก็เป็นญาติของเขา ไถ่มาได้เรียนพยาบาลมาแต่ไม่จบ” (ดอกคิน ักญญาบาลย์, สัมภาษณ์, 4 มีนาคม 2553)

หรืออาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า เป็นการบอกถึงเรื่องราวชีวิตของเด็กผู้หญิงที่เรียนดี แต่ไม่มี โอกาสเพราะฐานะทางบ้านยากจน แต่เมื่อโอกาสมาถึงจึงได้นำความรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์กับ สังคม ดังในตอนท้ายของเรื่องที่ไถ่ไปได้ไปเป็นพยาบาลอาสาของหน่วยพยาบาลเคลื่อนที่

9.2.2 มุมมอง (Point of View) ภาพยนตร์เรื่อง “ไถ่” เขียนบทและกำกับภาพยนตร์โดย ดอกคิน ักญญาบาลย์ อีกทั้งดอกคิน ักญญาบาลย์ ยังร่วมแสดงเป็นตัวละครที่ชื่อไถ่แจ้ในภาพยนตร์ ด้วย ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นการใช้มุมมองการเล่าเรื่องแบบบุคคลที่หนึ่ง (The First-person Narrator) โดยดอกคิน ักญญาบาลย์ มีความตั้งใจที่จะถ่ายทอดเรื่องราว อารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดและการกระทำของตัวละครในภาพยนตร์อย่างพิถีพิถันจนเกิดเป็นเรื่องราวขึ้นมา ดังคำกล่าวของดอกคิน ักญญาบาลย์ ว่า

“เราอยากจะสร้างเด็กคนี่ขึ้นมาที่ชื่อไถ่ ไม่ใช่ว่าไถ่เนี่ยธรรมดาเขาจะหาว่าเป็นคน เป็น มันก็ไม่ใช่ มันเป็นคนฉลาด แต่มันอยู่บ้านนอก คนนั้นก็ว่ามัน โง่จริงๆ แล้วเด็กคนี่ไม่โง่ และพระเอกก็มีเรื่องราวที่เข้ามาสัมพันธ์กับไถ่ ทีแรกเขาไม่รู้จักตอนหลังก็ได้มาทะเลาะเบาะแว้ง กันด้วย เราก็หาทางให้พระเอกกับนางเอกมีเรื่องกันก่อน คือ ให้นางเอกขี่จักรยานยนต์โดยมีผมนั่ง มาด้วยและพระเอกขี่รถจีบมา มันก็มาปะทะกันพอดีมันก็มีเรื่อง” (ดอกคิน ักญญาบาลย์, สัมภาษณ์, 4 มีนาคม 2553)

9.2.3 ฉาก (Setting) ฉากในภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นการบอกถึงการดำเนินชีวิตของตัวละคร คือ ฉากบ้านกลางนาของไถ่ना โดยภาพยนตร์เผยให้เห็นว่าชีวิตของไถ่नाนั้นวนเวียนอยู่กับท้องนา ท้องไร่ จะเห็นได้ว่าไถ่नाมีการขับจักรยายนต์โดยใช้เส้นทางผ่านท้องนาบ่อยครั้งในการนำไปกับ ผักไปขายยังตลาด และฉากท้องนาตัวเองที่ทำให้ไถ่नाได้พบกับตะวัน ฉากบ้านของตะวันในจังหวัด กรุงเทพมหานคร เป็นการบอกถึงสถานะของครอบครัวของตะวันว่ามีความร่ำรวย เพราะบ้านของ ตะวันมีความใหญ่โตและมีพื้นที่กว้างขวางและยังใช้เป็นฉากในพิธีงานแต่งงานระหว่างทิวากับ ไถ่नाอีกด้วย ส่วนฉากสุดท้ายบ่งบอกถึงภารกิจของตะวันที่ต้องออกมาทำการจับกุมตัวคนร้ายและ อาชีพที่เป็นความฝันของไถ่नाคือ ฉากสถานพยาบาลเคลื่อนที่ในจังหวัดทางภาคเหนือของประเทศไทย อีกทั้งยังเป็นฉากที่ตะวันกับไถ่नाได้มาพบกันอีกครั้ง

10. ภาพยนตร์เรื่อง พ่อปลาไหล (2515)

ประเภทของภาพยนตร์ ตลก (Comedy)

กำกับภาพยนตร์โดยเจ็ด ทรวงศรี

บทภาพยนตร์โดยเจ็ด ทรวงศรี

นักแสดงนำ

สมบัติ เมทะนี

เนาวรัตน์ ยุกตะนันท์

ส. อาสนจินดา

เศรษฐา ศิระฉายา

เมตตา รุ่งรัตน์

สุวิน สุวรงค์

สมพงษ์ พงษ์มิตร

เวลาฉาย 120 นาที

ภาพที่ 21 ใบปิดภาพยนตร์เรื่อง พ่อปลาไหล

10.1 ลักษณะของตัวละครในบทบาทพระเอก

ภาพที่ 22 พระเอกในเรื่องคือ อูลิต รับบทโดย สมบัติ เมทะนี

10.1.1 บทบาทพระเอกในภาพยนตร์ (The Hero Roles) บทบาทพระเอกในเรื่องนี้มีลักษณะที่โดดเด่นเพียงคนเดียว เนื่องจากเรื่องราวทั้งหมดที่เกิดขึ้นนั้น เกิดจากตัวของพระเอกเอง และพระเอกได้รับผลของการกระทำของตนเอง ตลอดจนพระเอกต้องเป็นคนที่คลี่คลายสถานการณ์ด้วยตนเอง หรือกล่าวได้ว่าพระเอกในภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นทั้งพระเอกและผู้ร้ายในเวลาเดียวกัน ซึ่ง

ลักษณะของตัวละครมีความเกี่ยวข้องในทุกๆ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น กล่าวคือ อู๊ดเป็นผู้ชายที่มีความเจ้าชู้ จนเมื่อจันทน์จับผิดได้ จึงหาข้อแก้ตัวและสัญญาว่าจะไม่ทำอีก แต่ผลสุดท้ายอู๊ดก็กลับมาเป็นเหมือนเดิม วนเวียนเช่นนี้เรื่อยๆ จนอาจกล่าวได้ว่า ตัวละครหลักอย่างอู๊ดนั้นเป็นตัวละครฝ่ายกระทำ (Active) และเป็นฝ่ายรับผลการกระทำของตนเอง (Passive) ตลอดทั้งเรื่อง โดยเหตุการณ์ทั้งหมดนั้นเกิดจากการที่อู๊ดขับรถเฉี่ยวเสาบ้านของจันทน์ ทำให้ต้องมาซ่อมเสาบ้าน ทำให้อู๊ดจิ้งจู้จี้กับจันทน์มากขึ้นและต้องการที่จะแต่งงานกับจันทน์แต่ทางจันทน์นั้นยังคงมีท่าทีที่แข็งกร้าวจนเมื่อจันทน์ทราบว่ายอ๊ดเป็นลูกชายของคุณหลวงณรงค์สงครามชัย ที่ทำของจันทน์ก็อ่อนลง แต่ทางจันทน์เองยังไม่ไว้ใจอู๊ด เพราะอู๊ดนั้นมีชื่อเสียงทางด้านความเจ้าชู้ จันทน์จึงต้องการคำมั่นสัญญาที่ทำให้ตนเองมีความมั่นใจที่จะแต่งงานกับอู๊ดว่า จะเลิกเจ้าชู้เด็ดขาด แต่นิสัยของอู๊ดนั้นมีความเสมอต้นเสมอปลายในด้านความเจ้าชู้ จนอาจกล่าวได้ว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างอู๊ดกับจันทน์เป็นความขัดแย้งหลักในภาพยนตร์ ซึ่งช่วงเวลาที่เกิดเหตุการณ์นั้นอยู่ใน พ.ศ. 2515 อันเป็นยุคสมัยที่ภาพยนตร์เรื่องนี้ออกฉาย และเหตุการณ์ได้พัฒนามาเรื่อยๆ ตามลำดับ เรียกว่าเรื่องราวในภาพยนตร์นั้นเกิดขึ้นตามความเป็นจริงตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (Chronological) ในส่วนของพื้นที่นั้นเหตุการณ์เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานครและวนเวียนอยู่ในสถานที่ๆ โครจรต่างๆ เช่น โรงแรมไนท์คลับ อाप อบ นวด เป็นต้น

10.1.2 ความต้องการของตัวละคร (Dramatic Need) อู๊ดมีความต้องการที่จะใช้ชีวิตที่เป็นอิสระ โดยไม่ชอบให้ใครมาบังคับและต้องการที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับผู้หญิงทุกคนที่ตนเองพอใจ จะเห็นได้ในตลอดทั้งเรื่องว่าผู้หญิงที่เข้ามาพัวพันในชีวิตนั้นมีมากมาย ซึ่งทำให้ชีวิตของอู๊ดมีความสุข ส่วนความต้องการอีกประการของอู๊ด คือ ความต้องการที่จะพิชิตใจของจันทน์ให้ได้ จะเห็นว่าในช่วงเวลาที่อู๊ดเจอกับจันทน์ อู๊ดพยายามเข้ามาช่วยงานต่างๆ ภายในบ้านของจันทน์ จนสุดท้ายจึงได้สารภาพรักกับจันทน์ ส่วนความต้องการประการสุดท้ายของอู๊ด คือ ความต้องการที่จะให้พ่อของตนเองสมหวังในความรักกับน้ำเพ็ญ เพราะแม่ของอู๊ดได้เสียชีวิตไปนานแล้วและอู๊ดเห็นว่า พ่อกับน้ำเพ็ญนั้นครองตัวเป็น โสดมานานประกอบกับทั้งคู่ไม่มีใคร อู๊ดจึงต้องการให้ทั้งสองคนแต่งงานกัน

10.1.3 ความขัดแย้ง (Conflict) ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในตัวของอู๊ด เป็นความขัดแย้งที่เกิดจากลักษณะนิสัยที่เป็นที่ไม่พอใจกับจันทน์ กล่าวคือ จันทน์ต้องการผู้ชายที่เข้ามาทำหน้าที่หัวหน้าครอบครัวที่ดี มีความมั่นคง ไม่เจ้าชู้ ส่วนทางอู๊ดนั้นได้รับปากกับจันทน์ทุกประการ แต่ตนเองนั้นทำไม่ได้เลย ซึ่งความขัดแย้งนี้เป็นความขัดแย้งหลักตลอดทั้งเรื่องและได้ส่งผลไปยังบุคคลหลายฝ่ายด้วยกัน คือ ความที่อู๊ดเข้ามาที่บ้านจันทน์บ่อยครั้ง อู๊ดจึงเข้าไปทำความสนิทสนมกับคุณพระ

ราญรอนอริพ่าย และได้พาคุณพระราญรอนอริพ่ายออกไปเที่ยวตามสถานเจริญมัยต่างๆ บ่อยครั้ง จนคุณนายจับได้ ทำให้เกิดเป็นความขัดแย้งระหว่างคุณพระราญรอนอริพ่ายกับคุณนาย ซึ่งความขัดแย้งที่เกิดจากตัวของอุทิศส่งผลให้ภาพยนตร์มีความสนุกและน่าติดตามมากยิ่งขึ้น

10.1.4 การบรรลุเป้าหมายของตัวละคร (Dramatic Action) จากความต้องการที่จะพิชิตใจของจันทน์ ทำให้อุทิศพยายามทำทุกวิถีทางจนจันทน์ยอมแต่งงานด้วย แต่ถึงกระนั้นความต้องการหลักที่จะใช้ชีวิตอย่างอิสระของอุทิศ ได้ดำเนินต่อไป คือ การชอบเที่ยวกลางคืน การมั่วสุมกับผู้หญิงคนอื่นๆ ซึ่งนับว่าอุทิศได้บรรลุเป้าหมายของตนเองไว้ในทุกประการ และในส่วนของความต้องการที่จะช่วยพ่อของตนเองได้แต่งงานกับน้ำเพ็ญนั้น อุทิศได้วางแผนให้พ่อล้มป่วยแล้วจ้างวานเพื่อนของตนเองให้มาเป็นแพทย์ เพื่อมาบอกอาการของพ่อให้กับน้ำเพ็ญฟังว่า “อาการของท่านเกิดจากอาการว้าวุ่น คิดถึงใครคนหนึ่งอย่างรุนแรง ทางรักษาคือ ให้คนป่วยแต่งงานกับคนที่ตนเองรัก” เมื่อน้ำเพ็ญได้รับทราบทางรักษาแล้ว จึงยอมแต่งงานกับคุณหลวงณรงค์สงครามชัย จึงนับว่าอุทิศได้บรรลุเป้าหมายตามที่ตนเองตั้งไว้อีกประการ

10.1.5 การเปลี่ยนแปลงของตัวละคร (Change) จะเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในตัวของอุทิศ ในขณะที่อุทิศหลงรักจันทน์ อุทิศได้เข้ามาช่วยงานต่างๆ ที่บ้านของจันทน์โดยที่ไม่คิดค่าแรง ใดๆ ที่ก่อนหน้านี้ เมื่ออุทิศจะทำงานในบ้านจันทน์จะต้องคิดค่าแรงเล็กๆ น้อยๆ เสมอ เพื่อเป็นการแข่งขันกับคุณนายที่เป็นแม่ของจันทน์ และการเปลี่ยนแปลงของอุทิศในด้านความเจ้าชู้ คือ เมื่ออุทิศออกไปเที่ยวแล้วทางจันทน์จับได้ อุทิศจะพยายามหาข้ออ้างมาอธิบายกับจันทน์เพื่อให้ตนเองพ้นผิด ซึ่งการเปลี่ยนแปลงในลักษณะนี้ของอุทิศทำให้ภาพยนตร์มีความสนุกและสร้างอารมณ์ขันให้กับผู้ชมอีกด้วย อีกทั้งยังทำให้ภาพยนตร์มีความน่าติดตามต่อไปอีกว่า เรื่องราวของอุทิศนั้นจะจบลงอย่างไร

10.2 องค์ประกอบด้านอื่นๆ ในภาพยนตร์

10.2.1 แก่นความคิด (Theme) อาจกล่าวได้ว่าแก่นความคิดของภาพยนตร์ อยู่ที่ชื่อเรื่องของภาพยนตร์คือ “พ่อปลาไหล” ซึ่งหมายความถึง ผู้ชายเจ้าชู้ จับไม่ได้ ซึ่งได้นำไปเปรียบกับลักษณะของปลาไหลคือ สลัดไหล จับไม่ได้ ไหลไม่ทัน โดยจะเห็นว่าผู้ชายที่มีความเจ้าชู้จะไม่มีมารยอบรับความคิดที่ตนเองได้ทำ แต่จะหาข้อแก้ตัวไปเรื่อยๆ จนตัวเองพ้นผิด และจะเห็นได้ในอีกลักษณะหนึ่งที่ว่า ผู้ชายที่มีนิสัยเจ้าชู้นั้นจะไม่สามารถแก่นนิสัยตรงนี้ได้

10.2.2 มุมมอง (Point of View) จากภาพยนตร์จะเห็นถึงความประพุดติของอู๊ดได้อย่างชัดเจน ตลอดจนความเจ้าชู้และข้อแก้ตัวต่างๆ นานาที่อู๊ดนำมาอ้างกับจันทน์ ทำให้ผู้ชมสามารถรับรู้เรื่องราวได้โดยไม่จำกัดสถานที่และเวลา ซึ่งจัดเป็นมุมมองการเล่าเรื่องในลักษณะจุดยืนแบบรอบด้าน (The Omniscient Point of view) นอกจากนี้ยังมีการใช้เทคนิคทางภาพยนตร์เพื่อให้เป็นตัวละคร ให้เนื้อเรื่องมีความกระชับและต่อเนื่อง เช่น เทคนิคการแบ่งจอภาพ (Split Screen) ในช่วงที่จันทน์ปรึกษากับจันทร์แรมซึ่งเป็นเพื่อนของตนเองทางโทรศัพท์ ทำให้ผู้ชมสามารถเห็นการกระทำของทั้งสองฝ่ายได้ในเวลาเดียวกัน และเทคนิคการหยุดภาพเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและรวดเร็ว เห็นได้จากตอนที่อู๊ดติดทานกวยเดี่ยวที่จันทน์ทำให้ ภาพยนตร์จะไม่นำเสนอช่วงเวลาที่ถูกอู๊ดกำลังทาน แต่จะทำการฉายไปยังชามกวยเดี่ยวขณะที่จันทน์กำลังส่งให้อู๊ด หลังจากนั้นภาพได้หยุดไปครู่หนึ่งและกลับกลายเป็นชามกวยเดี่ยวที่อู๊ดส่งให้จันทน์แทน ซึ่งหมายความว่าเป็นการทานหมดแล้ว

10.2.4 ฉาก (Setting) ฉากในภาพยนตร์นั้นเป็นการบอกถึงลักษณะการดำเนินชีวิตของตัวละครและความเจ้าชู้ของอู๊ด ดังนี้

- ฉากภายในบ้านของคุณพระราชนอรอนริฟาย เป็นฉากเริ่มต้นของความขัดแย้งในภาพยนตร์ที่ทำให้อู๊ดมาเจอกับจันทน์และบอกถึงการดำเนินชีวิตของคุณพระราชนอรอนริฟายและภรรยาว่าเกษียณอายุราชการแล้วเพราะทั้งสองคนไม่ได้ทำงาน
- ฉากบ้านของคุณหลวงณรงค์สงครามชัย เป็นฉากที่อู๊ดได้ใช้ชีวิตครอบครัวกับจันทน์ จนอู๊ดได้แสดงความเจ้าชู้ออกมาอย่างต่อเนื่องจนถูกจันทน์นำปิ่นมายิงตนเอง และแสดงให้เห็นว่าคุณหลวงณรงค์สงครามชัยชอบการปลุกกล้วยไม้
- ฉากไนท์คลับ อาบอบนวด เป็นสถานที่ที่ผู้ชายชอบไป เนื่องจากภายในสถานที่แห่งนี้มีสิ่งๆที่เรียกว่าอบายมุขต่างๆ ในแบบที่ผู้ชายต้องการอย่างมากมาย ไม่ว่าจะเป็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แสง สี เสียง ตลอดจนการได้เข้ามาสัมผัสกับผู้หญิงอื่นๆ เป็นต้น

11. ภาพยนตร์เรื่อง เต้าฮวยได้เหลี่ยม (2523)

ประเภทของภาพยนตร์ ตลก (Comedy)

กำกับภาพยนตร์โดยกำธร ทัพคัลไลย

บทประพันธ์โดย เฉินธร

บทภาพยนตร์โดย นามแฝง

นักแสดงนำ

สมบัติ เมทะนี

ปิยะมาศ โฉมยะกุล

ถัง ห้วยเงิน

บู้ วิบูลย์นันท์

ชุศรี มีสมมนต์

ล้อต๊อก

เวลายาว 117 นาที

ภาพที่ 23 ใบปิดภาพยนตร์เรื่อง เต้าฮวยได้เหลี่ยม

11.1 ลักษณะตัวละครในบทบาทพระเอก

ภาพที่ 24 พระเอกในภาพยนตร์คือ เต้าฮวย รับบทโดย สมบัติ เมทะนี

11.1.1 บทบาทพระเอกในภาพยนตร์ (The Hero Roles) บทบาทพระเอกในเรื่องนี้แสดงให้เห็นถึงความอดทน ความมุ่งมั่นพยายาม และการสู้ชีวิตที่จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งสิ่งที่กระทำนั้นเป็นสิ่งที่ยากและขัดแย้งกับตัวเองอย่างสิ้นเชิง ซึ่งตัวพระเอก

นั้นมีลักษณะของตัวละครดังนี้ เค้าสวายนั้นต้องทำตามอย่างที่ตัวละครอื่นๆ ต้องการมาตั้งแต่ต้นเรื่อง จนเมื่อเหตุการณ์ได้ดำเนินมาถึงในตอนท้าย เค้าสวายได้ทำตามอย่างที่ตัวเองต้องการ หรืออาจกล่าวได้ว่า เค้าสวายนั้นเป็นตัวละครฝ่ายถูกกระทำ (Passive) เกือบตลอดทั้งเรื่อง และได้เปลี่ยนเป็นตัวละครฝ่ายกระทำ (Active) ในตอนท้ายของเรื่องจากเหตุการณ์ที่พ่อของเค้าสวายนำเค้าสวายมาขายในสำนักมวญู จนเกิดเรื่องที่ทำให้เกิดการปะทะกัน ทำให้พ่อของเค้าสวายต้องผิดคำสาบานที่เคยสาบานไว้ว่า “จะไม่ใช้มวยลิงต่อสู้กับคนอื่นอีกแล้ว” สาเหตุที่ต้องใช้มวยลิงของตนเองสู้กับเงี้ยว นั้นทำไปเพราะการป้องกันตัวเอง จนทำให้ตัวเองเสียชีวิต เมื่อเรื่องทราบถึงตัวเค้าสวายแล้ว เค้าสวายจึงเกิดความโกรธแค้นมากและได้ออกฝึกวิชามวยกังฟูตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา โดยเหตุการณ์ในภาพยนตร์ได้เกิดขึ้นปี พ.ศ. 2523 อันเป็นยุคสมัยที่ภาพยนตร์เรื่องนี้ออกฉาย โดยเนื้อเรื่องในภาพยนตร์ได้ดำเนินเนื้อเรื่องไปตามลำดับของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง (Chronological) และดำเนินไปในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร ในส่วนที่มีคนจีนอาศัยอยู่ด้วย เป็นการบอกถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศจีนที่มีเวลามาประมาณ 5 ปี ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากประเทศไทยได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับสาธารณรัฐประชาชนจีนในวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ.2518 (ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน, 2553: ออนไลน์) และในภาพยนตร์จะเห็นได้ว่าคนไทยและคนจีนนั้นได้พึ่งพาอาศัยกันทั้งในด้านการค้าขาย การเดินทาง การทำมาหากิน เป็นต้น

11.1.2 ความต้องการของตัวละคร (Dramatic Need) ความต้องการที่แท้จริงของเค้าสวายคือ การทำงานหาเงินมาเลี้ยงครอบครัวให้อยู่รอด แต่เมื่อมีเหตุการณ์ที่ทำให้พ่อของตนเองเสียชีวิต ทำให้เค้าสวายต้องออกฝึกวิชามวยกังฟูและตามหาอาจารย์ที่จะมาสอนวิชามวยกังฟูให้กับตนเอง จากสถานการณ์นี้เอง ทำให้เค้าสวายได้พบกับแม่ค้าขายส้มตำชื่อ ปิยวรรณ เค้าสวายจึงเกิดการชอบขึ้นมาและต้องการที่จะเป็นเพื่อนกับเธอ จะเห็นได้เมื่อเค้าสวายพบกับปิยวรรณเมื่อไร เป็นต้องเข้าไปคุยด้วยทันที แต่ถูกปิยวรรณปฏิเสธกลับมาทุกครั้ง จากนั้นเมื่อเค้าสวายได้พบกับ ชีอแป๊ะ ผู้ซึ่งเป็นอาจารย์แล้ว เค้าสวายมีความตั้งใจที่จะฝึกฝนวิชาต่างๆ ตามลำดับขั้นที่ชีอแป๊ะได้วางไว้ จนสำเร็จวิชาออกมาและได้ออกตามหาคนที่ฆ่าพ่อของตนเอง

11.1.3 ความขัดแย้ง (Conflict) ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในตัว เค้าสวาย นั้นเป็นความขัดแย้งที่เกิดจากตัวเค้าสวายเอง และเกิดจากเหตุการณ์ในภาพยนตร์ ซึ่งแบ่งได้ดังนี้

- ความขัดแย้งกับสภาพสังคมที่เค้าสวายอาศัยอยู่ เนื่องจากเค้าสวายเป็นคนจีนที่มาอาศัยอยู่ในประเทศไทย ทำให้เค้าสวายไม่ทราบเรื่องวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของคนไทย

ยกตัวอย่างเช่น คนจีนนั้นจะเป็นคนที่สื่อสารกันด้วยน้ำเสียงที่มีความดัง และเมื่อเด้าฮวยไปอยู่ในย่านของคนไทยแล้วต้องการที่จะสนทนาบางอย่างกับตัวละครอื่นๆ น้ำเสียงของเด้าฮวยจะมีความดังจนทำให้ผู้คนรอบข้างเกิดความรำคาญ

- ความขัดแย้งกับตัวละครอื่น เด้าฮวยมีความรู้สึกโกรธและอยากแก้แค้นกับคนที่มาฆ่าพ่อของตนเองแต่ยังไม่ทราบว่าใคร เด้าฮวยจึงได้ตั้งใจที่จะฝึกฝนวิชามวยกังฟูให้สำเร็จ จนมาทราบว่าคนที่ฆ่าพ่อของตนเอง คือ เจาก๊วย ในตอนท้ายของเรื่อง ส่วนอีกบุคคลหนึ่งที่มีความขัดแย้งกับเด้าฮวย คือ ปิยวรรณ เพราะเมื่อเด้าฮวยพบกับปิยวรรณเมื่อไร เด้าฮวยจะต้องเข้าไปหาทันที แต่ปิยวรรณได้ทำการปฏิเสธเด้าฮวยทุกครั้ง ทำให้สองคนนี้เจอกันทีไรจะต้องเกิดเรื่องวุ่นวายทุกครั้ง

11.1.4 การบรรลุเป้าหมายของตัวละคร (Dramatic Action) จากความต้องการที่จะล้างแค้นให้พ่อของตนเอง เด้าฮวยจึงได้ฝึกฝนวิชามวยกังฟูอย่างหนัก จนก่อนที่จะสำเร็จวิชานั้น หอเจี๊ยะได้มาบอกข่าวว่าปิยวรรณได้ถูกจับไปอยู่ที่สำนักมวญง ทำให้เด้าฮวยเร่งฝึกวิชาและเดินทางมาที่สำนักมวญงทันที จนได้ต่อสู้กับเจาก๊วยจึงได้ทราบว่าเจาก๊วยนั้นเป็นคนที่ฆ่าพ่อของตนเอง เด้าฮวยได้ทำการแก้แค้นแทนพ่อได้สำเร็จจากการที่สามารถเอาชนะเจาก๊วยได้ หลังจากนั้นได้ช่วยปิยวรรณให้ออกมาจากสำนักมวญง ทำให้ปิยวรรณมีความรู้สึกดีและรักเด้าฮวยขึ้นมา นับว่าเป้าหมายของเด้าฮวยที่ประสบความสำเร็จได้นั้นเกิดจากความพยายามและการฝึกฝนอย่างหนัก จนเป้าหมายของเด้าฮวยได้บรรลุดังที่ตั้งไว้ถึงสองประการในภารกิจเดียว

11.1.5 การเปลี่ยนแปลงของตัวละคร (Change) จากผู้ชายที่ทำงานหาเลี้ยงครอบครัว ได้กลายมาเป็นนักสู้ที่มีความเก่งกล้าสามารถ อันเนื่องมาจากได้รับแรงกระตุ้นจากความแค้นที่อยู่ภายใน นอกจากการมาเป็นนักสู้แล้วความแค้นจากสาเหตุนี้ทำให้เห็นถึงความอดทน ความพยายามที่ต้องฝึกวิชาต่างๆ จากอาจารย์ชื่อแป๊ะอีกด้วย และการเปลี่ยนแปลงอีกประการหนึ่งที่เกิดขึ้นในตัวของเด้าฮวย หลังจากทีพ่อเสียชีวิตนั้นคือ ในช่วงแรกเด้าฮวยได้ทำอาชีพที่ผิดกฎหมาย โดยการหลอกประชาชนว่าจะมาดูดส้วม แต่ไม่ได้ทำจริงๆ เพียงแต่หลอกเอาเงินมาเท่านั้นจนตำรวจต้องออกตามจับทุกครั้ง จนเมื่อพ่อของตนเองได้เสียชีวิต เด้าฮวยได้เปลี่ยนมาทำอาชีพที่สุจริต คือ การมาขายเด้าฮวยแทนพ่อของตนเอง อาจกล่าวได้ว่า การเปลี่ยนแปลงในตัวเด้าฮวยนั้น เป็นการเปลี่ยนแปลงเพื่อพ่อของตนเอง

11.2 องค์ประกอบอื่นๆ ในภาพยนตร์

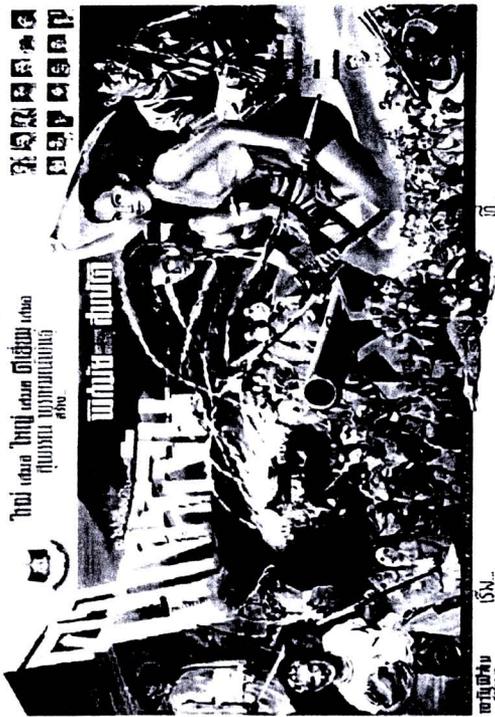
11.2.1 แก่นความคิด (Theme) ภาพยนตร์เรื่องนี้กล่าวถึงความอาฆาตแค้นที่เต้าฮวยมีต่อบุคคลที่เข้ามาพ่อของตนเองต่างๆ ที่ไม่มีความผิดอะไร และยังแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีนที่มีมาอย่างยาวนาน เห็นได้จากในภาพยนตร์ ที่ในตลาดขายของสดจะมี พ่อค้า แม่ค้าชาวจีนมาขายของร่วมกันอย่างมากมาย เป็นการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และเห็นได้ชัดที่สุดในตอนท้ายของเรื่อง คือ การที่ครอบครัวไทยอยู่ร่วมกับครอบครัวจีนได้อย่างมีความสุข

11.2.2 มุมมอง (Point of View) ในภาพยนตร์เรื่องนี้ ผู้ชมสามารถติดตามการกระทำของเต้าฮวยได้ตลอด โดยไม่มีการจำกัดสถานที่และเวลา อันเป็นมุมมองการเล่าเรื่องในลักษณะจุดยืนแบบรอบด้าน (The Omniscient Point of view) ในส่วนของขอบเขตการเปิดเผยเรื่องราวในภาพยนตร์ได้ใช้ขอบเขตการเปิดเผยเรื่องราว ในแบบให้ผู้ชมรู้มากกว่าตัวละคร (Unrestricted Narration) ในส่วนของเต้าฮวย เพราะเต้าฮวยไม่ทราบว่าใครเป็นผู้เข้ามาพ่อของตนเอง และเมื่อเต้าฮวยทราบความจริงในภายหลังจากคำพูดของเจาก๊วย จะทำให้ผู้ชมเห็นถึงความโกรธแค้นในตัวเต้าฮวยที่เพิ่มมากขึ้นไปอีก นอกจากนี้ยังมีการใช้เสียงบรรยาย (Voice over) ของห่อเจี๊ยะ ในการบอกถึงลักษณะของซือแป๊ะ ว่า “เขาเก่งมากเป็นคนที่ผายลมตดฆ่าศัตรูได้ เป็นยาจกที่มีนามว่า ซือแป๊ะ แป๊ะจิ้ง หรือแปลว่า อาจารย์ปัญญาอ่อน เก่งกล้าสามารถทั้งวิชามวยลิงและ โป๊ยเซียนมาแล้ว” ทำให้ผู้ชมรับรู้ถึงความสามารถของซือแป๊ะ และเป็นการใช้เวลาในการดำเนินเรื่องให้มีความกระชับมากที่สุดอีกด้วย

11.2.3 ฉาก (Setting) ในภาพยนตร์จะเป็นฉากที่เกี่ยวกับตัวละครหลักที่ต้องเข้าไปเกี่ยวพันแทบทั้งสิ้น และเป็นการบอกถึงอาชีพกับการดำเนินชีวิตของตัวละคร ได้เป็นอย่างดีอีก โดยแบ่งได้ดังนี้

- ฉากภายในบ้านของเต้าฮวย เป็นการบอกถึงฐานะของเต้าฮวยว่ามีความยากจนมาก ถึงกับต้องนำหินมาทอดเพื่อรับประทานแต่รสชาติของเครื่องปรุง
- ฉากสำนักมวยงู บอกถึงต้นเหตุของความขัดแย้งหลักในภาพยนตร์
- ฉากสถานที่ฝึกวิชามวยลิง แสดงให้เห็นถึงความพยายามในการฝึกวิชามวยลิงของเต้าฮวยด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อที่จะนำมาแก้แค้นให้พ่อ
- ฉากตลาดสด บ่งบอกถึงการดำเนินชีวิตของเต้าฮวยหลังจากที่พ่อของเต้าฮวยได้เสียชีวิต ว่าต้องมาทำการขายเต้าฮวยแทนพ่อของตนเอง
- ฉากบ้านของเหมิงหม่า ทำให้เห็นว่าเมื่อเต้าฮวยทำการแก้แค้นแทนพ่อของตนเองได้แล้ว เต้าฮวยนั้นได้สมหวังในความรักกับปียวรรณ

12. ภาพยนตร์เรื่อง ตึกบางระจัน (2509)

ประเภทของภาพยนตร์ ย้อนยุค (Period)
กำกับภาพยนตร์โดย อนุมาศ บุญนาค
บทประพันธ์โดย 'ไม้เมืองเดิม'
บทภาพยนตร์โดย ประสิทธิ์ ศิริบรรเทิง
นักแสดงนำ

สมบัติ เมทะนี

พิศมัย วิไลศักดิ์

รุจน์ วรรณภพ

ทักษิณ แจ่มผล

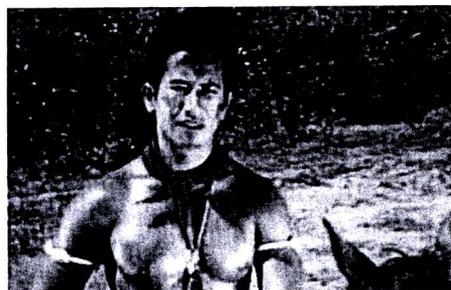
ชุมพร เทพพิทักษ์

ชนินทร์ นฤปกรณ์

เวลาฉาย 73 นาที

ภาพที่ 25 ใบปิดภาพยนตร์เรื่อง ตึกบางระจัน

12.1 ลักษณะของตัวละครในบทบาทพระเอก

ภาพที่ 26 พระเอกในภาพยนตร์ คือ พ่อทัพ รับบทโดย สมบัติ เมทะนี

12.1.1 บทบาทพระเอกภาพยนตร์ (The Hero Roles) บทบาทพระเอกในภาพยนตร์เรื่องนี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของเอกราชของความเป็นไทยมีค่าเหนือสิ่งอื่นใด และบุคคลที่เป็นผู้นำนั้นสามารถกระทำภารกิจได้ทุกอย่างเพื่อที่จะนำมาซึ่งความเป็นเอกราช ซึ่งลักษณะของพระเอกนั้นโดยเนื้อเรื่องแล้วได้กล่าวถึงบทบาทของพ่อทัพ อย่างชัดเจน ซึ่งบทบาทของพ่อทัพมีความ

หลากหลายอย่างมาก คือ เป็นผู้นำในการนำชาวบ้านบ้านคำหยาดอพยพมายังบ้านศรีบัวทอง เป็นหัวหน้าทหารกองโจรในการออกรบกับพม่า เป็นบุคคลผู้นำไปขอกินใหญ่ที่กรุงศรีอยุธยา เป็นต้น ซึ่งในเนื้อเรื่องของภาพยนตร์แล้วจะแสดงให้เห็นถึงการดำเนินเรื่องของพ่อทัพเป็นส่วนใหญ่ อาจกล่าวได้ว่าตัวละครอย่างพ่อทัพ เป็นตัวละครฝ่ายกระทำ (Active) เกือบตลอดทั้งเรื่อง จะเป็นตัวละครฝ่ายถูกระกระทำ (Passive) ในบางสถานการณ์เท่านั้น โดยภารกิจของพ่อทัพนั้นเกิดจากการรุกรานของกองทัพพม่าที่มี เนเมียวสีหบดี เป็นแม่ทัพใหญ่มาทำการตีกรุงศรีอยุธยาแต่ทางกองทัพพม่ากลับมามีค้ำยบางระจัน จนเกิดเป็นสงครามระหว่างชาวบ้านบางระจันกับกองทัพพม่า จากการรุกรานของพม่าในครั้งนี้ไม่เพียงส่งผลเฉพาะชาวบ้านบางระจัน ยังส่งผลไปถึงชาวบ้านบ้านคำหยาดและชาวบ้านบ้านศรีบัวทองอีกด้วย โดยภารกิจของพ่อทัพนั้นได้เกิดขึ้นระหว่าง เดือน 4 ปีระกา พุทธศักราช 2308 จนถึง เดือน 8 ปีจอ พุทธศักราช 2309 เป็นช่วงเวลาทีกองทัพพม่ายกทัพมาตีค่ายบางระจันถึง 8 ครั้ง กว่าค่ายจะแตกลงได้

12.1.2 ความต้องการของตัวละคร (Dramatic Need) ความต้องการของทัพ คือ การรวบรวมไพร่พลในการออกรบแบบกองโจรกับกองทัพพม่าที่ยกทัพมา ซึ่งจะเห็นได้จากคำพูดของทัพว่า “ข้าชื่อ ไอ้ทัพบ้านคำหยาด ข้าและน้องข้าทุกๆ คนล้วนเป็นคนแตกทัพมา มีผิดเป็นหัวอกอันหนึ่งอันเดียวกันและจะต้องทำการร่วมรบกันต่อไปเพื่อแผ่นดินเกิด เมื่อเลือกข้าเป็นหัวหน้าข้าจะร่วมตายได้ทุกมือ น้องข้าทุกคนฟังเถาะ ข้าขอประกาศว่า เราเป็นกองโจรตั้งแต่เดี๋ยวนี้ เป็นโจรที่จะปล้น โจรอื่นที่มาเบียดเบียนเพื่อนบ้าน” ความต้องการของทัพอีกอย่างคือ ทัพต้องนำชาวบ้านบ้านคำหยาดอพยพไปบ้านศรีบัวทอง และจากบ้านศรีบัวทองอพยพต่อไปยังค่ายบางระจัน

12.1.3 ความขัดแย้ง (Conflict) ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในตัวของทัพ ส่งผลมาจากการนำกองทัพมาทำศึกกับกรุงศรีอยุธยาของแม่ทัพ เนเมียวสีหบดีแห่งพม่า ซึ่งสามารถแบ่งความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้ดังนี้

- ความขัดแย้งระหว่างบุคคล เป็นความขัดแย้งระหว่างทัพกับทหารหลวงที่ชื่อขาบและสังข์ ในการที่ทัพหนีการเข้ารับราชการทหาร และความขัดแย้งระหว่างทัพกับกองทัพพม่าเนื่องจากทัพเป็นคนที่มีความรักชาติมาก เมื่อกองทัพพม่าเข้ามารุกรานประเทศไทยทำให้ทัพต้องลุกขึ้นมาต่อสู้เพื่อปกป้องเอกราชของความเป็นไทย
- ความขัดแย้งภายในจิตใจ เกิดขึ้นเมื่อทัพทราบว่าเฟื่องซึ่งเป็นคนรักของตนเองกับจวงที่เป็นน้องสาวถูกขาบและสังข์จับตัวไป แต่ทัพต้องทำการอพยพชาวบ้านบ้านคำหยาด

ทำให้ทัพบเกิดความลังเลระหว่างจะไปช่วยคนรักกับน้องสาวหรือการเป็นผู้นำในการนำชาวบ้านอพยพออกไป

12.1.4 การบรรลุเป้าหมายของตัวละคร (Dramatic Action) จากความต้องการที่จะเป็นทหารกองโจรในการรบกับพม่า ทัพบได้รวบรวมชาวบ้านและทำการออกรบแบบกองโจรตลอดมา เห็นจากเหตุการณ์เมื่อทัพบทำการอพยพชาวบ้านไปยังค่ายบางระจัน ทางทัพบนั้นได้ขอตัวแยกเดินทางออกไปอีกทางเพื่อต้องการจะรบแบบกองโจรกับพม่าเพื่อเป็นการตัดกำลังข้าศึก ซึ่งเป้าหมายของทัพบในเรื่องนี้ได้สำเร็จตามความต้องการของทัพบ ส่วนเป้าหมายในการนำชาวบ้านมายังค่ายบางระจันและร่วมรบนั้นทัพบได้ทำตามเป้าหมายที่ตั้งไว้และร่วมรบกับชาวบ้านบางระจันจนค่ายบางระจันแตกพ่ายในที่สุด

12.1.5 การเปลี่ยนแปลงของตัวละคร (Change) ทัพบเป็นคนที่รักครอบครัวอย่างมาก เมื่อทัพบทราบข่าวเรื่องการถูกจับตัวไปเป็นตัวประกันของเฟื่องและจวง ทำให้ทัพบมีความรู้สึกโกรธแค้นต่อชาวและสังข์ จากนั้นหันนำมาสู่เหตุการณ์ที่ทำให้ทัพบได้พบกับชาวและสังข์ในการช่วยรบกับพม่า ชาวและสังข์มีความสำนึกบุญคุณของทัพบจึงเข้ามาขอโทษสิ่งที่ทำไม่ได้ต่อทัพบ และด้วยเหตุการณ์ของบ้านเมืองตกอยู่ในภาวะสงคราม ทัพบเห็นว่าบ้านเมืองนั้นมีความสำคัญเหนือสิ่งอื่นใด ฉะนั้นจากความโกรธแค้นต่อชาวและสังข์ที่อยู่ในตัวทัพบกลับกลายเป็นความให้อภัยเห็นได้จากคำพูดที่ว่า “คนเรานี่เมื่อใกล้ตายก็ลืมนึกโทษ คนใจโหดก็ยังให้อภัยได้”

12.2 องค์ประกอบอื่นๆ ในภาพยนตร์

12.2.1 แก่นความคิด (Theme) แก่นความคิดของภาพยนตร์เรื่องนี้ เป็นการเล่าขานถึงวีรกรรมอันหาญกล้าของชาวบ้านบางระจัน ซึ่งชาวบ้านมีความรักชาติ ความสามัคคีเป็นที่ตั้ง จะเห็นได้จากคำพูดของสุกี้พระนายกอง ที่ว่า “ถึงแม้ว่าชัยชนะจะเป็นของเรา แต่ก็น่าชมเชยนักรบไทยและคนไทย ซึ่งรบเก่งและมีหัวใจและเลือดที่เดือดพล่านรักชาติ รักแผ่นดินของตน ดังนั้นจึงควรแก่การสรรเสริญชาวไทยเป็นอย่างมาก”

12.2.2 มุมมอง (Point of View) ภาพยนตร์เรื่อง ศึกล่าบางระจัน เป็นการบอกถึงวีรกรรมของชาวบ้านบางระจัน การรวมตัวของชาวบ้านต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดเป็นค่ายนักรบขึ้นมา ซึ่งเป็นมุมมองการเล่าเรื่องในลักษณะจุดยืนแบบรอบด้าน (The Omniscient Point of view) โดยแสดงให้เห็นถึงภารกิจของตัวละครหลักอย่างพ่อทัพบ ในการอพยพชาวบ้านบ้านคำหยาด การทำสงครามกับพม่า

การรวบรวมกำลังพลไปค่ายบางระจัน ตลอดจนการศึกษาครั้งสุดท้ายของชาวบ้านบางระจันกับกองทัพพม่า

12.2.3 ฉาก (Setting) ฉากในภาพยนตร์จะเกี่ยวข้องกับการทำสงครามระหว่างชาวบ้านบางระจันกับกองทัพพม่าและยังบอกถึงความสามารถในการรบของชาวบ้านบางระจันกับกองทัพพม่าได้เป็นอย่างดีอีกด้วย และเนื่องจากภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นภาพยนตร์ย้อนยุค ดังนั้นฉากจึงมีความสำคัญต่อการบ่งบอกยุคสมัยที่เกิดเหตุการณ์ ซึ่งภาพยนตร์ประกอบด้วยฉากต่างๆ ดังนี้

- ฉากการรบระหว่างชาวบ้านบางระจันกับกองทัพพม่าในที่แจ้ง เป็นการบ่งบอกถึงชาวบ้านบางระจันมีความสามารถในการรบกับข้าศึกในที่โล่ง และมีความชำนาญถึงสภาพภูมิประเทศได้เป็นอย่างดี
- ฉากค่ายของชาวบ้านบางระจันที่ตั้งประชันหน้ากับค่ายของกองทัพพม่า เป็นการบอกถึงยุทธวิธีการรบของพม่าที่ทราบที่ชาวบ้านบางระจันมีความชำนาญในการรบในที่โล่งแจ้ง ทางกองทัพพม่าจึงทำการตั้งค่ายประชิดแล้วยิงปืนใหญ่เข้ามายังค่ายบางระจันเพื่อทำการตัดกำลังข้าศึกซึ่งส่งผลให้ค่ายบางระจันแตกพ่าย

13. ภาพยนตร์เรื่อง พยัคฆ์ร้ายไทยดิบ (2518)

ประเภทของภาพยนตร์ ย้อนยุค (Period)
 กำกับภาพยนตร์โดย สักกะ จารุจินดา
 บทประพันธ์โดย เสก ดุสิต
 บทภาพยนตร์โดย สุภาวดี เทวกุล
 นักแสดงนำ

สมบัติ เมทะนี

อรรณูญา นามวงศ์

มานพ อัสวเทพ

ดวงดาว จารุจินดา

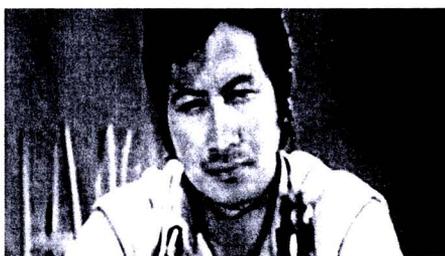
สะอาด เปี่ยมพงษ์สานต์

ไพโรจน์ ใจสิงห์

เวลาฉาย 112 นาที

ภาพที่ 27 ใบปิดภาพยนตร์เรื่อง พยัคฆ์ร้ายไทยดิบ

13.1 ลักษณะของตัวละครในบทบาทพระเอก

ภาพที่ 28 พระเอกในเรื่องคือ พงษ์ รับบทโดย สมบัติ เมทะนี

13.1.1 บทบาทพระเอกภาพยนตร์ (The Hero Roles) ตัวละครเอกในภาพยนตร์เรื่อง พยัคฆ์ร้ายไทยดิบนั้นมาในลักษณะกลุ่มของตัวละครเอกโดยมีภารกิจในแบบที่เรียกว่า Plural – Protagonist คือ กลุ่มของตัวละครเอกเหล่านั้นมีความต้องการ ความปรารถนาร่วมกัน หากใครคนหนึ่งในกลุ่มได้ทำการปฏิบัติภารกิจสำเร็จ ก็ถือว่ากลุ่มของตัวละครเอกเหล่านั้นประสบความสำเร็จ

แต่ถ้าหากใครคนหนึ่งในกลุ่มนั้นปฏิบัติภารกิจล้มเหลว ก็ถือว่าภารกิจนั้นล้มเหลว (ชิตา ผลิตผลการ พิมพ์, 2550: 84) แต่ในบรรดากลุ่มของตัวละครเอกในขบวนการไทยดิบ มีตัวละครเอกที่มีบทบาทที่โดดเด่นที่สุด คือ พจน์ โดยพจน์นั้นมีบทบาทในการเป็นพระเอกของเรื่อง ซึ่งมีลักษณะตัวละคร ดังนี้ ในช่วงแรกนั้นพจน์จะมีตำแหน่งเป็นคนคอยรับคำสั่งของหัวหน้าขบวนการไทยดิบแล้วปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ในขณะที่เดียวกันพจน์ต้องออกไปสู้กับกองทัพญี่ปุ่นเป็นระยะๆ ในช่วงท้ายของเรื่อง พจน์ได้ก้าวขึ้นมาเป็นหัวหน้าขบวนการไทยดิบเนื่องจากมีความสามารถและความเก่งกาจที่ทำให้หัวหน้าคนอื่นๆ มองเห็นว่าพจน์นั้นสามารถปกป้องและดูแลสมาชิกภายในกลุ่มได้ หรืออาจกล่าวได้ว่าพจน์นั้นเป็นตัวละครที่เป็นผู้กระทำ (Active) และผู้ถูกกระทำ (Passive) ควบคู่กันไปตามสถานการณ์ในภาพยนตร์ การรวมตัวของขบวนการไทยดิบนี้เป็นผลมาจากการที่ทางรัฐบาลไทยประกาศให้ประเทศไทยเป็นพันธมิตรกับประเทศญี่ปุ่นในการทำสงครามกับประเทศอังกฤษ ทำให้ประเทศญี่ปุ่นได้ใช้ประเทศไทยเป็นฐานทัพ ซึ่งการกระทำของกองทัพญี่ปุ่นครั้งนี้สร้างความไม่พอใจให้กับคนไทยทั่วประเทศ จึงได้เกิดการรวมตัวขึ้นของคนไทยกลุ่มหนึ่งเพื่อทำการปกป้องประเทศไทยและคอยทำลายกองทัพญี่ปุ่น ชื่อของกลุ่มคนไทยนี้มีชื่อว่า ขบวนการไทยดิบ โดยเหตุการณ์ทั้งหมดในภาพยนตร์ได้เกิดขึ้นที่อำเภอมะนาว จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2484 (วิศิษฐ์ พันธมกุล, 2551: 165) ซึ่งในยุคนั้นได้เกิดสงครามโลกครั้งที่สองขึ้น กองทัพญี่ปุ่นได้ทำการยกพลขึ้นบกที่ประเทศไทย เพื่อที่จะใช้ประเทศไทยเป็นที่ส่งเสบียงอาหารและยึดประเทศไทยเป็นฐานทัพในการต่อสู้กับประเทศอังกฤษ โดยภาพยนตร์ได้มีการดำเนินเรื่องไปตามลำดับเวลาที่เกิดขึ้นจริง (Chronological)

13.1.2 ความต้องการของตัวละคร (Dramatic Need) ความต้องการของตัวละครเอกอย่างพจน์ คือ ความต้องการที่จะทำการตัดการลำเลียงสิ่งของต่างๆ ที่กองทัพญี่ปุ่นได้ทำการลำเลียงเข้ามาในประเทศไทย และปกป้องประเทศไทยจากการรุกรานของประเทศญี่ปุ่น จะเห็นความต้องการของพจน์ได้ชัดจากการที่ถูกทหารญี่ปุ่นจับตัวไปในขณะที่พจน์ได้มาหาคนชื่อมิดที่บาร์ไก่ขาว หลังจากที่พจน์ได้รับการปล่อยตัว พจน์ได้ย้อนกลับมาที่บาร์ไก่ขาวอีกครั้งเพื่อจะพบกับคนชื่อมิด และได้เข้าร่วมกับขบวนการไทยดิบ

13.1.3 ความขัดแย้ง (Conflict) ความขัดแย้งในตัวละครเอกอย่างพจน์ แบ่งได้ดังนี้ คือ

- ความขัดแย้งระหว่างพจน์กับบุคคลอื่น คือ ความขัดแย้งระหว่างพจน์กับอรุณีในตอนต้นเรื่อง ที่พจน์เข้าใจอรุณีว่าเป็นคนคอยสนับสนุนทางกองทัพญี่ปุ่น ทำให้พจน์ไม่พอใจในตัวอรุณีตลอดมา ความขัดแย้งระหว่างพจน์กับเดช มาจากการที่เดชผู้ซึ่งเป็น

หัวหน้าขบวนการไทยดิบจะทำการยกตำแหน่งหัวหน้าขบวนการไทยดิบให้กับพจน์ แต่เดชะได้ทำการคัดค้านเพราะคิดว่าตนเองเป็นบุคคลที่เหมาะสมกับการได้รับตำแหน่งนี้ เนื่องจากว่าตนเองนั้น ได้อยู่ในขบวนการไทยดิบนี้มาก่อนและทำงานมาหลายครั้ง และความขัดแย้งระหว่างพจน์กับทางกองทัพญี่ปุ่น

- ความขัดแย้งภายในจิตใจของพจน์ เห็นได้จากในตอนท้ายของเรื่องที่พจน์ได้เดินทางมาพบกับอรุณี พจน์ได้กล่าวกับอรุณีว่า ตนเองนั้นไม่ต้องการที่จะทำงานประเภทนี้อีกแล้ว แต่ภายในจิตใจของพจน์นั้นมีความเกลียดชังทหารญี่ปุ่นยิ่งนักและมีความต้องการที่จะทำหน้าที่ในการปกป้องประเทศไทยต่อไป

13.1.4 การบรรลุเป้าหมายของตัวละคร (Dramatic Action) การบรรลุเป้าหมายของพจน์นั้นเป็นการบรรลุเป้าหมายในแบบที่เรียกว่า การบรรลุเป้าหมายที่ไม่สมบูรณ์แบบ เห็นได้จากเหตุการณ์ในภาพยนตร์ คือ พจน์ต้องการที่จะออกไปทำลายการลำเลียงธนบัตรมูลค่า 100 ล้านบาทที่ทางการญี่ปุ่นลำเลียงเข้ามา โดยที่ไม่ต้องการให้ลูกน้องเสียชีวิต แต่เป้าหมายที่พจน์ตั้งไว้ไม่เป็นเช่นนั้น กล่าวคือ ธนบัตรมูลค่า 100 ล้านบาทนั้นถูกทำลายจนหมดสิ้น แต่เหล่าขบวนการไทยดิบเสียชีวิตทั้งหมด และหนังได้เพิ่มเป้าหมายให้กับพจน์อีกในตอนท้ายเรื่องคือ เป้าหมายในการปกป้องประเทศไทยต่อไปโดยพจน์นั้นได้เข้าไปอยู่ในขบวนการเสรีไทยต่อไป และเราไม่สามารถทราบได้ว่าการที่พจน์เข้าไปอยู่ในขบวนการเสรีไทยนั้น พจน์สามารถปฏิบัติการกิจได้สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้หรือไม่

13.1.5 การเปลี่ยนแปลงของตัวละคร (Change) การเปลี่ยนแปลงในตัวละครเอกของพจน์นี้เป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านความคิด หลังจากที่ได้ผ่านเหตุการณ์ต่างๆ มาทำให้ความคิดของพจน์เปลี่ยนไป จะเห็นได้จากคำพูดในช่วงกลางเรื่องที่พจน์ได้ยกกับขบวนการไทยดิบว่า “เราทำงานครั้งนี้เพื่อประเทศชาติ” ส่วนคำพูดในตอนท้ายเรื่องพจน์ได้กล่าวกับอรุณีว่า “ประเทศชาติไม่ใช่ของผมนคนเดียว ใครที่อยากเป็นคนเก่งคนกล้าก็เชิญไปตายกันเถอะ ผมไม่เอาด้วยอีกแล้ว” จากคนที่ต้องการทำงานเพื่อปกป้องประเทศชาติเมื่อต้องพบเจอกับเหตุการณ์ที่ร้ายแรงต่อหน้าต่อตา กลับกลายเป็นคนที่ไม่ต้องการที่จะปฏิบัติหน้าที่นี้อีกต่อไป

13.2 องค์ประกอบอื่นๆ ในภาพยนตร์

13.2.1 แก่นความคิด (Theme) จากคำพูดของพลที่บอกกับอรุณีว่า “ผมรักคุณทั้งชีวิต แต่สำหรับประเทศชาติมันอยู่เหนือกว่าสิ่งเหล่านี้” ทำให้ทราบถึงแก่นความคิดของภาพยนตร์เรื่องนี้ได้

เป็นอย่างดี คือ ความต้องการที่จะปกป้องบ้านเมืองของตนเองให้พ้นจากการรุกรานของชาวต่างชาติ จะเห็นได้ว่าในเนื้อหาของภาพยนตร์นั้นส่วนใหญ่จะกล่าวถึงกลุ่มบุคคลต่างๆ ที่มารวมตัวกันเพื่อปกป้องประเทศไทย

13.2.2 มุมมอง (Point of View) มุมมองการเล่าเรื่องในภาพยนตร์เรื่องนี้ คือ การใช้มุมมองการเล่าเรื่องในลักษณะจุดยืนแบบรอบด้าน (The Omniscient Point of view) เป็นการนำเสนอเรื่องราวให้ผู้ชมติดตามเนื้อเรื่องไปพร้อมๆ กับตัวละคร ในส่วนของขอบเขตการเปิดเผยเรื่องราว นั้น ภาพยนตร์จะใช้ขอบเขตการเปิดเผยเรื่องราวแบบให้ผู้ชมรู้มากกว่าตัวละคร (Unrestricted Narration) จะเห็นได้จากเหตุการณ์ในภาพยนตร์หลายๆ เหตุการณ์ เช่น การที่ขบวนการไทยธิบไม่รู้ว่ทางกองทัพญี่ปุ่นได้จัดกำลังป้องกันขบวนรถไฟที่ขนธนบัตรมูลค่า 100 ล้านแต่หนังได้เปิดเผยให้ผู้ชมรับรู้ การที่หนังทำให้ผู้ชมทราบว่าธูมิเป็นสายลับที่เข้ามาทำการสืบความลับจากกองทัพญี่ปุ่น แต่ตัวละครอื่นๆ ในหนังไม่ทราบถึงเรื่องนี้ เป็นต้น

13.2.3 ฉาก (Setting) ฉากที่ปรากฏในภาพยนตร์ส่วนใหญ่นั้นแบ่งออกได้เป็น 3 ฉากหลักๆ คือ ฉากฐานทัพญี่ปุ่น ฉากฐานปฏิบัติการของขบวนการไทยธิบและฉากรถไฟ ซึ่งทั้งสามฉากนี้เป็นการบอกได้ถึงวัตถุประสงค์ของการที่กลุ่มคนไทยที่ได้ก่อตั้งขบวนการไทยธิบได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังเป็นการบอกถึงภารกิจของขบวนการไทยธิบว่ามีจัดการกับการลำเลียงสิ่งของของทางกองทัพญี่ปุ่นอย่างไร

14. ภาพยนตร์เรื่อง ขุนศึก (2519)

ประเภทของภาพยนตร์ ย้อนยุค (Period)

กำกับภาพยนตร์โดย สักกะ จารุจินดา

บทประพันธ์โดย ไม้เมืองเดิม

บทภาพยนตร์โดย สุภาวดี เทวกุล

นักแสดงนำ

สมบัติ เมทะนี

มานพ อัสวเทพ

นัยนา ชีวานันท์

สะอาด เปี่ยมพงษ์สานต์

ธัญญรัตน์ โลหพันธ์

สายัณห์ อินทรวิบูลย์

เวลาฉาย 118 นาที

ภาพที่ 29 ใบบิดภาพยนตร์เรื่อง ขุนศึก

14.1 ลักษณะตัวละครในบทบาทพระเอก

ภาพที่ 30 พระเอกในภาพยนตร์คือ เสมอ รับบทโดย สมบัติ เมทะนี

14.1.1 บทบาทพระเอกในภาพยนตร์ (The Hero Roles) บทบาทของพระเอกภาพยนตร์เรื่องนี้ อาจเป็นตัวแทนของความสามัคคีของคนไทย เนื่องจากเหตุการณ์ในภาพยนตร์ได้แสดงให้เห็นถึงความไม่สามัคคีของคนไทยมาแล้ว คือ การที่กรุงศรีอยุธยาสูญเสียเอกราชให้กับประเทศพม่ามาแล้วในครั้งที่หนึ่ง ตัวละครในบทบาทพระเอกมีลักษณะดังนี้ ตัวละครในภาพยนตร์เรื่อง ขุนศึก จะเน้นที่ตัวละครที่เป็นทหาร เป็นการแสดงถึงระบบทหารที่จัดระเบียบการปกครองเป็นชั้นยศ ผู้ใดที่เป็นทหารที่เข้ามาใหม่หรือมีความสามารถไม่สูงจะอยู่ในชั้นยศไม่สูง ส่วนผู้ใดที่เป็นทหารมานานหรือมีความสามารถสูงจะอยู่ในชั้นยศที่สูง ทำให้ทหารที่ชั้นยศไม่สูงต้องมีความเคารพเชื่อฟัง และห้ามขัดคำสั่งต่อทหารที่มีชั้นยศสูงกว่าเด็ดขาด ซึ่งระบบการปกครองแบบทหารเช่นนี้มีความสำคัญอย่างมากต่อประเทศที่กำลังตกอยู่ในภาวะสงคราม เพราะถ้าหากทหารไม่เคารพเชื่อฟังต่อผู้บังคับบัญชาแล้วจะนำมาซึ่งความเสียหายต่อประเทศชาติ โดยเสมานั้นจะเป็นตัวละครในลักษณะที่เป็นผู้ถูกกระทำ (Passive) ในตอนต้นเรื่องและเปลี่ยนเป็นผู้กระทำ (Active) ในตอนท้ายของเรื่องภารกิจหลักของเสมา คือ การเข้าไปเป็นทหารของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเพื่อทำการป้องกันประเทศชาติจากการรุกรานของประเทศพม่า โดยมีที่มาของความขัดแย้งดังนี้ พระเจ้ากรุงหงสาวดีคิดไม่ซื่อที่จะทำการลอบปลงพระชนม์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทำให้สมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้ทรงหลังอุทกธาราจากพระสุวรรณหิงคารประกาศตัดไมตรีกับกรุงหงสาวดี ทำให้ประเทศไทยต้องคอยรับศึกภายในประเทศ จากความขัดแย้งระหว่างประเทศนั้นส่งผลให้เกิดเป็นความขัดแย้งภายในประเทศ กล่าวคือ ประเทศไทยต้องทำการจัดเตรียมกำลังพลเพื่อให้ความร่วมมือในการรบกับพม่า ทำให้เหล่าทหารต้องออกหาพลเรือนเพื่อที่จะนำเข้าไปเป็นทหาร ทำให้เสมาได้ถูกนำตัวเข้าไปประลองฝีมือด้านเพลงดาบกับหัวหมู้นั้น ทำให้หัวหมู้นั้นพ่ายแพ้ต่อเสมา จากเหตุการณ์นี้ทำให้หัวหมู้นั้นเกิดความอาฆาตแค้นต่อเสมา จึงกลายเป็นความขัดแย้งภายในประเทศ ซึ่งเหตุการณ์ในภาพยนตร์นั้นเกิดขึ้นเมื่อเดือน 6 ปีกอก พุทธศักราช 2127 ในกรุงศรีอยุธยา นับเนื่อง 15 ปี หลังจากที่กรุงศรีอยุธยาเสียเอกราชให้แก่พระเจ้าบุเรงนอง (วิศิษฐ์ พันธุมกุล, 2551: 160) โดยภาพยนตร์เรื่องนี้มีการดำเนินเรื่องไปตามลำดับของเวลา (Chronological)

14.1.2 ความต้องการของตัวละคร (Dramatic Need) ความต้องการเล็กๆ ภายในจิตใจของเสมาคือ ความต้องการที่จะเป็นทหาร จะเห็นได้จากการจบการเรียนเพลงดาบมาจากสำนักดาบพุทธไชยสวรรค์ แต่ด้วยความที่ทางครอบครัวมีฐานะไม่สู้ดีนักประกอบกับการมีฝีมือการตีดาบของเสมานั้นเป็นที่ยอมรับของทางทหารทำให้เสมาต้องทำอาชีพตีดาบขายเพื่อช่วยเหลือทางครอบครัว แต่เมื่อท่านพันได้มาชวนให้เสมาเข้าไปแสดงฝีมือเพลงดาบต่อขุนรามเดชะเพื่อที่จะได้เข้ารับราชการทหาร ทำให้ความต้องการที่จะเป็นทหารของเสมาชัดเจนมากยิ่งขึ้น จะเห็นได้จากคำพูดเมื่อเสมาได้รับราชการเป็นทหารแล้วว่า “เข้าได้เป็นทหารแล้ว” หนึ่งได้เพิ่มความต้องการให้กับเสมาอีก

หนึ่งอย่างคือ ความต้องการที่จะเอาชนะใจของเราให้ได้ เนื่องจากเสมาเกิดความชอบในตัวเรไร ตั้งแต่ตอนที่จำเรียงพารไรมาเอาของที่บ้านของคุณตั้งแต่แรกแล้ว

14.1.3 ความขัดแย้ง (Conflict) ความขัดแย้งของเสมาเกิดจากความอิจฉาของหัวหมุ่ขันในการที่เสมาสามารถเอาชนะในการประลองเพลงดาบต่อหัวหมุ่ขันได้ และความขัดแย้งระหว่างเสมากับหัวหมุ่ขันอีกเรื่องคือ ความขัดแย้งในการที่เสมากับหัวหมุ่ขันมีความชอบพอผู้หญิงคนเดียวกัน ซึ่งความขัดแย้งนี้ได้ส่งผลให้เกิดเป็นความขัดแย้งระหว่างเสมากับขุนรามเดชะตามมา เนื่องจากหัวหมุ่ขันรับราชการทหารมานานและมีความใกล้ชิดกับขุนรามเดชะ ทำให้ขุนรามเดชะเชื่อคำพูดของหัวหมุ่ขัน จะเห็นได้จากเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่เสมาประพุดิตนให้หัวหมุ่ขันไม่ชอบ หัวหมุ่ขันจะทำการฟ้องขุนรามเดชะซึ่งขุนรามเดชะจะไม่ยอมฟังคำอธิบายของทางเสมา ซึ่งความขัดแย้งดังกล่าวเป็นความขัดแย้งระหว่างบุคคล ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในตัวเสมาอีกประการหนึ่งคือ ความขัดแย้งภายในจิตใจ เห็นได้จากการที่เสมามีความโกรธแค้นต่อหัวหมุ่ขันที่ทำการปลุกปล้ำจำเรียง เมื่อเสมาทราบข่าวจึงได้กลับมาช่วยจำเรียงที่ถูกนำมาเป็นทาสที่บ้านหัวหมุ่ขัน หลังจากที่เสมาช่วยจำเรียงได้แล้ว เสมาดูต้องการที่จะทำการปลุกปล้ำดวงแขซึ่งเป็นน้องสาวของหัวหมุ่ขัน แต่ด้วยความเป็นคนที่ดีจึงไม่ทำการปลุกปล้ำดวงแขต่อจนสำเร็จ เพราะการปลุกปล้ำดวงแขเป็นการกระทำไปเพราะความแค้นและเป็นสิ่งที่ไม่ดี เสมาเลยไม่ทำการนั้นต่อ จะเห็นจากคำพูดของเสมาที่บอกกับดวงแขว่า “ที่ทำเช่นนี้ เพื่อให้พี่ชายเจ้ารับรู้ถึงความเจ็บปวดเช่นเดียวกับข้า”

14.1.4 การบรรลุเป้าหมายของตัวละคร (Dramatic Action) เมื่อเสมาทราบเรื่องที่เรไรและจำเรียง ถูกกักขังไว้ ทำให้เป้าหมายของเสมาคือ การกลับมาช่วยเรไร และจำเรียง เสมาสสามารถช่วยให้จำเรียงหนีออกมาได้แต่ไม่สามารถช่วยให้เรไรออกมาได้ เพราะว่าเรไรต้องโทษพ้อของตนเอง เมื่อเสมาไม่สามารถช่วยเรไรให้ออกมาได้ เสมาก็ตัดสินใจกลับไปทำศึกกับพม่าอีกครั้งที่สุพรรณบุรี โดยเป้าหมายอีกอย่างที่เสมาต้องทำให้สำเร็จก็คือ การต่อสู้กับกองทัพพม่าที่ยกทัพมาขัดขวางการลำเลียงเสบียงอาหารและกระสุนดินดำของกองทัพของขุนรามเดชะ ซึ่งผลจากการที่เสมาได้เข้ามาช่วยกองทัพของขุนรามเดชะจนได้รับชัยชนะและสามารถส่งเสบียงอาหารและกระสุนดินดำไปยังกองทัพของพระราชนมูได้ทัน ทำให้ขุนรามเดชะได้ยกโทษให้เสมาและปล่อยตัวเรไรออกมาจากเรือนจำ เมื่อถึงวันที่เหล่าทหารมาอวยพรขุนรามเดชะในพิธีรับขวัญ ขุนรามเดชะจึงได้ให้บำเหน็จความดีแก่เสมาคือ เรไร นั่นเอง

14.1.5 การเปลี่ยนแปลงของตัวละคร (Change) ในตอนต้นเรื่อง ความรู้สึกของเสมานั้นมีความเคารพต่อหัวหมุ่ขันอย่างยิ่ง หลังจากนั้นหนังได้เพิ่มความโกรธแค้นให้กับเสมามากยิ่งขึ้น คือ

การที่หัวหมूंขันจับจำเรียงไปเป็นทาส จะเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของเสมาในด้านของอารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อหัวหมूंขันคั้งนี้ เสมามีความเคารพต่อนายทหารที่มีชั้นยศสูงกว่า เห็นได้จากตอนที่เสมาประลองดาบชนะหัวหมूंขันแล้วลงไปกราบขอโทษด้วยคำพูดที่ว่า “อภัยให้ข้าด้วยนายหมूं” หลังจากที่เหตุการณ์ต่างๆ ได้ผ่านไปความรู้สึกของเสมาต่อหัวหมूंขันก็เปลี่ยนไปจากความเคารพกลายเป็นความแค้นแต่เสมาไม่สามารถทำอะไรหัวหมूंขันได้ จนในตอนท้ายของเรื่องหลังจากที่เสมาได้เลื่อนตำแหน่งเป็นขุนแสนศึกพาย และได้เข้ามาอวยพรขุนรามเดชะทำให้ขุนรามเดชะเรียกให้เสมาและหัวหมूंขันมาจับมือกันเพื่อความสามัคคี ทำให้ความรู้สึกโกรธแค้นของเสมาที่มีต่อหัวหมूंขันได้หายไปกลายเป็นความสามัคคีในที่สุด อาจกล่าวได้ว่าการเปลี่ยนแปลงในตัวของเสมาเป็น การเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้สึก

14.2 องค์ประกอบอื่นๆ ในภาพยนตร์

14.2.1 แก่นความคิด (Theme) แก่นความคิดของภาพยนตร์เรื่อง “ขุนศึก” อาจมาจากประโยคคำพูดของขุนรามเดชะในตอนท้ายเรื่องที่ว่า “ไทยอยู่เป็นไทยได้ก็ด้วยมีแผ่นดินไทย หากไร้แผ่นดินแล้วชัยชนะที่เจ้าจะได้จากการทะเลาะวิวาทต่อสู้กันนั้นจะมีประโยชน์อันใด จำไว้รวมกันเท่านั้น ไทยจึงจะสู้ศัตรูได้” แสดงให้เห็นว่า ความสามัคคีของคนภายในชาตินั้นมีความสำคัญยิ่ง เนื่องจากเหตุการณ์ในภาพยนตร์นั้นเป็นเหตุการณ์ที่ประเทศไทยสูญเสียเอกราชให้กับประเทศพม่าในครั้งแรก ภาพยนตร์จึงเน้นไปที่ความสามัคคีเป็นส่วนใหญ่

14.2.2 มุมมอง (Point of View) มุมมองการเล่าเรื่องของภาพยนตร์เรื่อง “ขุนศึก” เป็นการ ใช้มุมมองการเล่าเรื่องในลักษณะจุดยืนแบบรอบด้าน (The Omniscient Point of view) ผู้ชมสามารถที่จะติดตามเรื่องราวไปพร้อมๆ กับตัวละคร โดยมีขอบเขตการเปิดเผยเรื่องราวในลักษณะที่เป็นแบบให้ผู้ชมรู้มากกว่าตัวละคร (Unrestricted Narration) เช่น หนึ่งบอกให้ผู้ชมรับรู้ที่เกิดการทะเลาะกันระหว่างเสมากับหัวหมूंขันเป็นเพราะหัวหมूंขันมีความอาฆาตแค้นต่อเสมาแต่ตัวละครอื่นไม่สามารถรับรู้ได้ และการเล่าเรื่องอีกวิธีหนึ่งของภาพยนตร์คือ การใช้สีของภาพในการเล่าเรื่อง โดยที่ไม่ต้องมีเสียงของตัวละคร คือ ในฉากที่แสดงถึงการฝึกสอนดาบและการตีดาบเพื่อหาเงินมาใช้หนี้ให้กับหัวหมूंขันของเสมา โดยภาพในฉากนี้เปลี่ยนเป็นโทนสีแดง และไม่มีเสียงของตัวละคร

14.2.3 ฉาก (Setting) ฉากในภาพยนตร์เรื่อง ขุนศึก ส่วนใหญ่นั้นเป็นฉากที่แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตกับการตกอยู่ในภาวะสงครามของประเทศไทยในสมัยนั้นคือ ฉากบ้านของคนไทยจะเห็นได้จากตอนเปิดเรื่องที่หนังให้เห็นถึงชีวิตของชาวบ้าน เช่น การเดินทางโดยใช้เรือ การเดินทางโดยใช้

ช่าง ตลอดจนบ้านที่มุงหลังคาด้วยใบจาก เป็นต้น ส่วนฉากที่ปรากฏในภาพยนตร์ที่สื่อถึงสถานะ สงคราม คือ ฉากบ้านของขุนรามเดชะที่มีการฝึกซ้อมการฟันดาบ ฉากการแสดงฝีมือหลังจากการ เรียนเพลงดาบของทหารรุ่นที่ 16 ต่อหน้าพระที่นั่งของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช และฉากทุ่งหญ้า กลางหุบเขาที่เป็นที่ต่อสู้กันระหว่างกองทัพไทยกับกองทัพพม่า

15. ภาพยนตร์เรื่อง เกาะสวาทหาดสวรรค์ (2512)

ประเภทของภาพยนตร์ เพลง (Musical)

กำกับภาพยนตร์โดย พระเจ้าวรวงศ์เธอ

พระองค์เจ้าอนุสรณ์มงคลการ

บทภาพยนตร์โดย อนุสร

นักแสดงนำ

สมบัติ เมทะนี

อรุญญา นามวงศ์

รุจน์ รณภพ

เมตตา รุ่งรัตน์

สุวิน สว่างรัตน์

เวลาฉาย 154 นาที

ภาพที่ 31 ใเปิดภาพยนตร์เรื่อง เกาะสวาทหาดสวรรค์

15.1 ลักษณะของตัวละครในบทบาทพระเอก

ภาพที่ 32 พระเอกในภาพยนตร์ คือ เสดิมพันธ์ รับบทโดย สมบัติ เมทะนี

15.1.1 บทบาทพระเอกภาพยนตร์ (The Hero Roles) พระเอกในภาพยนตร์ คือ เสดิมพันธ์ ชายหนุ่มผู้รักการท่องเที่ยวยามราตรี ไม่ทำงานหาเลี้ยงชีพ แต่เมื่อถึงเวลาที่ต้องลุกขึ้นมาพิสูจน์ตนเองก็สามารถทำได้ เห็นได้จากในภาพยนตร์ที่ เมื่อเสดิมพันธ์ ต้องทำงานบนเกาะสวาท จะคิดหาวิถีทางเพื่อให้บริษัทของตนเองได้ผลกำไรมากที่สุด แต่สุดท้ายก็ต้องถูกกลั่นแกล้งตลอดเวลา แต่ใน

ตอนท้ายเรื่องแสดงให้เห็นว่า เสดิมพันธ์ได้มีความสุขกับชีวิต อาจกล่าวได้ว่าเสดิมพันธ์นั้นเป็นตัวละครที่เป็นผู้ถูกกระทำ (Passive) และเปลี่ยนเป็นผู้กระทำ (Active) ในตอนท้ายเรื่องในที่สุด โดยภารกิจหลักของพระเอกนั้นเกิดจากการที่ขุนสุพรรณการ โภคกิจ ต้องการที่จะเป็นเจ้าของสวนมะพร้าวบนเกาะสวาทแต่เพียงผู้เดียว ซึ่งในขณะนั้นที่ดินบนเกาะสวาทอีกครั้งหนึ่งเป็นของขุน โภคกิจสุพรรณการ และขุนสุพรรณการ โภคกิจเห็นว่าลูกชายของขุน โภคกิจสุพรรณการเป็นคนที่ไม่ทำงาน จึงมาทำการเจรจาขอซื้อที่ดินกับขุน โภคกิจสุพรรณการ แต่ทางขุน โภคกิจสุพรรณการไม่ขายให้ ซึ่งเศรษฐกิจทั้งสองคนตกลงที่จะให้ลูกชายและลูกสาวของแต่ละคนเข้ามาแข่งขันกันบริหารการค้ำบนเกาะสวาท ความขัดแย้งนี้จึงส่งผลมาเป็นความขัดแย้งระหว่างเสดิมพันธ์กับภภรณ์ที่ต้องมาพบกันและแข่งขันการทำกรค้ำบนเกาะสวาท ซึ่งการดำเนินเรื่องนั้นได้เกิดขึ้นเมื่อพ.ศ. 2512 อันเป็นยุคสมัยที่ภาพยนตร์เรื่องนี้ออกฉาย โดยเหตุการณ์เกือบทั้งหมดเกิดขึ้นที่เกาะสวาท อันเป็นที่ดินของสองมหาเศรษฐีของประเทศไทย ภาพยนตร์ได้อาศัยภาพการตกของดวงอาทิตย์เป็นการบ่งบอกถึงเวลาที่เปลี่ยนไป ทำให้ทราบได้ว่าภาพยนตร์เรื่องนี้มีการดำเนินเรื่องไปตามลำดับของเวลาที่เกิดขึ้นจริง (Chronological) อาจสรุปลักษณะของพระเอกได้คือ พระเอกในภาพยนตร์เรื่องนี้ แสดงให้เห็นว่าการที่คนเราจะทำอะไรอย่างจริงจังแล้วนั้น ก็สามารถที่จะทำได้ ไม่ว่าตนเองจะอยู่ในสถานะใดก็ตาม

15.1.2 ความต้องการของตัวละคร (Dramatic Need) ความต้องการที่ชัดเจนที่สุดของเสดิมพันธ์ คือ ความต้องการในการเอาชนะในการทำธุรกิจการค้ามะพร้าวบนเกาะสวาทต่อคู่แข่งให้ได้ สามารถเห็นได้จากประโยคที่เสดิมพันธ์ ขึ้นเวทีปราศรัยต่อชาวเกาะ เมื่อตนเองเดินทางมาถึงยังเกาะสวาทว่า “ท่านชาวเกาะสวาททั้งหลาย ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้เหยียบย่างมาบนเกาะนี้ด้วยดวงใจปรีดาปราโมทย์ และความตั้งใจอันกล้าแข็งที่จะทำให้เกาะของเราแห่งนี้กลายเป็นเกาะสวรรค์ ด้วยทุนรอนของบริษัทสวนมะพร้าว โภคกิจสุพรรณการของเรา” และความต้องการอีกหนึ่งอย่างของเสดิมพันธ์ คือ ความต้องการที่จะเอาชนะใจของภภรณ์ให้ได้ เห็นได้เมื่อเสดิมพันธ์พบกับภภรณ์ครั้งแรกบนเรือ ก็เกิดความรักและพยายามที่จะหาโอกาสมาเจอกับภภรณ์ให้ได้ในตลอดระยะเวลาที่อยู่บนเกาะสวาทแห่งนี้

15.1.3 ความขัดแย้ง (Conflict) ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นกับเสดิมพันธ์นั้นส่งผลมาจากความขัดแย้งระหว่างขุน โภคกิจสุพรรณการกับขุนสุพรรณการ โภคกิจ ซึ่งอาจแบ่งความขัดแย้งออกได้ดังนี้

- ความขัดแย้งระหว่างบุคคล เป็นความขัดแย้งระหว่างเผด็จพันธ์กับพ่อของตนเองที่จะให้เผด็จพันธ์ไปแข่งขันการทำการค้ามะพร้าวบนเกาะสวาท แต่ทางเผด็จพันธ์ทำการปฏิเสธเพราะอ้างว่าตนเองทำงานไม่เป็น ความขัดแย้งระหว่างเผด็จพันธ์กับตุ่มตัวปลอม เกิดจากการที่นภภรณ์ได้ว่าจ้างให้ผู้หญิงคนหนึ่งที่มีลักษณะตรงกับที่เผด็จพันธ์บรรยายให้ฟังคือ “เต็มเหมือนเกลือ เอาเปรียบ ชีโก่ง ใจคอโหดร้าย ซ้ำยังเสียสติ บ้าๆ บอๆ อ้วนเหมือนตุ่ม” ให้ออกมารับหน้าแทนตนเองในการเจอกับเผด็จพันธ์ และความขัดแย้งระหว่างเผด็จพันธ์กับนภภรณ์ในตอนท้ายเรื่อง เมื่อเผด็จพันธ์ทราบความจริงว่าคนที่ชื่อตุ่มนั้นแท้จริงแล้วเป็นใคร
- ความขัดแย้งภายในจิตใจ เกิดขึ้นเมื่อเผด็จพันธ์รู้ความจริงว่านภภรณ์หลอกตนเองมาโดยตลอด ส่งผลให้เผด็จพันธ์โกรธนภภรณ์อย่างมาก เพราะความรู้สึกที่แท้จริงของเผด็จพันธ์ที่รักนภภรณ์มาตั้งแต่ต้นเรื่อง ทำให้เผด็จพันธ์สับสนภายในจิตใจตนเอง
- ความขัดแย้งกับพลังภายนอก เป็นความขัดแย้งระหว่างเผด็จพันธ์กับเพลิงไหม้ของโรงเรียน ทำให้เผด็จพันธ์ต้องต่อสู้กับความร้อนและอันตรายของเพลิงไหม้ในการเข้าไปช่วยเด็กนักเรียนกับนภภรณ์ที่ติดอยู่ในโรงเรียน

15.1.4 การบรรลุเป้าหมายของตัวละคร (Dramatic Action) จากความต้องการในการเอาชนะในการแข่งขันการค้ามะพร้าวของเผด็จพันธ์ ทำให้เผด็จพันธ์มีความตั้งใจอย่างมาก แต่เมื่อทราบความจริงว่านภภรณ์ หลอกตนเองมาโดยตลอดทำให้เผด็จพันธ์ยอมรับว่าตนเองพ่ายแพ้ในการแข่งขันครั้งนี้ คำพูดของเผด็จพันธ์ว่า “การแข่งขันในยกที่ 1 ผมยอมรับว่าผมพ่ายแพ้เพราะคุณใช้กลโกงทำให้ผมไขว้เขว” ส่วนเป้าหมายในการพิชิตใจของนภภรณ์นั้น เผด็จพันธ์ได้สำเร็จตามที่ตั้งไว้เพราะในตอนท้ายของเรื่อง ทั้ง 2 คนได้เข้าพิธีแต่งงานกัน อาจกล่าวได้ว่าเผด็จพันธ์ได้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้เพียงอย่างเดียว คือ การพิชิตใจของนภภรณ์

15.1.5 การเปลี่ยนแปลงของตัวละคร (Change) ในตอนต้นเรื่องนั้นจะเห็นได้ว่า เผด็จพันธ์เป็นผู้ชายที่มีนิสัยเสเพล ไม่ชอบการทำงาน แต่เมื่อเผด็จพันธ์ ต้องออกไปทำงานอย่างจริงจัง ประกอบกับการถูกคนรอบข้างดูถูกเหยียดหยาม ทำให้เผด็จพันธ์กลับกลายเป็นคนที่จริงจังกับการทำงาน เพื่อต้องการเอาชนะนภภรณ์และเพื่อพิสูจน์ตนเองให้ทุกคนได้รับรู้ และในอีกหลายเหตุการณ์ที่ทำให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในตัวเผด็จพันธ์ เช่น จากผู้ชายที่มีทิ่ทำไม่สู้คนแต่เมื่อต้องมาเจอกับกลุ่มนักร้อง เผด็จพันธ์กลายเป็นคนที่สู้คนจนสามารถเอาชนะกลุ่มนักร้องได้

15.2 องค์ประกอบอื่นๆ ในภาพยนตร์

15.2.1 แก่นความคิด (Theme) แก่นความคิดของภาพยนตร์เรื่องนี้เกี่ยวข้องกับตัวละครหลักอย่าง เผลิมพันซ์ เป็นการบอกถึงชีวิตของผู้ชายคนหนึ่งที่กำลังดำเนินชีวิตไปในทางที่ไม่ถูกต้อง ถึงแม้ว่าทางครอบครัวจะมีฐานะร่ำรวย แต่เมื่อต้องมาเจอกับการถูกเหยียดหยามต่างๆ จากผู้คนรอบข้าง ทำให้ผู้ชายคนนี้ต้องปรับเปลี่ยนตนเองเพื่อพิสูจน์ให้ทุกคนเห็นถึงความสามารถที่มีอยู่ในตัวในเรื่องการทำธุรกิจกับบริษัทคู่แข่ง

15.2.2 มุมมอง (Point of View) มุมมองในการเล่าเรื่องในภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นการใช้มุมมองการเล่าเรื่องในลักษณะจุดยืนแบบรอบด้าน (The Omniscient Point of view) เพื่อแสดงให้เห็นถึงการดำเนินชีวิต ลักษณะนิสัย ความต้องการและความตั้งใจของเผลิมพันซ์เป็นหลัก และมีการใช้ภาพในความคิดของเผลิมพันซ์ในช่วงหลังจากที่เผลิมพันซ์พบกับภรรยา โดยเป็นภาพภายในความคิดของเผลิมพันซ์ที่ต้องการแต่งงานและเดินร่ำกับภรรยา และเนื่องจากภาพยนตร์เรื่องเกาะสวาทหาดสวรรค์ เป็นภาพยนตร์เพลง เพราะฉะนั้นจะมีการใช้เพลงเป็นมุมมองในการบอกถึงความต้องการของตัวละคร อารมณ์และความรู้สึกของตัวละครอีกด้วย

15.2.3 ฉาก (Setting) ฉากในภาพยนตร์จะเกี่ยวกับการเผชิญหน้ากันระหว่างบุคคล 2 ฝ่ายที่มีความขัดแย้งกันตลอดทั้งเรื่อง คือ ฉากภายในบริษัท โภคกิจสุพรรณการ ที่ขุนสุพรรณการ โภคกิจเข้ามาเจรจากับขุน โภคกิจสุพรรณการจนทำให้ทั้งสองคนเกิดการทะเลาะกันขึ้น ฉากภายในบ้านของเผลิมพันซ์เป็นการเจอกันของเผลิมพันซ์กับขุน โภคกิจสุพรรณการ ซึ่งขุน โภคกิจสุพรรณการจะให้เผลิมพันซ์ออกไปทำงานยังสวนมะพร้าวบนเกาะสวาท แต่ทางเผลิมพันซ์ทำการปฏิเสธ ฉากบนเรือที่กำลังเดินทางมายังเกาะสวาทเป็นการเผชิญหน้ากันเป็นครั้งแรกของเผลิมพันซ์กับภรรยา และฉากสุดท้ายคือฉากเกาะสวาท เป็นฉากที่แสดงถึงความขัดแย้งระหว่างเผลิมพันซ์กับภรรยาอย่างเห็นได้ชัด

16. ภาพยนตร์เรื่อง มนต์รักชาวไร่ (2514)

ประเภทของภาพยนตร์ เพลง (Musical)
กำกับภาพยนตร์โดย ประทีป โกมลภิส
นักแสดงนำ

สมบัติ เมทะนี
อรุณญา นามวงศ์
รุจน์ รณภพ
สายัณห์ จันทรวินบูลย์
ดวงดาว จารุจินดา
พัลลภ พรพิชญ
ประจวบ ฤกษ์ยามดี
สุวิน สว่างรัตน์

เวลาฉาย 110 นาที

ภาพที่ 33 ใบปิดภาพยนตร์เรื่อง มนต์รักชาวไร่

16.1 ลักษณะตัวละครในบทบาทพระเอก

ภาพที่ 34 พระเอกในภาพยนตร์คือ นายเสก รับบทโดย สมบัติ เมทะนี

16.1.1 บทบาทพระเอกในภาพยนตร์ (The Hero Roles) เรื่องนี้แสดงถึงความเป็นผู้นำในกลุ่มของเพื่อน ยามที่เพื่อนตนเองได้รับความเดือดร้อน และยังเป็นคนกลางในการเชื่อมความสัมพันธ์อันดีให้เกิดกับเพื่อนของตนเองกับคนที่เพื่อนรัก ซึ่งลักษณะตัวละครของพระเอกนั้น

อาจกล่าวได้ตั้งนี้ นายเสก เป็นกลุ่มตัวละครที่เข้ามาทำการสานความสัมพันธ์กับผู้หญิงในหมู่บ้านที่ตนเองเข้ามาทำงาน และถูกต่อต้านจากกลุ่มบุคคลต่างๆ จัดได้ว่าตัวละครอย่างนายเสกนั้น เป็นตัวละครฝ่ายกระทำ (Active) และฝ่ายถูกกระทำ (Passive) ควบคู่กันไปตามสถานการณ์ในภาพยนตร์ โดยเรื่องราวทั้งหมดนั้นเกิดจากการมาทำงานของกลุ่มนายเสก ที่เวลาว่างจากการทำงาน กลุ่มของนายเสกจะหาโอกาสในการมาพบกับผู้หญิงของแต่ละคนที่ตนหลงรักอยู่ ซึ่งการกระทำของกลุ่มนายเสกครั้งนี้ได้สร้างความไม่พอใจให้แก่กลุ่มของผู้ชายในหมู่บ้าน อันประกอบด้วย มานพผู้เป็นพ่อของนุช กลุ่มของ 3 พี่น้อง นายโอม นายออมและนายอ่อง กลุ่มของกำนัน โชนและกลุ่มของลุงเด่น การที่กลุ่มบุคคลดังกล่าวเข้ามาต่อต้านกลุ่มของนายเสกก็เพราะว่า ต้องการที่จะมีผู้หญิงไว้เพื่อที่ตนเองจะได้ครอบครองแต่เพียงผู้เดียว ซึ่งเหตุการณ์ทั้งหมดในภาพยนตร์ได้เกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2514 อันเป็นช่วงเวลาภาพยนตร์เรื่องนี้ออกฉาย โดยเนื้อเรื่องในภาพยนตร์มีการดำเนินเรื่องไปตามลำดับของเวลาที่เกิดขึ้นจริง (Chronological) จะเห็นได้ กล่าวคือ เรื่องราวเริ่มต้นที่การเข้ามาทำงานของเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ จากนั้นได้มีความสัมพันธ์กับบรรดาผู้หญิงในท้องที่ จนกระทั่งเกิดเหตุการณ์กระทบกระทั่งกันกับกลุ่มของนักเลงเจ้าถิ่น จนเหตุการณ์ได้คลี่คลายลง ในส่วนของพื้นที่นั้น เรื่องราวในภาพยนตร์ได้เกิดขึ้นในแถบจังหวัดทางภาคเหนือของประเทศไทย สังเกตได้จากการทำอาชีพของกลุ่มนายเสกที่เป็นเจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้ที่ต้องเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่นี้

16.1.2 ความต้องการของตัวละคร (Dramatic Need) ในช่วงต้นเรื่องเสกมีความต้องการที่จะทำงานให้ดีที่สุด แต่เมื่อเสกได้มาพบกับพงค์และวิซึ่งทั้งสองคนนี้เป็นคนชักชวนให้เสกลงมาที่หมู่บ้าน เพราะว่ามีสาวสวยอยู่ ทำให้เสกลงมาเที่ยวในหมู่บ้าน เสกจึงได้มาพบกับนุชโดยบังเอิญจากการที่เสกเข้าไปช่วยนุชถือของ จากนั้นเสกจึงเกิดความรักกับนุชขึ้น ทำให้เสกต้องการที่จะพิชิตใจนุชให้ได้ และความต้องการอีกประการหนึ่งคือ เสกต้องการให้เพื่อนๆ ได้มีความสุขกับคนรักของแต่ละคน

16.1.3 ความขัดแย้ง (Conflict) ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในตัวของเสก เกิดจากการที่มีการต่อต้านการเข้ามาในหมู่บ้านของเสกโดยกลุ่มบุคคลต่างๆ ซึ่งอาจแบ่งความขัดแย้งได้ดังนี้

- ความขัดแย้งระหว่างบุคคล เกิดจากกลุ่มของนายโอม ออม อ่อง เข้ามาข่มขู่เสกว่าห้ามมาอยู่กับนุช นอกจากนี้ยังมีกลุ่มของกำนัน โชนที่มีความขัดแย้งกับเสก เพราะกลุ่มของเสกได้เข้ามาทำความสนิทสนมกับผู้หญิงในหมู่บ้านทำให้กลุ่มของกำนัน โชนเกิดความไม่พอใจ

- ความขัดแย้งภายในจิตใจ เกิดขึ้นในขณะที่เสกเข้ามาหาหนูที่บ้าน แล้วไม่ทราบว่าคนที่คนกำลังคุยเล่นอยู่นั้นเป็นพ่อของหนู จนเมื่อหนูได้ออกมาพบกับเสกแล้วมานพทำการเปิดเผยตัวเองว่าเป็นพ่อของหนู ทำให้เสกเกิดความสับสนทำอะไรไม่ถูกจึงต้องขอลา กลับออกมาก่อน

16.1.4 การบรรลุเป้าหมายของตัวละคร (Dramatic Action) จากความต้องการที่จะพิชิตใจของหนู ทำให้เสกหาโอกาสในการมาเจอหนู โดยการที่มาเจอกับหนูนั้นเป็นรูปแบบหลายๆ ซ่อนๆ จนเมื่อกลุ่มของนายโอม ออม อ่อง และกลุ่มของกำนัน โชนทำการจับตัวกลุ่มของนายเสกไว้ หลังจากนั้นทำให้นายเสกได้มีเรื่องกับกลุ่มดังกล่าว จนเมื่อนายโงได้เข้ามาห้ามและเจรจากับทั้งสองฝ่าย จึงส่งผลทุกฝ่ายเกิดความเข้าใจกันและเสกได้สมหวังในความรักกับหนูอย่างเปิดเผย

16.1.5 การเปลี่ยนแปลงของตัวละคร (Change) จะเห็นการเปลี่ยนแปลงในตัวของเสกได้เมื่อ กลุ่มเพื่อนของเสกได้รับความเดือดร้อน จากเพื่อนร่วมงานได้กลายเป็นที่ปรึกษาและคอยให้ความช่วยเหลือเพื่อนร่วมงาน จะเห็นได้จากเหตุการณ์ที่พนมทราบว่าพงศ์นั้นได้เข้ามายุ่งกับเดือนที่ตนเองกำลังสานความสัมพันธ์ด้วย แต่ทางพนมได้มาขอร้องให้เสกช่วยเป็นคนกลางในการเจรจาระหว่างตนเองกับเดือน เสกจึงได้ทำการเจรจากับเดือนจนพนมนั้นได้สมหวังในความรักกับเดือน และการเปลี่ยนแปลงในตัวของเสกอีกประการหนึ่ง คือ จากคนทำงานธรรมดาคนหนึ่งได้เปลี่ยนเป็นผู้นำภายในกลุ่มทันทีที่เกิดเรื่องเดือดร้อนเข้ามา หรืออาจกล่าวได้ว่า การเปลี่ยนแปลงในตัวของเสกเป็นการเปลี่ยนแปลงเพื่อทำให้คนอื่นมีความสุข

16.2 องค์ประกอบอื่นๆ ในภาพยนตร์

16.2.1 แก่นความคิด (Theme) ของภาพยนตร์เรื่องนี้ คือ การบอกถึงการได้มาซึ่งความรักในรูปแบบต่างๆ กัน หรือความรักของแต่ละคนนั้นมีอุปสรรคที่ไม่เหมือนกัน และมีอีกสิ่งหนึ่งที่หนังต้องการจะบอกว่า ในกลุ่มของเพื่อนไม่ควรจะมาแตกความสามัคคีกันเพราะผู้หญิง ดังคำพูดของพงศ์ในขณะที่กำลังมีเรื่องกับพนมว่า “การแตกแยกกัน คือ การทำลาย สามัคคีกันเข้าไว้ ประเสริฐที่สุด”

16.2.2 มุมมอง (Point of View) หนังเรื่องนี้แสดงให้เห็นถึงวิธีการที่จะได้มาซึ่งความรักของหนุ่มสาวแต่ละคู่ และอุปสรรคที่ต้องพบเจอต่างๆ นานา ซึ่งผู้ชมสามารถรับรู้ได้โดยไม่จำกัดสถานที่และเวลา อันจัดเป็นมุมมองการเล่าเรื่องในลักษณะจุดยืนแบบรอบด้าน (The Omniscient

Point of view) นอกจากนี้ภาพยนตร์ได้มีการใช้เพลงเป็นตัวเล่าเรื่องถึง 13 เพลงด้วยกัน โดยเพลงที่ใช้ใช้นั้นจะเป็นตัวบอกถึงความรู้สึกของตัวละครต่างๆ เช่น นายเบียร์ร้องเพลงในเชิงสารภาพรักกับขวัญใจ พนมใช้เพลงในการร้องเตือน ส่วนเดือนนั้นใช้เพลงในการเย้ายพนม เป็นต้น ซึ่งการใช้เพลงเป็นตัวเล่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกของตัวละครนั้น ทำให้ภาพยนตร์มีความน่าติดตามยิ่งขึ้น และยังสามารถสร้างความไพเราะให้แก่ผู้ชมอีกด้วย

16.2.3 ฉาก (Setting) ฉากในภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นฉากที่บ่งบอกถึงอาชีพและวิถีการดำเนินชีวิตของตัวละครได้เป็นอย่างดี กล่าวคือ ในช่วงเปิดเรื่องหนังได้ให้เห็นบรรยากาศของไร่ผักที่โอบล้อมไปด้วยภูเขาและภาพการทำไร่ทำสวนของคนในพื้นที่นั้น ส่วนฉากที่ทำงานของนายเสกนั้นจะเห็นท่อนไม้วางเรียงรายอยู่ เป็นการบอกถึงอาชีพของนายเสกได้เป็นอย่างดีว่าทำอาชีพเป็นเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ และฉากภายในสวนที่ตัวละครต่างๆ ต้องมาพบเจอกัน เป็นต้น ฉากดังกล่าวเหล่านี้ไม่เพียงบอกถึงอาชีพและวิถีการดำเนินชีวิตของตัวละครเท่านั้นยังเป็นฉากที่ตัวละครต่างๆ เกิดความขัดแย้งกันขึ้น และส่งผลให้เนื้อเรื่องในภาพยนตร์สามารถดำเนินไปได้

17. ภาพยนตร์เรื่อง เพลงรักบ้านนา (2520)

ประเภทของภาพยนตร์ เพลง (Musical)
กำกับภาพยนตร์โดย ม.จ.ทิพยฉัตร ฉัตรชัย
นักแสดงนำ

สมบัติ เมทะนี

มธุรส รัตนา

ไพรวลัย ลูกเพชร

บัญชี วิบูลย์นันท์

อัญชลี ชัยศิริ

ดาวเรือง แสงทอง

สมจินต์ ธรรมทัต

สุมิตร สัจจเทพ

เวลาฉาย 110 นาที

ภาพที่ 35 ใบปิดภาพยนตร์เรื่อง เพลงรักบ้านนา

17.1 ลักษณะตัวละครในบทบาทพระเอก

ภาพที่ 36 พระเอกในภาพยนตร์คือ นายทวน รับบทโดย สมบัติ เมทะนี

17.1.1 บทบาทพระเอกในภาพยนตร์ (The Hero Roles) ในภาพยนตร์เรื่องนี้ บทบาทพระเอกสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าของชาวนาที่มีต่อประเทศไทย เพราะถ้าเมื่อชาดชาวนาแล้วประเทศจะไม่มีข้าวในการให้คนไทยได้บริโภค และยังกล่าวถึงการที่ข้าวเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญของประเทศไทยอีกด้วย โดยลักษณะของนายทวนนั้นน่าจะกล่าวได้ดังนี้คือ นายทวนเป็นผู้ซึ่งมีภารกิจใน

การต่อต้านการถูกรีดไถจากบุญช่วย และยังเป็นผู้ที่ทำให้ชาวบ้านเกิดความสามัคคีกันในห้องฉันทน์ หรืออาจกล่าวได้ว่าตัวละครอย่าง นายทวน นั้นเป็นตัวละครฝ่ายถูกกระทำ (Passive) ในตอนต้นเรื่อง เพราะเหตุที่ทำให้นายทวนต้องรวบรวมชาวบ้านมาต่อต้านในสิ่งที่ไม่ดีได้เกิดมาจากนายบุญช่วย และเปลี่ยนเป็นตัวละครฝ่ายกระทำ (Active) ในตอนท้ายของเรื่อง ซึ่งที่มาของภารกิจของนายทวนนั้นเกิดจากทางราชการได้มีแผนงานที่จะทำการตัดถนนผ่านที่ดินที่ชาวบ้านเอาไว้ทำนาเพื่อการชลประทาน เป็นเหตุให้ที่ดินในละแวกนั้นจะมีราคาที่สูงขึ้น บุญช่วยจึงมีความต้องการที่จะกว้านซื้อที่ดินของชาวบ้านเหล่านั้นมายึดไว้เพื่อจะทำการขายต่อออกไปในราคาที่สูง ทำให้เกิดความไม่พอใจต่อชาวบ้านทั้งหลายรวมทั้งนายทวนด้วย และความขัดแย้งอีกประการนั้นเกิดขึ้นจากชิงชัย ผู้ซึ่งเป็นลูกของบุญช่วยได้ออกมาทำการข่มเหงชาวบ้านในเรื่องต่างๆ ทำให้ชาวบ้านเดือดร้อนตามๆ กัน ส่วนทางด้านจำสั้งที่เป็นตำรวจในห้องฉันทน์นั้นไม่สามารถทำการจับกุมได้ เพราะว่าตนเองมีความสนิทสนมส่วนตัวกับชิงชัย ทำให้ชาวบ้านต้องหันมาปกครองกันเองโดยมีผู้ใหญ่บ้านคอยสอดส่องดูแลชาวบ้านอย่างใกล้ชิด ในส่วนของเหตุการณ์นั้นได้เกิดขึ้นที่ในพื้นที่ต่างจังหวัดแถบภาคกลางของประเทศไทย อันเป็นพื้นที่ที่มีการทำนามากที่สุด สังเกตได้ว่าเมื่อมองไปทางไหนจะเห็นท้องนาที่มีสีเขียวข่มของต้นข้าวที่อยู่ในนา จนมีคำที่ใช้เรียกภาคกลางของประเทศไทยว่า “อู่ข้าวอู่น้ำของเอเชีย” ซึ่งจากพื้นที่นี้ทำให้สามารถรับรู้วิถีชีวิตของตัวละครได้เป็นอย่างดีอีกด้วย โดยเหตุการณ์ได้เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2520 อันเป็นยุคสมัยที่ภาพยนตร์เรื่องนี้ออกฉายและเหตุการณ์ในภาพยนตร์เรื่องนี้แสดงให้เห็นการดำเนินชีวิตของชาวบ้านตั้งแต่แรกเริ่ม จนมีความขัดแย้งเข้ามาและมีผู้ที่ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น กล่าวได้ว่าภาพยนตร์เรื่องนี้มีการดำเนินเรื่องไปตามลำดับของเวลาที่เกิดขึ้นจริง (Chronological)

17.1.2 ความต้องการของตัวละคร (Dramatic Need) ความต้องการที่ชัดเจนที่สุดของนายทวน คือ ความต้องการที่จะแต่งงานกับศรีไพร และไม่ยากที่จะให้ใครมาอยู่กับศรีไพร เห็นได้ชัดจากคำพูดของนายทวน ในช่วงต้นเรื่องที่นายทวนบอกกับนายเมินว่า “ที่นี่ไม่มีการทำร้ายใครทั้งนั้น ถ้าเอ็งไม่ได้เข้าไปยุ่งกับศรีไพรลูกตาพร” และหนังได้เพิ่มความต้องการให้กับนายทวนอีกประการหนึ่ง จากเหตุการณ์ที่บุญช่วยเข้ามาเจรจากับนายทวนเพื่อที่จะขอซื้อที่นามาทำการเก็งกำไร แต่นายทวนไม่ยอมขายที่นาให้พร้อมกับบอกบุญช่วยไปด้วยว่า “ฉันจะไม่ขายนาให้เด็ดขาดพร้อมจะชักชวนชาวบ้านให้ออกมาต่อต้านการบีบบังคับของนายบุญช่วย” เพราะฉะนั้นนายทวนมีความต้องการ 2 ประการด้วยกันคือ ความต้องการส่วนตัวและความต้องการเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

17.1.3 ความขัดแย้ง (Conflict) ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในตัวของนายทวนนั้นเป็นผลมาจากความเข้าใจผิดและการต้องการกู้บ้านซื้อที่ดินของบุญช่วย ซึ่งอาจแบ่งความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้ดังนี้

- ความขัดแย้งระหว่างบุคคล เกิดขึ้นระหว่างนายทวนกับบุญช่วย โดยเมื่อบุญช่วยมาติดต่อขอซื้อที่ดินซึ่งเป็นที่ดินของนายทวนแล้วนั้น แต่นายทวนไม่ยอมจึงเกิดมีปากเสียงกันเล็กน้อยพร้อมกันนั้นนายทวนได้ประกาศกับบุญช่วยอย่างเต็มที่ว่าจะชักชวนชานาให้ออกมาต่อต้านการกระทำของบุญช่วย และความขัดแย้งระหว่างนายทวนกับสัจจา เกิดขึ้นเพราะเป็นความเข้าใจผิดที่นายทวนคิดว่าสัจจานั้นจะมาแย่งศรีไพรไปจากตนเอง ทำให้นายทวนโกรธสัจจาอย่างมาก
- ความขัดแย้งภายในจิตใจ เกิดจากเมื่อนายทวนรู้แผนการของเมินกับศรีแพรที่ได้ร่วมกันคิดให้ศรีไพรต้องห้องกับนายทวนที่จะมาบอกกับตาพร เพื่อให้ตนเองได้แต่งงานกับศรีไพร นายทวนคิดว่าแผนการนี้ไม่เหมาะสมเพราะจะเกิดความเสียหายต่อศรีไพร ทั้งๆ ที่ตนเองนั้นต้องการที่จะแต่งงานกับศรีไพรอยู่แล้ว แต่ไม่มีหนทางไหนที่จะทำให้ตาพรยอมยกศรีไพรให้กับตนเองเลย จนสุดท้ายนายทวนจึงได้ทำตามแผนการนี้เพื่อให้ตนเองสมหวังในความรัก และความขัดแย้งภายในจิตใจที่เกิดขึ้นต่อนายทวนอีกประการ คือ เมื่อตาพรทราบเรื่องแล้ว ทำให้ตาพรมาทำทนายให้นายทวนสู้กับตนเอง แต่นายทวนไม่กล้าที่จะทำร้ายตาพร เพราะตาพรนั้นเป็นผู้ใหญ่ที่นายทวนมีความเคารพนับถือและในอนาคตตาพร จะเป็นพ่อตาของนายทวนอีกด้วย

17.1.4 การบรรลุเป้าหมายของตัวละคร (Dramatic Action) จากความต้องการที่จะแต่งงานกับศรีไพร นายทวนได้ยอมทำตามแผนการของนายเมินกับศรีแพร ทำให้ตาพรได้ยอมยกศรีไพรให้กับนายทวน แต่กว่าจะที่นายทวนจะทำให้ตาพรยอมยกศรีไพรให้กับตนเองนั้น นายทวนได้ทำในสิ่งที่ขัดแย้งกับตนเองอย่างมาก คือ การที่ต้องมีเรื่องกับตาพรซึ่งตาพรเป็นฝ่ายทำทนายนายทวนเอง นับว่าเป็นการบรรลุเป้าหมายของนายทวนในประการแรก ส่วนเป้าหมายประการที่สองคือ การรวบรวมชาวบ้านขึ้นมาต่อต้านกับบุญช่วย นับว่านายทวนบรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้ แต่ไม่ได้เป็นการแสดงพลังของชาวบ้านในการต่อต้านบุญช่วย แต่เป็นเพราะพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงพระราชทานที่ดินเพื่อให้ชาวนามีกรรมสิทธิ์ในที่ดินเหล่านั้น ทำให้บุญช่วยเกิดความละอายใจและยอมกลับตัวเป็นคนดี เลิกอาชีพการรีดไถชาวบ้านและจะคืนที่ดินทั้งหมดให้กับชาวนาทุกคนที่ตนเองได้ทำการยึดมาตั้งแต่แรก

17.1.5 การเปลี่ยนแปลงของตัวละคร (Change) เดิมทีนั้นนายทวนเป็นชวานาธรรมดาๆ คนหนึ่ง แต่เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ต้องลุกขึ้นมาต่อสู้กับสิ่งที่ไม่ชอบธรรมแล้ว จากชวานากลับกลายเป็นผู้นำชุมชนที่ลุกขึ้นมาเพื่อต่อต้านกับความทุจริตที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นของตนเอง และจากความต้องการที่จะอยู่อย่างสงบสุข เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ทำให้ชาวบ้านเดือดร้อน จะเห็นว่านายทวนนั้นได้เป็นนักรู้ที่ออกมาเพื่อปกป้องความปลอดภัยของคนในชุมชน จะเห็นจากเหตุการณ์ในช่วงที่ชิงชัยมารังแกศรีไพร และในขณะที่ชิงชัยกำลังหาเรื่องกับศรีไพรอยู่นั้น นายทวนได้เข้ามาต่อสู้กับนายชิงชัยจนจำสิ่งได้เข้ามาห้ามเอาไว้ได้ ทำให้ทั้งสองคนหยุดการปะทะกัน อาจกล่าวได้ว่าการเปลี่ยนแปลงของนายทวนนั้น เป็นการเปลี่ยนแปลงเพื่อรักษาความสงบสุขบ้านเกิดของตนเองเอาไว้

17.2 องค์ประกอบอื่นๆ ในภาพยนตร์

17.2.1 แก่นความคิด (Theme) อาจกล่าวได้ว่าแก่นความคิดของภาพยนตร์เรื่องนี้อยู่ที่คำพูดของตาดพรที่บอกกับบุญช่วยว่า “ชวานาถ้าขายนาแล้วจะทำอะไรกิน ตราบใดที่ข้าวยังเป็นสินค้าออกที่สำคัญของชาติไทย ชวานาไม่มีวันอดตาย” เป็นการแสดงให้เห็นถึงว่า ภาพยนตร์เรื่องนี้ให้ความสำคัญของอาชีพหลักของคนไทยคือ การทำนา อันเป็นอาชีพที่เป็นกระดูกสันหลังของชาติไทยและข้าวยังเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญของประเทศไทยอีกด้วย

17.2.2 มุมมอง (Point of View) ในภาพยนตร์จะเห็นถึงวิธีการดำเนินชีวิตของชวานาในต่างจังหวัด ในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการทำนา การค้าขาย การปลูกข้าว ตลอดจนอาชีพต่างๆ ของคนในต่างจังหวัด ทำให้สามารถรับรู้เรื่องราวในภาพยนตร์ได้โดยไม่จำกัดสถานที่และเวลาจัดเป็นมุมมองการเล่าเรื่องในลักษณะจุดยืนแบบรอบด้าน (The Omniscient Point of view) และเนื่องจากภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นภาพยนตร์เพลง จึงมีการใช้เพลงเป็นตัวเล่าเรื่องเพื่อให้เกิดความน่าติดตามในภาพยนตร์อีกด้วย ดังเช่น เมื่อนายทวนทราบความจริงว่าสัจจานั้นเป็นลูกพี่ลูกน้องกับศรีไพร ทำให้ศรีไพรเกิดอาการไม่พอใจต่อนายทวน ศรีไพรจึงได้ระบายความรู้สึกตนเองต่อนายทวนด้วยเสียงเพลงออกมา

17.2.3 ฉาก (Setting) โดยภาพรวมแล้วฉากในภาพยนตร์จะเป็นฉากที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของตัวละคร คือ ฉากที่แสดงให้เห็นถึงกิจวัตรประจำวันและอาชีพหลักของตัวละคร ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 ฉาก คือ ฉากบ้านหลังคามุงใบจาก ฉากท้องนา และฉากภายในตลาดย่านท้องที่นั้น

4.3 สรุปลักษณะตัวละครในบทบาทพระเอกของ สมบัติ เมทะนี

จากภาพยนตร์ทั้ง 17 เรื่องที่นำมาศึกษานั้น จะเห็นได้ว่าพระเอกนั้นเป็นตัวละครที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินเรื่อง กล่าวคือ เนื้อเรื่องทั้งหมดจะขึ้นอยู่กับการดำเนินชีวิตของพระเอก หรือพระเอกนั้นจะมีส่วนเกี่ยวข้องด้วยทั้งหมด ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปภาพรวมของลักษณะตัวละครในบทบาทพระเอกได้ดังนี้

1. บทบาทพระเอกในภาพยนตร์ (The Hero Roles)

บทบาทพระเอกในภาพยนตร์ทั้ง 17 เรื่องนั้นจะเป็นการสะท้อนภาพของของคุณธรรม จริยธรรม ในด้านความคิดต่างๆ ของพระเอก เช่น เป็นผู้ชายที่บูชาความรัก ตระหนักถึงหน้าที่การทำงานมากกว่าเรื่องส่วนตัว ความรักชาติ ความเสียสละ การกลับตัวกลับใจเป็นคนดี เป็นต้น ซึ่งลักษณะของพระเอกนั้นจะสามารถแบ่งได้ใน 2 ลักษณะด้วยกันคือ ลักษณะที่ 1 เป็นรูปแบบที่ว่าเป็นพระเอกที่มาคนเดียว ส่วนลักษณะที่ 2 เป็นแบบที่มาในกลุ่มของพระเอก (Plural-Protagonist) โดยกลุ่มของพระเอกนั้นจะมีเป้าหมายหรือภารกิจอย่างเดียวกัน แต่ในบรรดาสมาชิกของกลุ่มนั้น พระเอกที่รับบทโดยสมบัติ เมทะนี จะเป็นตัวละครที่มีความสำคัญที่สุด และเป็นผู้นำของกลุ่มในการออกปฏิบัติการกิจนั้น โดยพระเอกจะมีลักษณะของตัวละครที่เป็นผู้กระทำ (Active) และผู้ถูกกระทำ (Passive) ตามสถานการณ์ในภาพยนตร์

บทบาทพระเอกในภาพยนตร์มีลักษณะการดำเนินเรื่อง ดังนี้ ในช่วงต้นเรื่องผู้ชมภาพยนตร์จะรับรู้ได้ว่าพระเอกนั้นเป็นตัวละครที่เป็นบุคคลธรรมดาโดยพระเอกจะมีเป้าหมายบางสิ่งบางอย่างในชีวิตและมีการดำเนินชีวิตอย่างปกติเพื่อที่ความต้องการจะปฏิบัติการกิจนั้นให้สำเร็จตามความต้องการของตนเอง แต่ในความเป็นบุคคลธรรมดาของพระเอกนั้น พระเอกในแอบแฝงพลังและอำนาจไว้ภายในเบื้องลึกของตนเอง จนเมื่อพระเอกต้องพบกับอุปสรรค ความขัดแย้งหรือผู้ร้ายในช่วงกลางเรื่อง ส่งผลให้พลังที่อยู่ในตัวพระเอกนั้นถูกรอบงำโดยผู้ร้ายหรืออุปสรรคต่างๆ อันเกิดจากเหตุการณ์ ที่คนในครอบครัวของพระเอกถูกทำร้ายหรือเสียชีวิต พระเอกได้ตกอยู่ในภาวะที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ เป็นต้น ทำให้การดำเนินชีวิตหรือเป้าหมายหลักของพระเอกไม่สามารถที่จะบรรลุได้โดยง่าย ซึ่งพระเอกจะต้องตกเป็นฝ่ายที่เสียเปรียบต่อสิ่งต่างๆ รอบตัว ดังนั้นจะเห็นจุดตกต่ำที่สุดในชีวิตหรือจุดวิกฤตของพระเอกได้ในช่วงนี้ จนเมื่อพระเอกมีความคิดที่ว่าจะต้องต่อสู้และฝ่าฟันกับสิ่งเลวร้ายเหล่านั้นออกมาให้ได้ซึ่งอาจจะเกิดจากการที่พระเอกได้รับแรงบันดาลใจจากคำพูดของคนที่คุณเองรัก การสำนึกผิดกลับตัวกลับใจหรือพระเอกได้มีการคิดแผนการที่จะทำ

ให้ตนเองสามารถมีชีวิตรอดจากเหตุการณ์วิกฤตนั้น หลังจากนั้นพระเอกจะเริ่มปลดปล่อยพลังที่มีอยู่ในตัวเองออกมาเพื่อทำการคลี่คลายสถานการณ์ ความขัดแย้งต่างๆ ที่ตนเองประสบอยู่เพื่อให้ตัวเองสามารถมีชีวิตรอดอยู่ได้และในบางครั้งเป็นการทำเพื่อพลิกวิกฤตให้เป็นโอกาสในการเอาชนะอุปสรรคต่างๆ เหล่านั้น จนในตอนท้ายของเรื่องพระเอกจะแสดงพลังและอำนาจที่แอบแฝงอยู่ในตัวออกมาจนหมด ทำให้พระเอกสามารถผ่านพ้นอุปสรรคและความขัดแย้งต่างๆ มาได้ ในขณะเดียวกันก็ยังทำให้เป้าหมายบางสิ่งบางอย่างในชีวิตของพระเอกนั้นได้บรรลุตามความต้องการของพระเอกไปด้วย ซึ่งหากนำแนวคิดเรื่องวีรบุรุษมาแบ่งตามขั้นตอนการดำเนินชีวิตของพระเอกในภาพยนตร์แต่ละเรื่องแล้ว อาจสรุปโดยภาพรวมได้ดังนี้

- ในช่วงแรกของชีวิตพระเอกนั้นจะมีการดำเนินชีวิตอย่างปกติจนเมื่อมีเหตุการณ์ที่ทำให้ต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์อันสำคัญในภาพยนตร์และในบางครั้งเหตุการณ์นั้นทำให้พระเอกต้องทำการละเมิดข้อห้ามบางประการ

- ทำให้เกิดเป็นภารกิจหลักของพระเอกที่จะต้องทำการแก้ปัญหาที่เข้ามาในชีวิตหรือเป็นปัญหาที่ผู้อื่นนั้นมอบหมายให้พระเอกเป็นผู้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

- มีการขอร้องหรือออกคำสั่งให้เป็นผู้รับภารกิจนั้น

- หลังจากที่พระเอกรับมอบภารกิจแล้วจึงเริ่มออกเดินทาง ซึ่งในช่วงระหว่างการเดินทางนั้นพระเอกจะถูกทดสอบความสามารถทางด้านต่างๆ เพื่อเป็นการพิสูจน์ความสามารถของตนเอง

- พระเอกได้พบกับต้นเหตุของปัญหานั้นหรือตัวของผู้ร้ายจึงได้เข้าไปทำการต่อสู้หรือแก้ปัญหานั้น

- ผู้ร้ายถึงแก่ความพ่ายแพ้หรือปัญหาได้รับการแก้ไข

- พระเอกสามารถแก้ปัญหาทุกอย่างลงได้แล้วรางวัลที่พระเอกจะได้รับคือ การสมหวังกับคนที่ตนเองรักหรือได้แต่งงานนั่นเอง

2. ความต้องการของตัวละคร (Dramatic Need)

ความต้องการของพระเอกมักมีจุดร่วมที่คล้ายกันโดยแบ่งได้ออกเป็น 2 ลักษณะคือ ความต้องการในอย่างแรก เป็นความต้องการที่จะดำเนินชีวิตอย่างปกติของพระเอก จนเมื่อเกิดปัญหาหรือพระเอกได้รับมอบหมายให้ออกปฏิบัติภารกิจบางอย่างทำให้ความต้องการของพระเอกเปลี่ยนจากความต้องการที่จะดำเนินชีวิตอย่างปกติเป็นความต้องการที่จะมุ่งมั่นปฏิบัติภารกิจให้สำเร็จลงได้ด้วยดี ส่วนความต้องการของพระเอกในอย่างที่สองนั้นเป็นความต้องการที่จะเอาชนะใจของนางเอกให้ได้ โดยพระเอกจะมีการใช้คำพูดที่มีความอ่อนหวาน และการปฏิบัติตนที่มีความสุภาพ

อ่อนโยนต่อนางเอก เป็นเครื่องมือในการเอาชนะใจของนางเอกให้ได้ ทำให้เห็นถึงความแตกต่างของตัวละครในบทบาทพระเอกที่เด่นชัดมากกว่าตัวละครในบทบาทอื่นๆ และยังสามารถบอกถึงความ เป็นสุภาพบุรุษของพระเอกได้เป็นอย่างดี

3. ความขัดแย้ง (Conflict)

ความขัดแย้งต่างๆ ที่พระเอกต้องพบเจอนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะอันได้แก่

1. ความขัดแย้งกับพลังภายนอก (Man Against Outside Force) เป็นความขัดแย้งกับสภาพสังคมที่พระเอกกำลังดำเนินชีวิตอยู่ ทำให้พระเอกไม่สามารถที่จะดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นปกติ หรือเป็นความขัดแย้งกับภัยธรรมชาติต่างๆ ของพระเอก อันเป็นเครื่องที่จะพิสูจน์ให้เห็นถึงความสามารถของพระเอกในด้านต่างๆ ในการที่จะฝ่าฟันอุปสรรคให้ผ่านไป
2. ความขัดแย้งภายในจิตใจ (Man Against Himself) อันเกิดจากความต้องการของตนเอง หรือการปฏิบัติภารกิจที่ไม่เป็นไปตามที่ตนเองได้ตั้งความหวังไว้ ทำให้เห็นถึงพัฒนาการทางด้านจิตใจของพระเอกได้เป็นอย่างดี
3. ความขัดแย้งกับตัวละครอื่น (Man Against Man) เกิดจากภารกิจหลักของพระเอกในการที่จะรักษาความถูกต้องของสังคม ทำให้เกิดเป็นความขัดแย้งกับบุคคลฝ่ายตรงกันข้าม และยังเกิดจากลักษณะนิสัยส่วนตัวของพระเอกอีกด้วย

4. การบรรลุเป้าหมายของตัวละคร (Dramatic Action)

การบรรลุเป้าหมายของพระเอกในส่วนหนึ่งเกิดจากการที่ภารกิจนั้นสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยพระเอกจะใช้ความสามารถส่วนตัวในการแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งเมื่อภารกิจหลักของพระเอกประสบความสำเร็จแล้วทำให้ภารกิจรองหรือว่าเป้าหมายอย่างที่ 2 ของพระเอกนั้นประสบผลสำเร็จตามมา ซึ่งก็คือ ในเรื่องของความรักของพระเอกที่มีต่อนางเอก

5. การเปลี่ยนแปลงของตัวละคร (Change)

การเปลี่ยนแปลงของพระเอกสามารถแบ่งได้ 3 ประการด้วยกันคือ

1. การเปลี่ยนแปลงทางด้านความสามารถ เมื่อพระเอกต้องเจอกับปัญหาต่างๆ ที่ยากเกินกว่าจะแก้ไขได้ ทำให้เห็นถึงความสามารถในการใช้ความคิดในการวางแผนต่างๆ ของพระเอกเพื่อนำมาแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างทันที่
2. การเปลี่ยนแปลงทางด้านความคิด เกิดขึ้นเมื่อพระเอกมีเบื้องหลังอันเกิดจากความเสียใจ ทำให้พระเอกยังคงฝังใจอยู่กับเหตุการณ์ในอดีต แต่เมื่อต้องเจอกับปัญหาที่ต้องทำการแก้ไขในปัจจุบัน ประกอบกับการได้พบกับบุคคลต่างๆ ที่สามารถทำให้พระเอกลืมเรื่องราวในอดีตได้ ส่งผลให้ตัวพระเอกไม่ยึดติดกับเหตุการณ์ในอดีตและมีทัศนคติกับความคิดเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น
3. การเปลี่ยนแปลงทางด้านลักษณะนิสัย เป็นผลมาจากการที่พระเอกต้องพบกับความขัดแย้งที่มีความร้ายแรงต่อสภาพจิตใจของตนเอง จึงทำให้พระเอกต้องทำการเปลี่ยนแปลงตนเองเพื่อรักษาความถูกต้องในสังคม ความอยู่รอดของตนเอง ตลอดจนความต้องการของตนเอง เช่นในภาพยนตร์เรื่อง “ไถ่ना” (2514) “มหาหีน” (2521) เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปคือ องค์ประกอบในลักษณะตัวละครในบทบาทพระเอกนั้นล้วนขึ้นอยู่กับภารกิจหลักและปัญหา ที่พระเอกต้องเผชิญสามารถทำให้เห็นถึงลักษณะตัวละครได้อย่างชัดเจน ในบทต่อไปจะทำการวิเคราะห์ภาพลักษณ์ของพระเอกใน 4 ด้าน อันประกอบไปด้วย 1. บุคลิกลักษณะภายนอกของตัวละคร 2. ลักษณะนิสัยและอารมณ์ความรู้สึกของตัวละคร 3. ความสามารถทางการต่อสู้ 4. ศักยภาพทางด้านความรัก ในการแสดงให้เห็นถึงการนำเสนอภาพลักษณ์ของพระเอกที่สื่อออกมาทางภาพยนตร์